

ليکدا بران

پیدا چوونه وهیه ک به سه رچونیتی پیکهاتتی پیرهوانی کونگره ی چواری
حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران

نووسینی: حوسین به خشی

ليكدابران

پيداچوونه وهيهك به سه رچونيتي پيكهاتني پيره واني كونگره ي چواري حيزبي ديموكراتي

كوردستاني ئيران

بۆن - ئالمانيا ۲۰۰۷

نوسه ر: حوسين به خشي

hosein@hawar.de

چاپي يه كه م خاكه ليوه ي ۲۰۰۷/۱۳۸۶

هه موو مافيك بۆ نوسه ر پاريزراوه

پیرست

- پیشہ کی..... ۴
- دہسپیک..... ۷
- کۆنگرہی چوار و ئاکامہکانی..... ۱۸
- بەرہ و دابیران..... ۲۶
- لیکدابیران..... ۳۰
- پیرہوانی کۆنگرہی چوار لہ بہرانبەر تاقیکردنہوہیہکی میژوووییدا..... ۳۷
- بہیاننامہی جیابوونہوہی زۆریہی ئەندام و کادرہکانی کوردی دەرہوہی ولات
- لہ حیزبی توودہی ئیران..... ۸۱

پیشہ کی

خوینہری بہرینا!

لہ میژ بوو بہ تہ مابووم ئەو زنجیرہ بابہ تہی لہ سەر چۆنیتی پیکھاتنی پیرہوانی کۆنگرہی چواری حیزبی دیمۆکراتی کوردستانی ئێران نووسیبووم، لہ توئی نامیلکہ یہ کدا بلاو بکہ مہوہ.

بہشی یہ کہ می ئەو بابہ تہ لہ مانگی رەشە مہی سالی ۱۹۹۹ی زایینی لہ ژمارہ ۵ی گوٹاری ہاوار کہ لہ ئالمانیا دەر دەچوو و بہشی کۆتایی لہ ژمارہ ۱۶دا بلاو کراوہ. بہ داخوہ سەر قالبوون بہ کاری رۆژانہ بۆ بزوی ژیان دەر فہتی پینہ دام تا زووتر ئەو ئەر کہ راپەرینم.

نامیلکہ ی بہ رەدە ستان بریتہ لہ چاوپیداخشان دنیکی خیرایی بہ سەر ھۆ و ھۆکارەکانی ناکۆکی سیاسی و ریکخراوہیی نیو حیزبی دیمۆکراتی کوردستانی ئێران و ئاخر سەر جیا بوونہ وہی بہ شیک لہ ئەندامانی بہر یوہ بەری و کادر و پینش مەرگہ لہ پاش کۆنگرہی چوار لہ سالی ۱۳۵۹ی ھەتا ویدا.

من خۆم یہ کیک لہو کہ سانہ بووم کہ لہ نیزیکہ وہ و راستہ وخۆ بہ شداری رەوتی جیا بوونہ وہ کہ بووم و ھەربہو پینہش بہ پیویستم زانی سہ بارەت بہو رووداوہ بہ پی رادہی بہر پرسیاہی تی و ئاگاداریم تیشک بخە مہ سەر ھیندیک لایەنی لیلی ئەو دیاردہ یہ کہ نامۆ بہ ناوہرۆکی جوولانہ وہی رزگار یخوازانہی نەتہ وہ کہ مان لہ رۆژ ھەلاتی کوردستان بوو.

راستیکی تال و حاشا ھەلنہ گرہ کہ ھەتا ئیستاش و پاش چەند جار روودانی جیا بوونہ وہ و لہ تہوونی حیزبی دیمۆکراتی کوردستانی ئێران نەتوانراوہ یان نەخوازاوہ ھۆیہکانی گیرہو

کیشهی ناوخوای که زۆر جار ئاکامی زیانبار و قهره بوونه کراوهی بۆ نه ته وه که مان به دیاری هیناوه، به شیوهیهکی بنچینهیی لیک بدریته وه و دهرده کان بناسرین و چاره سهه بکرین. گرفتیی سهه ره کیش لیرده له لایهک دهگه ریته وه سهه تاییه تمه ندیه کانی جوولانه وهی کورد و ئاسی بوونی له ناو جهه رگهی چوار دهولهتی داگیرکهه و نه فامدا که هیچ تیگه یشتنکی شارستانییانه یان له دیمۆکراسی و مافی مرؤف و یاسا مه ده ندیه کانی نیونه ته وهی نییه و له لایه کیتر کورد خوی و به شیکی زۆر له سهه رکرده کانی که هه تائیشتاش نه یه توانیوه له باری فکرییه وه له ژیر کارتیکه ری فرههنگی و نه ریتی داگیرکهه رزگار بی و وهک نه ته وهه که که خاک و نیشتمانه کهی داگیر و دابهش کراوه، خوی پیناسه بکات.

به نیسههت رۆژهه لاتی کوردستان و هیزه سیاسیه کانی به تاییههت دوو هیزی سهه ره کی دیمۆکرات و کۆمه له، به داخه وه هه تا ئیشتاش به ته واوی خویان له داوی ته نراوی جالجالۆکهی فکری ئیرانچیتی رزگار نه کردوهه. هه تا ئه و ره وتهش به و شیوه درێژهی هه بی، کۆسپ و تهگه ره ی زیاتر ده خریته سهه ریگای تیگه یشتنی کۆمه له و سهه ره نهجام دوور خسته نه وه یان له ئامانجی نهیایی واته رزگاری و سهه ره خوی.

ئهگه ره له گه له خۆمان و نه ته وه که مان راستگۆ بین، پویسته به خۆمان و میژووماندا بچینه وه و له ئه زمونه تال و شیرینه کانی بۆ بنیاتنانی داها توویه کی به خته وه رانه بۆ نه ته وه که مان که له وهرگین.

تاکی کورد ده بی بزانی که حیزب و ریکخواو ئامانج نین به لکوو ئامرازیکن بۆ گه یشتن به ئامانج، که واته سرووشته که به پنی هه لومه رج ئالوگۆر له سیاسهت و تاکتیک و ستراتژییدا پیک بی و پیرۆزایهتی بۆهیچ ریبارزیک جگه له ریبارزی نه ته وهی دانه نری. ره خنه گرتن له سیاسهتی رابردوی هیزیک یان که سایه تیک نابی به تاوان بژمیردری، ده بی بواری ده ربیرینی ئازادانهی بیرورا بۆ هه موو کهس له ئارادابن. پویسته یاسای پیکه وه ژیان فیربین و ریژ له ئازادی بیرورا بگین. با له مهیدانی کنبه رکیتی له پیناو به رژه وهندی نه ته وه بیماندا تواناکان تاقیکریته وه. با گه له بریاردا کام لایه ن زیاتر له به رژه وهندی ئه ودا هه ولدها، بۆ ئه و مه به سهت ش له پله ی یه کهمدا پویستیمان به تیگه یشتن لیکتر و ته بایی و یه کریزی هه یه.

ئه و کورته باسه هه ولیکی بچوکه بۆ نیشاندانی ئه و بارودۆخه ی که له سهه ره تایی سهاله کانی دوا ی شوهرشی گه لانی ئیران به سهه ره حیزبی دیمۆکراتی کوردستانی ئیراندا زال

بوو. ھہولم داوہ بہ چاویکی بی لایہن سہیری رووداوہ کہ بکہم. ھہرچہند بو کہ سیکی
خوی راستہ و خو له ناو کیشہکاندا بوویت، دژوارہ بی لایہنانہ لیکی داتہ وہ.
داوہری له و بارہوہ بہ خوینتہری بہرپیز دەسپیرم. هیوادارم بہ و کارہم خزمہتیکی بچووکم
بہ روونکردنہ وہی گۆشہیہک له میژووی ھتا ئیستا نہ نووسراوی حیزبی دیموکراتی
کوردستانی ئیران و بی ئیران، کردییت.

دەسپىك

رۇژى ۲۵ى جۆزەردانى ۱۳۵۹ى ھەتاۋى (۱۹۸۰ى زايىنى) ژمارەيەك لە بەرپوۋەبەرانى
ھىزبى دىمۇكراتى كوردستانى ئىران، لە تويى بلاۋكراۋەيەكدا، دابرانى خۇيان لە بەشى
زۇربەى ھىزب راگەياند و بە ناۋى "پىرەۋانى كۆنگرەى چۈارى ھىزبى دىمۇكراتى
كوردستانى ئىران"، دەستيان بەكار كىرد. كەرتبۈۋى "ھىكا" لە ۋەسەرۋەبەندەدا زىيانكى
گەرەى بە سەرەمى جۈۋالانەۋەى نەتەۋەكەمان لە رۇژەھەلاتى كوردستان گەياند. دوو
بالى ھىزب ھەركام لە رۈانگەى بۇچۈۋى تايبەت بە خۇ و ھەرۋەھا بە ھاندان و پىشتگرىتى
لايەنە غەيرە كوردەكان، لە ژىر درۈشمى رازاۋەى "دىمۇكراسى بۇ ئىران، خۇدموختارى
بۇ كوردستانى ئىران" بە ناۋى دىمۇكرات و ئاشتىخۈۋان، كەۋتنە ناۋ گۆرەپانى دژايەتى و
بەرەرەكانى يەكتر، تا رادەيەك كە چى نەما دەرەق بە يەك نەيلىن و نەيكەن. يەك لايەن
تاۋانى "باند و دژى شورش و جىنايەتكارى بۇ ھەلپىچرا و لايەنكىش" خۇفرۇش و
خەيانەتكار و جاشى مودىرن". "پىرەۋانى كۆنگرەى چۈار" پاش تىپەركردنى زياتر لە پىنج
سال تەمەن، بى ئەۋەى دوايىن چارەنۈۋسى خۇيان بە ئاشكرا راگەيەنن، بوۋنە قوربانى
سىياسەتى ھەلپەرستانە و دوژمنكارانەى رىبەرەيەتى ھىزبى توۋدەى ئىران و ئادارى
بەسەر پادارەۋە نەما. رەۋتى ھانتە ئاراي "پىرەۋانى كۆنگرەى چۈار"، رىياز و ھەلسو
كەۋتيا و ئاخرسەر چۆنىتى تۈاندنەۋە و چارەنۈۋسى نادىريان، كەم تا كورت و بە
شىۋەيەكى سەرپىيى، لىرە و لەۋى، رەنگى داۋەتەۋە، بەلام ھىچكام لە لاپەرەيەك يان چەند
دىرىك تىنەپەرپون. خۇزگە ئەۋكەسانەى، راستەۋخۇ بەشدار و و خۇلقىنەرى روۋداۋەكە
بوۋن و ماۋەى سالانى دوۋرودرىژى ئاۋارەبىيان بە نوۋسىنى بىرەۋەرەكانىانەۋە، تىپەر
كردوۋە، ئاۋرىكىشىيان لە ۋەسەرھاتە تالە داباۋە و راستى روۋداۋەكەيان بو خەلك و
مىژوو روۋن كىردباۋە. نوۋسەرى ئەۋ دىرەنە ھەۋل دەدا بە پىي تۈانا و رادەى ئاگادارى،

تیشک بخاته سەر ئەو رووداوه و له هه مان کاتدا هیواداره کهسانی شارهزاتر له و بوارهدا قۆلى لى هه لمان و راستیه کان بدرکینن.

له ماوهى دهسه لاتداریه تی درێخایه نی رژی می پاشایه تیدا، به هۆی له ئارادا بوونی سیستمی دیکتاتۆری و پیشیلکردنی ئازادیه دیموکراتیه کان، بواری پیکهاتن و گه شه سەندنی حیزب و ریکخراوه سیاسی و پیشه بیه کان له ئیراندا نه بوو، به لام مه زه ب به تاییه تی ئائینی شیعه وه ک دیارده یه کی کومه لایه تی مه یدانیکى بی سنووری بۆ بلاوکردنه وه ی پرپواگهنده و خۆ ریکخستن له بهره ستدا بوو. هه ر بۆیه ش مه لاکان توانیان به ئاسانی و به که لک وه رگرتن له هه ستی ئایینی خه لک و ریکخستنیان له ژیر ئەو ئالایه دا، هه وساری جوولانه وه ی به رینی گه لانی ئیران به دهسته وه بگرن و دهسه لاتى خویان داسه پینن. نه ته وه ی کوردیش، له رۆژه لاتى کوردستاندا، له پیناو وه دیهینانی مافه نه ته وایه تیه کانی له راپه رین و به ره وپیشبردن و به سه ره نه نجام گه یاندنی شوڕشدا به شداری چالاکانه ی کرد. له ۲۲ ی رپیه ندانی ۱۳۵۷ (۱۹۷۹) دا، داموده زگای رژی می شایه تی له به ریه ک هه لوه شا. هیزه به ره له ستکاره کانی ئیرانی به چه پ و راست و دیندار و بی دینه وه، به مه به ستی به شداری له ره وتی په ره سه ندنی شوڕش و دابینکردنی دیموکراسی له ئیران کوله باری ئاواره یی سالانی دوورودرێژیان به کۆلدا و به ره و ولاتی بیده سه لاتى ئیران گه رانه وه. حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیرانیش، پاش زیاتر له ۲۵ سال ژبانی نه هیتی و نیوه نه هیتی سه ر له نوێ گه راوه رۆژه لاتى کوردستان و له ماوه یه کی کورتدا پشتیوانی زۆربه ی خه لکی بۆ لای خۆی راکیشا.

سالانی دووره ولاتی پاش تیکچوونی کۆماری کوردستان، بۆ "حدکا" ئاویتیه ی کومه لیک گیره وکیشه ی فکری و سیاسی و ریکخراوه ییه، له پیناو ساخکردنه وه و پاراستنی ناو و دروشمه کانی ئەو حیزبه دا. سه ره تای ده سپیکردنی ئەو ئالۆزی و گیره و کیشه یه، ده گه ریته وه بۆ سه رده می خۆ تیخزاندنی هیزه هاوپه یمانه کان، (سۆقیه ت، ئینگلیس و ئەمریکا) له جه نگی شه ری دووه می جیهانی له باکور و باشووری ئیران و ده ستیوه ردانیان له کاروباری ناوخۆی نه ته وه کانی نیشته جیی ئەو ولاته دا. هه لوه شانده وه ی کومه له ی (ژ.ک) و دامه زاندنی (حدک) له ۲۵ ی گه لاویژی ۱۳۲۴ (۱۶ ئۆتی ۱۹۴۵) یه کیک له و دیاردانه بوو. له و کاته وه جوولانه وه ی کوردی رۆژه لاتى کوردستان له فۆرمی سیاسیشدا خرایه ناو چوارچیوه ی جوولانه وه ی سه راسه ری ئیران و چاره نووسی گریدرا به هاتنه سه رکاری حکومه تیکى ناوه ندی، نه ته وه یی و دیموکراتیک، که

لانی کهم ئه وهندهی باوهر به دیموکراسی و مافی مروف هه بی تا ئه و بره داوایه ی که "حدک" خه باتی بۆ دهکا، دابینی بکا.

به دریزایی دهیان سال "حدکا" تاقه دامه زراوی سیاسی له رۆژه لاتێ کوردستان بووه که له پیناو وه دهیهتانی دروشمی "دیموکراسی بۆ ئێران و خودموختاری بۆ کوردستانی ئێران" خه باتی کردوووه و نوینه رایهتی سه رهجه می چین و توێژه کانی کومه لی کوردهواری له وه به شه ی کوردستاندا، به ئه ستوووه گرتوووه و وهک "به ره یهک" کۆکه ره وه ی لایه نه سیاسیه جیاوازه کان بووه. ههروه ها به هۆی به ستراو هی به جوولانه وه ی سه راسه ری، کارتیکه ری هیلێ فکری، سیاسی و ریکخراوه یی هیزه سه رانسه ری هکانیشی له سه ر بووه. که وابوو ململانی و ناکوکی بیرو را، له ناو حیزبدا دیارده یه کی سه روشتی رهنگدانه وه ی پیکهاته ی کومه لایه تی ئه و حیزبه یه و هیندیک جار به هۆی لاوازه یان له ئارادانه بوونی فه رههنگی دیموکراسی و نامۆبوون به دیارده ی پلورالیزی سیاسی و زالبوونی ههستی سه ره رۆیی، ئاکامی ئه و گیره و کیشه یه، گه یوه ته ئاستی پیک هه لپه رزانی چه کارانه ش (کاتیک که چهک له گورپدا بووه). لیدانه وه ی ئاورپکی کورت بۆ سه ر بنج و بناوانی ئه و گیره و کیشه یه، تا راده یهک له مه به سته ی نووسینی ئه و وتاره نیزیکمان دهکاته وه. به دامه زرانندی "حدک" سه ره تای دابرا ن له سیستمی فکری، سیاسی و رییازی کومه له ی (ژ.ک) که ئامانجی یه کگرتنه وه ی خاک و رزگاری نه ته وه یی و پیکهتانی ده وه لته یکی سه ره به خۆی کورد بوو، ده سپنده کا. هه رچه ند شانازی دامه زرانندی کۆماری کوردستان بۆ حیزبی دیموکراته، به لام ئه وه به و مانایه نییه، ئه گه ر ریکخراوه یه کی تر جگه له وه حیزبه له مه یاندا بووایه، توانایی به جیگه یانندی ئه و ئه رکه ی نه ده بوو. هه لومه رجی ئه وکات و لاوازی ده وه لته ی ناوه ندی و پشتیوانی مه سه له حته ی یه کیه تی سه وقیه ت و له پیش هه مواندا ئیراده و ویستی نه ته وه یی، ئه و ده رفه ته ی بۆ کورد و حیزبی دیموکرات ره خساند. کۆماری کوردستان به له به رچاوگرتنی ئه و ریزه هه نگاوانه ی که له ماوه ی کورتی ته مه نی نیزیک به یه کساله یدا نایه وه، دیارده یه کی بێ وینه ی میژووی جوولانه وه ی رزگاریخوازانه ی نه ته وه که مانه. تیکۆشه رانی حیزبی دوا ی هه رهس هیتانی کۆمار له ۲۶ ی سه رماوه زی ۱۳۲۵ (۱۹۶۶) دا، سه رله نوێ له پیناو زیندووکرده وه و وه گه ر خسته ی ریکخراوه کانی حیزبی تیه له چه نه وه و داوا ی یارمه تی و هاوکاری له حیزبی تووده (حیزبی چینی کریکاری ئێران و ئه ندامی به ره ی حیزبه کومونیس ت و کریکارییه کانی جیهان و باوه رپیکراوی یه کیه تی سه وقیه ت) ده که ن. ئه و هاوکاری و نیزیکایه تیه ده گاته ئاستی ته نینه وه ی سنوره فکری، ریکخراوه یی و سیاسیه کانی نیوان دوو حیزب. یارمه تی فکری،

رێکخراوهیى و سیاسى، مالى و چاپەمەنى، پەرورەدەکردنى کادر و ناردنیان بۆ کوردستان بەشیک لە ئالقەهێ زنجیری ئەو هاوکاریانە پیکدیتن. کاک جەلیلی گادانی دەلی: "لە بەهاری ساڵی ۱۳۳۲دا حیزبی تووده چوار کادریان نارد، کە دوویان کورد بوون، یەکیان کاک عەبدولرحمانی قاسملوو بوو" (بڕوانە، ۵۰ ساڵ خەبات لاپەرەهێ ۸۳) دواى کوودیتای ۲۸ی گەلاویژی ۱۳۳۲ بە ھۆی ھەلە و ھەلەکاری و گوێ لە مستی لە رادە بەدەری حیزبی تووده بە یەکیەتی سۆقیەت و نەبوونی سەربەخۆیی بڕیاردان و دەس لە سەردەس دانانیان سەرەرای دەسەلاتداری بەرچاویان لە ناو ئەرتەش و رایەلەکانی حکوومەت، لە کاتی کوودیتا دا، تا رادەیک ساردی و سڤی لە پێوھندی نیوان دوو حیزبدا دیتە پێش.

ھیرشی بەربلاوی ساڵەکانی پاش کوودیتا، دەبیتە ھۆی گیران و دەر باز بوونی ژمارەیک زۆر لە کادر و ئەندامەکانی حیزب بۆ ئەودوی کوردستان. لەو فەترەیدا شوڤشی بارزان لە باشووری کوردستان پەرە دەستینی (۱۹۶۱).

لە سەرەتاوھ بارودوخیکی لەبار بۆ بووژانەوھ و جموجۆلی سیاسی پیکدی. بەلام لە لایەک بە ھۆی دەستیوھردان و پیلانگیرانی دەولەتە داگیرکەرەکانی کوردستان و لە لایەکی تر سەرلیشیواوی ھیزە سیاسییەکانی کورد و نەبوونی ستراتژیکی ھاوبەش بەرامبەر بە مەسەلەى نەتەوایەتی و پەنگ خواردنەوھیان لە ناو تەنگژەى چەند سیستمی فکری جیاوازدا، سەرپای لەشی جوولانەوھکە تووشی داوھشان و ھەرس ھیتان دی. ئەو نەخۆشییە بەتایبەت لە ناو جوولانەوھى تیکشکاو و بەربلاوی رۆژھەلاتی کوردستانیشدا بە زەقی خۆی نیشان دەدا.

لەو سەردەمەدا سڤ شیوھ بیرکردنەوھ لە ناو ئەندامانی لیکدابراوی حیزبی دیموکرات لە ئارادابوو.

- لایەنیک بە سەرۆکایەتی "ئەحمەد توفیق" تیکەل بە شوڤشی بارزانی دەبێ.
- دەستەیک کە لایەنگری پاراستنی سەربەخۆیی حیزب بوون و لە نیوان کیشەى دووبالی "پارتی و بارزانی" دا بڤ لایەن مانەوھ، ویڤای تیکۆشانی سیاسی ناچار بوون بۆ بژیوی خۆیان و خیزانیان، روو لە کار و کاسبیش بکەن.
- دەستەى سیھەم ئەو رووناکییرانەن کە لە خویندگە و زانستگاکانی ئێران یان ئوروپا خویندنیان تەواو یان نیوھتەواو کردبوو و لەو رڤگایەوھ لەتەک بیرى مارکسیستی ئاشنا و زۆربەیان لە ژڤر کارتیکەری فکری و سیاسی حیزبی توودەدا بوون.

به لاوازبوونی جو لانه وهی کورد له باشووری کوردستان و ههروه ها بی سهر و شوین چوونی "تهحمد توفیق" مهیدانی ههلسوورانی دهستهی یه کهم بهرتهسک دهبی و دهسه لاتیکی نهوتویان نامیتی. له و کاته وه هه لومه رجیکی له بار بو دووباله کهی تر دهره خسی. دوکتور قاسملو نه و جار نهک وهک کادری حیزبی تووده، به لکوو له پلهی که سایه تیه کی سه ره خوی دیموکراتدا، چالاکانه پی ده نیته ناو مهیدانی تیکوشانی سیاسی وه. ناوبراو له ماوهی سالانی نیشته جی بوونی له ئوروپا (چه کوسلاواکی، فه رانسه و...) له نیزیکه وه ناگاداری چونی باری ژبانی کومه لایه تی و شیوهی به ریوه بردنی سیستمی ئابووری و سیاسی ولاتانی رۆژئاوا و رۆژه لاتی ئوروپا بوو و له ماوهی ژبانی سیاسی و ریکخواهیی نیو حیزبی توودهی ئیراندا، پیوهندی و ههلسو کهوتی نیوان حیزبه کومونیسته کانی دیبوو که چۆن برای گه وره (حیزبی کومونیستی یه کیه تی سوژیته) مافی سه ره خویی بریاردانی له برا بچوو که کانی زه وتکردبوو و خستبوونیه ژیر رکیقی خوی. نه وانه و زور شتی تر، ئالوگۆر له شیوهی بیرکردنه وه و بوچوونی قاسملوودا دینه پینش و به و چه شنه نهک هه ر له ریشه وه له "تووده ئیسیم" داده بری، به لکوو له قاویشی ده دا. له وه تره یه دا دوکتور قاسملو بو یه کهم جار هه ولای جیگیرکردنی هیلای فکری سوسیال دیموکراسی (له روانگهی کومونیسته کانه وه له به ره ی نه مپریالیزم داده ندرا) له ناو "حداکدا" ده دا. له سالای ۱۳۵۲ پیکهینانی کونفرانسی (سی) و پاشان کۆنگره ی (سی) له به غدا، پرۆسه ی به ده سه لات گه یشتنی د. قاسملو وهک سکرتری گشتی حیزبکی خاوهن ستراتژی، به رنامه و پیروه و ریئازیکی سه ره خوی سیاسی که شه قلی بوچوونی سوسیالیزمی دیموکراتیکی پیوه دیاربوو، به سه ره نهجام ده گه یه نی. دیاره نه وه به مانای رزگار بوونی یه گجاری حیزبی دیموکرات، له رایه له ی فکری و سیاسی چه پی سوونته تی و تووده ئیسیم نییه. به لام سه ره تای په ره گرتن و به ده سه لات گه یشتنی سوسیال دیموکراسییه له ناو نه و حیزبه دا. نه مهش له روانگهی حیزبی تووده وه به مانای کردنه وه ی به ره یه کی فکری تازه دژی بوچوونی لایه نگرانی به ناو سوسیالیزمی عیلمی بوو. که وابوو ده بوایه به توندی به ره ره کانی له گه ل بکری.

به دریزایی دهیان سال نه ده بیاتی مارکسیست - لنینیستی له ریگای حیزبی تووده وه، نه ویش له چوارچیوهی پاراستنی به رژه وه ندیه کانی یه کیه تی سوژیته، به شیوه یه کی دوور له راستی له ئیران و به و پییه له رۆژه لاتی کوردستاندا، بلاو کراوه ته وه. هه ر بویه نه و حیزبه خوی به خاوهنی بزوتنه وه ی چه پ له ئیران ده زانی و به چاوی حیزبی دایک ده یروانیه حیزبی دیموکرات.

لادانى حيزبى ديمۆكرات له ريبازى فكري، سياسى و ريكخراوهيى حيزبى تووده، به ماناي دهستدانى ئەو پيگه سياسى و كومهلايه تيهيه، كه به دريژايى چەندىن سال حيزبى تووده له كوردستان، به دەستی رووناكبيره كوردهكان يەك لەوان د.قاسملوو دايمەزاندبوو. كه واپوو هەولئى ئەو حيزبه بۆ وەدەسەپتانه وەى ئەو پيگهيه و گەپانە وەى بۆ سالانى سەر وەرى به سەر حيزبى ديمۆكراتدا، سرووشتیه. له پیناو گەيشتن بهو ئامانجه، بۆ وینه به دواى كۆتايى هاتنى كۆنگرەى سێى حيزبى ديمۆكرات، به رپۆهه بهرى حيزبى تووده "كهريمى حيسامى" بانگ دهكا و دواى وتوويزيكي زۆر داواى كۆبوونه وەيهكى هاوبەش دهكەن.

كاك جهليل له پهنجاسال خەباتدا دەنووسى: "له رۆژهكانى سەرەتاي مانگى هەشتى ١٩٧٤ كۆرپى نوينه رايه تي حيزب (د.قاسملوو، كهريمى حيسامى و حەمە دەمىنى سىراجى) له گەل ريبه رايه تي حيزبى تووده (ئيرەجى ئەسكەندەرى، كيانوورى و عەلى گەلاويز) له برلين كۆ دەبنە وە ... بەلام كيانوورى حازر نەبوو حيزبى ديمۆكراتى كوردستانى ئيران به رەسمى بناسى و له مەر ناولينانى كۆبوونه وەكەش، گوتوو يه تي، دەبى بلين حيزبى تووده له گەل چەند كوردى پيشكە و تەخوازي ئيرانى دانيشتنى بوو." (په نجا سال خەبات لاپەهەى ١٧٦) هەلويستى كيانوورى لەو كۆبوونه وەيه دا، نيشانەى ئاشكرای ترسى دام و دەزگای رابەرى حيزبى تووده لەو ئالوگورە فكري و سياسيانەيه، كه به سەر حيزبى ديمۆكراتدا هاتوو. ئاخىر سەر كاتيك به رپۆهه بهرانی تووده هيوای گەرانده وەى حيزبى ديمۆكرات بۆ ناو باوهشى خۆيان له دەس دەدن، له تويى په يامىكى تاييه تي كۆمىته ي ناوه نديدا (١٩٧٦) ١٣٥٤ى هەتاوى بهو شپۆهيه بانگى تيكۆشه رانى كورد دهكەن: "ئيمه ته و اوى تيكۆشه رانى شۆرشگيرى كورد له ئيراندا بانگ دهكەين كه وهكوو تيكۆشه رانى شۆرشگيرى ئازەربايجان و گەلانى ترى ئيران له گەل حيزبى تووده ي ئيران يەك بگرن و سووننه تي شۆرشگيرى يەكيه تي ريكخراوهيى و سياسى حيزبى ديمۆكراتى كوردستان له گەل حيزبى داىك، حيزب گشتى چينى كريكارى ئيران، سەر له نوئ زيندوو بكەنە وە." ئەو بانگە وازە پيشاندهر و تەواو كەرى هەموو ئەو ئامانج و ئارەزوويانەيه كه به رپۆهه بهرانی حيزبى تووده دواتر له پیناو وەدەسەپتانه وەيان دووبەره كى و ناكۆكى و جودايى دەخەنە ناو حيزبى ديمۆكرات و جوولانە وەى كورد له رۆژه لاتى كوردستاندا. پيگه ياننى "پيره وانى كۆنگرەى چوار" ئاخىر هەولئى تيكده رانەى حيزبى تووده ي ئيران بوو دژى حيزبى ديمۆكراتى كوردستانى ئيران و جوولانە وەى كورد لەو بەشەى كوردستاندا.

دياره ئه و ههلهش به بى يارمهتيدان و له ئارادا بونى يهكهيتهى سوڤيهته به و شيوه نه دهره خسا. هه ر ئه و پيوه نديانهش بونه هوى پيكهاتن و دريژهدانى هاوړيى و هاوكارى هه مه لايه نهى نيوان حيزبى ديموكرات و حيزبى توودهى ئيران و ئاخرسه ريش كوڤسپ و ته گه ره له سه ر ريگاي جوولانه وهى كورد. حيزبى تووده دواى سه ركه وتنى شوڤرشى ريبه ندان، ئيستا هيواي له كيس چوونى حيزبى ديموكراتى له ده سنه دا بوو. به شيك له ئەندامانى كۆميتەى ناوه ندى ئه و حيزبه كه سايه تهى ناسراوى كورد بوون. وهك، ماموستا حه سه نى قزلى، عه لى گه لاويژ، ره زا شه لتوو كى و محه مه دعه لى عه مووي، له ناو سه ركرديه تهى حيزبى ديموكراتدا كه سايه تهى به ناوبانگى كورد، غه نى بلورى ان كه 25 سالى ته مه نى له زيندانه كانى رژيمى شايه تيدا به تاوانى به رگرى له كورد، تيبه ر كرده بوو. (له كاتى ئازا دكرديدا رۆژنامهى "نامه مردم" ئورگانى ناوه ندى حيزبى تووده به ناوى يه كيك له سه ردارانى تووده يى ناو ديڤرى كرده بوو)، و دوكتور ره حيمي سه يفى قازى، كه له سوڤيهته را گه رابوو و ماوه يه كيش له باكۆ له تهك عه لى گه لاويژ رۆژنامهى كوردستانيان دهره كرد. كه ريمى حيسامى كه له ماوهى ژيانى له ولاتانى سوسيا لىستيدا سه رده ميگ له سه ر راديوى "په يكى ئيران" ده نكى حيزبى توودهى ئيران له دهره وه، كارى ده كرد، هه روه ها حه مه ده ميني سيرا جى كه له بارى فكريه وه له حيزبى تووده نزىك بوو، و...

جگه له وانه كومه ليك له لاوه تازه پيگه يشتوو و رووناكبيره كانى كورد كه كه متاكورتيك له تهك ئەده بياتى حيزبى تووده ئاشنا ببوون و زۆر پاراميتري ميژووى تر، حيزبى توودهى دلگه رم كرده بوو بۆ ئه وهى سه رله نوى حيزبى ديموكرات بگه ريڤيڤته وه ناو باوه شى خۆى. به لام به له به رچاوگرتنى ئه و ناكۆكيانهى كه له ئاخىر ساله كانى پيش شوڤرشى ريبه ندان به هوى بوونى د. قاسملوو وهك سكرتيري گشتى حيزبى ديموكرات له نيوان دوو حيزبدا ته شه نهى سه نده بوو، حيزبى تووده به نيگه رانى و دلّه خورپه وه ده يروانيه داها تووى حيزبى ديموكرات و د. قاسملوو به پيكه يته ر و خولقينه رى ئه و وه زعه و به له مپه ر و كوڤسپى سه ر رى ده زانى. روانگه ي د. قاسملوو به رانه ر به چه مكه كانى "سوسيا ليزم" "ديموكراسى" و هه روه ها چۆنيتى پيوه ندى نيوان حيزبه سياسيه كان و... جياوازى ريشه يى له گه ل روانگه و بۆچوونى سه ركرديه تهى حيزبى تووده دا هه بوو.

هه موو هه ولى د. قاسملوو ئه وه بوو كه حيزبى ديموكرات له ژيڤ نفووز و ده سه لاتى حيزبى تووده دا بيڤيڤته ده ر، ئه وه ش به له به رچاوگرتنى ريشه ي كۆنى داچه قيوى ئەده بياتى حيزبى تووده له ناو ميشكى رووناكبيره چه په كانى كورد و غه يره كوردا، كاريكى سووك و سانا نه بوو. له لايه كى تر ناوبراو له و مه يدانه دا تا راده يهك ته ريك كه وتبووه، چوون ئه و

کوردانه‌ی له ولاتانی سوسیالیستی راگه‌رابوونه‌وه، جگه له پیداه‌لکوتن و حمد و سه‌نای ولاتانی سوسیالیستی و نیشاندانیان به وینه‌ی دنیا‌یه‌کی خه‌یا‌لوی دوور له هه‌رچه‌شنه ئازاریکی ژیان، شتیکی تریان بۆ ناشاره‌زایان نه‌ده‌درک‌اند، له لایه‌کی تر زۆربه‌ی ئه‌ندامانی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی حیزبی دیمۆکرات به ته‌واوی ئاگاداری ململانی و ناکوکیه‌کانی فکری و سیاسی و شه‌خسی نیوان د.قاسملوو و سه‌رکرده‌کانی حیزبی تووده به‌تایبه‌ت د.کیانوری نه‌بوون.

به‌و ه‌زیانه‌وه له سه‌ره‌تاوه مه‌یدانی ده‌رب‌پ‌ین و ئاشکراکردنی ئه‌و ناکوکیانه بۆ هه‌ردوولا له گورپیدا نه‌بوو، تا سه‌ره‌ئ‌ه‌نجام ده‌ستدریژی په‌یتا په‌یتای ده‌سه‌لاتدارانی تاران بۆ سه‌ر جوولانه‌وه‌ی کورد و گوینه‌دانی حیزبی تووده به داواکانی گه‌لی کورد و به‌سته‌وه‌یان به داها‌توویه‌کی نادیا‌ری سه‌رکه‌وتن به سه‌ر ئه‌مپریالیزم و کۆنه‌په‌رستی و دابین کردنی دیموکراسی له ئێران دا و هه‌روه‌ها پیشتیوانی بی ئه‌ملا و ئه‌ولا له ئیمام و خه‌تی ئیمام، و زۆر ه‌ۆی تر، جیاوازی و ناکوکی نیوان دوو حیزب ئاشکرا بوو. ڤووداوه‌کانی دوا‌ی ۲۲ی ڤیبه‌ندانی ۱۳۵۷ به تایبه‌تی ده‌رکردنی فه‌رمانی جیهاد له ۲۸ی گه‌لاویژی ۱۳۵۸ دژی کورد له لایه‌ن "خومه‌ینی"یه‌وه ئه‌زموونیکی له‌بار بوو بۆ ئه‌وه‌ی راستی ئه‌و دروشمانه‌ی که حیزبی تووده و هیزه‌کانی تر بۆ دیفاع و پشتیوانی له مافی گه‌لان و یه‌ک له‌وان گه‌لی کورد، له به‌رنامه‌یاندا گونجاندووه، له مه‌یدانی کرده‌ودا نیشان بده‌ن.

به‌ڤیوه‌به‌رانی حیزبی تووده، هاوکات له گه‌ل هه‌لگیرسانی یه‌که‌م بلیسه‌ی شه‌ر له کوردستاندا، هه‌ستیان به مه‌ترسی کرد و هه‌لو‌یستیکی هه‌له‌په‌رستانه‌یان به‌رانبه‌ر به ڤووداوه دلته‌زینه‌کانی کوردستان گرته‌پیش. کیانوری سه‌کرته‌ری گشتی حیزبی تووده له به‌هاری ۵۸ له کۆبوونه‌وه‌یه‌کی "پرسیار و وه‌لام"دا سه‌باره‌ت به بارودۆخی کوردستان ده‌لی: "هیوادارین ئه‌و ڤیگایه‌ی که ئیمه له کاتی هیزش بۆ سه‌ر کوردستان له‌و بارودۆخه ناسک و ئالۆزه‌دا پیشنیارمان کرد و زۆریش به‌جی و راست بوو، به‌ره‌و پیش بچی و به‌ره‌ی خه‌لک له دژی خه‌لک جیا بکاته‌وه..."

گرته‌پیشی هه‌لو‌یستیکی شو‌ر‌شگیزانه و دوور له هه‌له‌په‌رستی بۆ حیزبی تووده که هه‌موو پرنسیپه‌کانی شو‌ر‌شگیزه‌ی له پیناو به‌رگری و پشتیوانی له خومینی و خه‌ته‌که‌یدا قوربانی کردبوو، چاوه‌روان نه‌ده‌کرا. هه‌ربۆیه له سه‌ره‌تای ده‌سپیکردنی شه‌ری سن مانگه‌دا، بۆ ئه‌وه‌ی له لایه‌ن کاربه‌ده‌ستانی تارانه‌وه تاوانی به‌شداری له شه‌ری کوردستانی لی نه‌دری، له بانگه‌وازیکی نه‌هینی ته‌شکیلاتیدا، داوا‌ی له لایه‌نگرانی خوی کرد ڤیزه‌کانی حیزبی

دېمۇكرات بەجى بېلن. ئەوانىش ماۋەيەكى كورت بە ناۋى "لاۋانى شۆرشگېرى تۈودە" لە خېۋەتېكدا لە تەنىشت حېزبى دېمۇكرات گېرسانەۋە و پاشان ھىدى ھىدى بەرەو شارەكان تېخزانەۋە. ھەر ئەوانە دۋاىي رېكخراۋى ئەيالەتى حېزبى تۈودەيان لە كوردستان پېك ھېتا. لە ھەلومەرجەدا كەم نەبوون ئەو كەسانەى گۆييان بۆ داۋاكارى حېزبى تۈودە شل نەكرد و سەرەراى وېكچوونى بۆچوونيان لە تەك حېزبى تۈودە، رېزەكانى حېزبى دېمۇكراتيان بەجى نەھىشت.

لە جەنگەى شەرى سى مانگەدا حېزبى دېمۇكراتى كوردستانى ئىران، بە ناۋى كەلگ ۋەرگرتن لە ناكۆكى نيوان دوو پزىمى ئىران و عىراق، پېۋەندى ئاشكرائى بە رزىمى بەغداۋە گرت و داۋاى يارمەتى لىكرد. ئەۋەش سەرەتايەك بوو بۆ بەرزكردنەۋەى دەنگى نارەزايەتى ئەو كەسانەى دزى پزىمى بەعس بوون و لە ھەمان كاتدا لە حېزبى تۈودەش نىزىك بوون.

لە ماۋەى شەرى سى مانگەدا گېرەۋكېشەى ناۋ حېزبى، بە ھۆى ھەلومەرجى تايبەتى، نموودىكى ئەۋتۆى نەبوو، بەلام گەراى ناكۆكى و لىكدابران بەسترا. لايەنگرانى ھەردوۋلا بە خشكە خەرىكى جىمجۆل و خۆسازدان دزى يەكتر بوون. ھەر لە ۋ سەرۋبەندەدا، رېكخراۋى لاۋانى حېزبى دېمۇكراتى كوردستان ئىران بە ھاندان و يارمەتى كاك كەرىمى حىسامى و بە بەرپرسايەتى نووسەرى ئەو دېرەنە لە ناۋچەى مەھاباد دامەزرا و لە ماۋەيەكى كورتدا تۈوانى لە زۆرەى ناۋچەكانى كوردستان لاۋەكان لە ريزەكانى خۇيدا كۆكاتەۋە. گۆقارى "ھاۋارى نىشتمان" ئۆرگانى رېكخراۋى لاۋان دەۋرىكى بەرچاۋى سەبارەت بە ئاشنا كردنى لاۋان لە بۋارەكانى كولتورى و سىياسى و ئەدەبىدا گېرا.

لە ۲۶ى خەزەلۋەرى ۱۳۵۸ خومىنى لە تۈبى پەيامىكى تايبەتدا داۋاى ئاگرەس و ئاشتى و ھەروەھا بەلېنى دابىن كردنى مافەكانى گەلى كوردى دا. د.قاسملو پاش چەند رۆژ لە مېتىنگىكى گەۋرەى شارى مەھاباددا، "لىك" بە قسەكانى خومىنى گوت. لە ھەلومەرجەدا راکېشەنى سرنجى كاربەدەستانى تاران بەتايبەت شەخسى خومىنى بۆ لاي مەسەلەى كورد و نىشاندانى دلسوزى بەرانبەر بە شۆرشى گەلانى ئىران و ھەروەھا گرتنە پېشى ھەلۋىستى دزى ئەمپرىيالىستى، لە بەرنامەى كارى حېزبى دېمۇكراتدا گونجا. پېشنيار كردنى گەلەلەى شەش مادەبى بە مەبەستى چارەسەركردنى كېشەى كورد، كاندىدا كردنى د.قاسملو بۆ مەجلىسى خوبرەگان و ھەروەھا بەشدارى لە ھەلېژاردنەكانى مەجلىسى شورا دا، چەند نمونە لە ھەلۋىستانەن.

دوای شه‌ری سڼ مانگه و له کاتی وتووښه‌کانی نیوان نوینه‌رانی کورد و هه‌یئه‌تی ویژه‌ی ده‌وله‌تدا که تا راده‌یه‌ک هیمنایه‌تی بالی به سهر کوردستاندا کیشابوو و خه‌لک چاوه‌روانی به سهرئه‌نجام گه‌یشتنی وتووښه‌کان بوون. پیوه‌ندی نیوان حیزبی تووده و هاو‌فکره‌کانی له کوردستان گهرم بوو.

حیزبی ناوبراو له لایه‌ک خه‌ریکی پته‌وکردنی جی پیی له‌ناو حیزبی دیموکرات و له لایه‌کی تر خه‌ریکی گه‌لاله دارشتن و پیشنیارکردنی به کاربه‌دهستانی تاران بو چاره‌سه‌ریکی هیمناهی مه‌سه‌له‌ی کورد له رۆژه‌لاتی کوردستان بوو.

کۆنگره‌ی چوار و ئاکامه‌کانی

له رۆژانی ۱۳۵۸.۱۱.۳۰ تا ۱۳۵۸.۱۲.۰۵ ی هه‌تاوی له سالۆنی سینهما ئومیدی شاری مه‌هاباد به به‌شداری ۳۱۰ کەس له ئەندامانی هه‌لبژێردراوی کونفرانسی کۆمیتە‌ی شارستانه‌کان و هه‌روه‌ها چه‌ندین کەسایه‌تی و نوینه‌رانی به‌شیک له حیزبه‌کان، چواره‌مین کۆنگره‌ی حیزبی دیمۆکراتی کوردستانی ئێران به‌رێوه‌چوو.

چۆنیتی به‌ره‌و‌پیر‌چوونی کۆنگره‌، ده‌ست‌پێ‌کردن و گێره‌وکێشه‌ و ئاکامه‌کانی، پێویستی به‌ ئاخافتنی دوور و درێژ هه‌یه‌ که مه‌به‌ستی ئه‌و نووسراوه‌یه‌ ئه‌وه‌ نییه‌.

هه‌ر له سه‌ره‌تاوه‌ چ کاتی گرتنی کونفرانسه‌کان و چ له‌ ناو کۆنگره‌دا، دوولایه‌نی فکری به‌هێز که‌وتنه‌ مه‌یدانی مملاتی و کێشه‌وه‌. لایه‌نیک به‌ سه‌رۆکایه‌تی د.قاسملوو هه‌ولێ سه‌پاندنی به‌رنامه‌ و رێبازی خۆی ده‌دا، لایه‌نه‌که‌ی تر به‌ دنه‌دانی حیزبی تووده‌ و به‌ سه‌روکایه‌تی کاک حه‌مه‌ده‌مینی سیراجی له‌ پیناوه‌ بردنه‌ پێشی ئامانجه‌کانی حیزبی تووده‌ دا تیده‌کوشا. کاک غه‌نی بلوریان به‌ هۆی مانه‌وه‌ی ۲۵ سال له‌ زینداندان، که‌متر ئاگای له‌ هۆیه‌کانی پیکه‌ینه‌ری ئه‌و کێشه‌یه‌ بوو.

به‌و بۆنه‌وه‌ ناوبراو، له‌ سه‌ره‌تاوه‌ وه‌ک ریش سپی ده‌وری هێورکردنه‌وه‌ی وه‌زعه‌که‌ی به‌ ئه‌ستۆوه‌ گرتبوو. چه‌ند مه‌سه‌له‌ی ئه‌ساسی له‌ ناو کۆنگره‌دا که‌وته‌ به‌ر باس و لیکولینه‌وه‌ و بریاریان له‌ سه‌ر درا، که‌ له‌ هه‌موان گرینگتر ئه‌وانه‌ی خواره‌وه‌ بوون.

یه‌که‌م: هه‌لۆیست به‌رانبه‌ر به‌ شۆرشێ ئێران و رێبه‌رایه‌تیه‌که‌ی.

دووه‌م: ده‌ست نیشانکردنی سنووریک له‌ نیوان دۆستان و دوژمنان له‌ راده‌ی ناوه‌وه‌ و ده‌ره‌وه‌دا.

سپه‌م: دیاری کردنی ئامانجی نیهایی واته "سوسیالیزم" چ جوره سوسیالیزمیک؟
سوسیالیزمی دیموکراتیک یان سوسیالیزمی واقعه‌ن مه‌وجود؟

چوارهم: دیاری کردنی سنووریک له نیوان ئینسانی دیموکرات و نادیموکراتا.

جگه له‌وانه له سه‌ر زۆر بابته‌تی تر که له راپورتی کۆمیتته‌ی ناوه‌ندی بۆ کۆنگره‌دا هاتبوو، لیدوان و لئیرسینه‌وه کرا. چۆنیتی هه‌لبژاردنی ئەندامانی کۆمیتته‌ی ناوه‌ندی و دانی لیسته‌ی تاییه‌تی (لیسته‌ی فیکس) له لایه‌ن د.قاسملوووه، هه‌رایه‌کی زۆری ساز کرد و ئاخرسه‌ریش به هیندیک ده‌ستکاریه‌وه ده‌نگی پیدرا. له‌و لیسته‌دا ناوی به‌شیک له ئەندامانی کۆمیتته‌ی ناوه‌ندی پێشووه‌هینرابوو. یه‌کیک له دیارده‌کانی تری کۆنگره، هه‌لبژاردنی کۆمیتته‌یه‌کی بازه‌رسی بوو که له راستیدا به پێچه‌وانه‌ی هه‌موو ئەو دروشمانه‌ی که به ناوی دیموکراسی و ئازادی ده‌ربڕینی بیرورا له لایه‌ن د.قاسملوو و لایه‌نگرانی ده‌را، ئەرکی پشکنین و که‌نده‌وه‌کۆشی له‌و که‌سانه‌ی به ئەستۆه‌ گرتبوو که له پله‌ی یه‌که‌مدا مۆری تووده‌یان به‌ ناوچاوانه‌وه‌ درابوو یان جۆریکی‌تریان بیر ده‌کرده‌وه. ئەوه له کاتی‌کدا بوو که به پێی ئەسله‌ بنچینه‌یه‌کانی دیموکراسی چ له ناو حیزب و چ له ناو کومه‌لدا و هه‌روه‌ها به هۆی ئەوه که حیزبی دیموکرات حیزبیکی ئیدوئۆلۆژیک نه‌بوو، ده‌بوا‌یه‌ ریز له‌ بیر و بۆچوونی جیا‌واز گیرابا. ئەندامانی کۆمیسینی بازه‌رسی (ته‌فتیش) که له لایه‌ن د.قاسملوو پێشنیار کرا و کۆنگره‌ ده‌نگی بۆ دان، بریتی بوون له یازده‌ که‌س، که به‌داخه‌وه‌ زۆربه‌یان ئاگاداریکی ئەوتویان له سه‌ر سیاسه‌ت و رێبازی حیزب نه‌بوو جگه له‌وه هه‌یچ چه‌شنه‌ چوارچێوه‌ یان ئایننامه‌یه‌کی کاریان، بۆ دیاری نه‌کرا‌بوو، تا به‌رگێڕه‌وه‌کیان ببی و سه‌ره‌رۆیانه‌ کرده‌وه‌ی ناله‌بار له‌ خۆ نیشان نه‌ده‌ن. له هه‌لومه‌رجی ئەوکاته‌دا، به‌داخه‌وه‌ کۆمیسینی ناوبراو، که راسته‌وخۆ له ژێر چاوه‌دیاری د.قاسملوو دابوو. رۆلیکی نیگاتیفانه‌ و تیکه‌ره‌انه‌ی له حیزبدا گێرا و بووبه‌ هۆی نانه‌وه‌ی دووبه‌ره‌کی زیاتر له ناو ریزه‌کانی حیزبدا.

پێشتر باسی ئەوه کرا که دوا‌ی شه‌ری سی مانگه‌ بوا‌ری ئەوه پیکه‌تاتوو، تا کیشه‌ی کوردی رۆژه‌لات به‌ رێگای ئاشتیدا چاره‌سه‌ر بکری، کۆنگره‌ی چوار ده‌بوا‌یه‌ وێرای لیکۆلینه‌وه‌ و لیکدانه‌وه‌ی باری سیاسی و ئابووری و کۆمه‌لایه‌تی، جیهان، ئێران و کوردستان، رێبازی سیاسی داها‌توو‌ی حیزب دیاری و بریاری له سه‌ر بدا بۆ ئەو مه‌به‌سته‌ راپۆرتی کۆمیتته‌ی ناوه‌ندی، که له لایه‌ن د.قاسملوو گه‌ل‌له‌ کرابوو، خویندرایه‌وه. پاش باس و وتووێژیکی زۆر به هیندیک تیبینی و ده‌ستکاریه‌وه‌ په‌سند کرا. کۆنگره، به‌گشتی له سه‌ر ئەوه‌ ساغ بۆوه، که له‌مه‌ودوا حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، له

چوارچىۋەي دروشمى مېژوۋىي، دېموكراسى بۇ ئىران و خودموختارى بۇ كوردستانى ئىران، وىراي پاراستنى تەواۋىيەتى ئەرزى ئىران، لە پىتاۋ دىفاع و پشتىۋانى لە دەسكەۋتەكانى شۆرشى دژى ئەمپىريالىستى ئىران بە رابەرايەتى خومەينى و ھەرۋەھا بۇ چارەسەرى مەسەلەي كورد بە ريگاي ئاشتىەۋە خەبات بكا. لە بەشىك لە راپۇرتى كۆمىتەي ناۋەندىدا لەۋ پىۋەندىدا ھاتوۋە: "ئىمە وىراي ھەموو ھىزە شۆرشگىرەكانى تر لە بەرانبەر پىلانەكانى دژى شۆرش و بەكرىگىراۋەكانى ئەمپىريالىزم بە تەۋاۋى ھىزمانەۋە بەرگرى لە شۆرش دەكەين." (لاپەرەي ۲۰ راپورتى كۆمىتەي ناۋەندى بۇ كۆنگرەي چوار). لە رادەي جىھانىشدا، دىفاع و پشتىۋانى لەبەرەي پىشكەۋتتخواز و ولاتانى سوسىيالىستى و راكىشانى سرنجى مرقاىەتى بۇلاي مەسەلەي كورد و يارمەتى دانىان بۇ چارەسەرى كىشەكەي، بوۋبە رىيازى داھاتوۋى حىزب. يەكىك لە باسە ھەرە گرینگەكانى كۆنگرە، لە سەر دىارى كردنى دوايىن ئامانجى حىزب واتە سوسىيالىزم بوۋ.

ئەۋ گىرەۋكىشەيەي كە لە زوۋە لە سەر بۇچون بەرانبەر بە سوسىيالىزم و ھەرۋەھا دىكتاتورى چىنى كرىكار و پىۋەندىيە كۆمەلەيەتەكانى سوسىيالىزم و ھەلسو كەۋتى نيوان حىزبى دىمۇكراتدا رىشەي داکوتابوو، لە كۆنگرەي چواردا بوۋنە ھەۋىتى باس و لىكدوانىكى خەستوخول و لىكھەلبەزىنەۋەي دوو شىۋەي ھەلسەنگاندن و بۇچون. بۇچونى دقاسملو ئەۋەبوۋ كە لەۋ ولاتانەي بە ناۋى سوسىيالىزمى واقەن مەۋجود ناسراون بەتايىبەت لە يەكەتەي سۇقىەت، سەرەراي كەم و كوۋرى ئابوۋرى، لە ئارادانە بوۋنى ئازادى تاك و كۆ، بوۋنەتە كۆسپى سەر ريگاي گەشەسەندى سوسىيالىزم. ھەر بۇيە ناوبراۋ سوسىيالىزمىكى دەۋىست كە لە گەل ھەلومەرجى ولات يەك بگرىتەۋە و لە ھەمان كاتىشدا دادپەرۋەرانە بىت. واتە "سوسىيالىزمى دىمۇكراتىك" ناوبراۋ دەيگوت: "ھەلۋىستى حىزب بەرانبەر بە ولاتانى سوسىيالىستى پىۋىستە نە دژايەتى بى و نە پىرەۋى كردنى بى ئەملاۋئەملا، بەلكو ھەلۋىستى دوستانە و رەخنەگەرانە بى". لايەنەكەي تر كە زياتر كاك ھەمەدەمىنى سىراجى قسەكەرى بوۋ، باۋەرى بەۋە بوۋ كە ناۋەرۋكى سوسىيالىزم دادپەرۋەرى تىدايە، كەۋابوو سوسىيالىزم ئەگەر دادپەرۋەرانە نەبى سوسىيالىزم نىيە. كاك ھەمەدەمىن و ھاۋبىرەكانى ئەۋ چەشنە پىۋەندى و دوستايەتەي نيوان حىزبە چەپ و كومونىستەكانىان بەرەۋا دەزانى. لە ئارادابوۋنى يەكىتى سۇقىەت ۋەك پىشەنگى دىناي سوسىيالىزم و پرۇپاگەندەي چەندىن سالەي بى ھاۋتاي حىزبى توۋدە لە سەر سوسىيالىزمى زانستى و نىشاندانى بە وىنەي بەھەشتىكى خەيالۋى كارى كردبوۋە سەر مېشكى روۋناكىيرانى چەپ لە سەرەسەرى ئىراندا. ھەر بەۋ ھۆيەۋە ئامانجى نىھايى

حیزب له به‌رنامه‌دا "سوسیالیزم" دیاری کرا. مه‌سه‌له‌یه‌کی تر که به پېشنیاری د.قاسملو هاته بهر باس و لیدوان، نه‌وه بوو که ئەندامی حیزب پېویسته "سیمای دیموکرات" ی هه‌بی. کیشانی سنوور له نیوان دیموکرات و نادیموکراتدا، بو. د.قاسملو و هابیره‌کانی گرینگیه‌کی تاییه‌تی هه‌بوو. له پوانگه‌ی د.قاسملو ووه، ده‌بوايه ئەندامی حیزبی دیموکرات و یرای باوهری قولی به دیموکراسی، شاره‌زایی سیاسی و زانستیشی له راده‌یه‌ک دابی که فهرقی نیوان خوی و تووده‌یه‌یک بناسی. هه‌ولی د.قاسملو بو گونجاندنی "سوسیالیزمی دیموکراتیک" له به‌رنامه‌ی حیزبدا بو نیشاناندانی "سیمای ئینسانی دیموکرات" بو. مه‌به‌ستی د.قاسملو له هیتانه ئارای ئەو باسه و پی چه‌قاندنی بو هیتانه‌وه‌ی له به‌رنامه و پروگرامی ناوخوی حیزبدا، پاکتاو کردنی تووده‌ئیسیم بوو، ئەویش له ماوه‌یه‌کی کورتدا.

کارتیکردنیکي که حیزبی تووده زیاتر له سی (۳۰) سال له سهر میشکی رووناکیبرانی کوردی رۆژه‌لاتی کردبوو، دوکتور به تما بوو به چه‌ند مانگیک ئاسه‌واری نه‌هیلی. ئاخرسهر کونگره بریاریدا، که ئەندامی حیزبی دیموکرات، پېویسته "سیمای دیموکرات" ی هه‌بی. به‌رنامه‌ی کاری کونگره له سهر هه‌لبژاردنی ئەندامانی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی پېویستی به لیدوانی زۆر هه‌یه. لێردها به کورتی باسی ده‌که‌م. له سهر شیوه‌ی هه‌لبژاردنی ئەندامانی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی بۆچوونی جۆراوجۆر هاته ئاراهه. ههر لایه‌نیکي فکری، هه‌ولی ده‌دا به لای خۆیدا بیشکینیتته‌وه. له راستیشدا گرینگترین مه‌یدانی کئ به‌رکئ بوو. چوون چاره‌نووسی داهااتووی حیزب و جوولانه‌وه پێوه‌ندی راسته‌وخوی به چۆنیتی ته‌رکیبی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی‌وه بوو. د.قاسملو له ماوه‌ی سالانی دوور و درێژی له ناو حیزبی تووده دا ئەزموونی باشی له‌و بواره‌دا وه‌ده‌س هیتابوو. ئەگهر ناوبراو، له سهر باب‌ه‌ته‌کانی تر که به پېچه‌وانه‌ی ویستی خوی بریاریان له سهرده‌را، هه‌ولی داسه‌پاندنی نه‌ده‌دا، له کاتی دیاریکردنی کاندید بۆ کۆمیته‌ی ناوه‌ندی، ئەوپه‌ری هۆش و ئەزموونی نیشان دا. زۆربه‌ی ئەندامانی به‌شدار به هۆی که‌م ئەزموونی له کاری سیاسی و ریکخراوه‌یی‌دا، نه‌یانتوانی له‌سهر چۆنیتی دیاری کردنی کاندید و شیوه‌ی ده‌نگدان، چالاکانه به‌شداري بکه‌ن و پيش به داسه‌پاندنی نه‌زه‌ری تاقه‌که‌سی بگرن. د.قاسملو که خه‌لکی ئاموزگاری ده‌کرد، بۆ "ته‌مرینی دیموکراسی"، بۆ ئەوه‌ی بتوانی چاره‌نووسی داهااتووی حیزب به ته‌واوی به ده‌سته‌وه بگرئ، شه‌وی پيش هه‌لبژاردنی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی، لیسته‌یه‌کی ئاماده کردبوو، که بو شویته‌وونکه، ناوی چه‌ند ئەندامی کونی حیزب وه‌ک غه‌نی بلووریانیشی تیداوو و له چه‌ندین نووسخه‌دا سهر له به‌یانی، پيشکردنه‌وه‌ی ره‌سمی کونگره، به سهر ئەنداماندا بلاویان کرده‌وه و هه‌ریه‌که‌ی پارچه‌کاغه‌زیکیشیان له به‌رده‌ست دانان، تا ده‌نگی

خۇيان بە شىۋەيەكى "دىمۇكراتىك" بەۋ ناۋانەي بەردەستىيان بەدەن! ھەرچەند بەشىك لە بەشداران رەخنەي تووند و نارەزايى خۇيان لەۋ كردهۋە دەربىرى، بەلام كاك غەنى كە خوشەويستى ھەموولايەك بوۋ ۋەزەكەي ھىدى كردهۋە و كۆنگرەي ھىتاۋە سەر رەوتى ئاسايى.

لە ئەنجامدا، بىست وپىنچ كەس ۋەك ئەندامى كۆمىتەي ناۋەندى ديارى كران و چارەنووسى كوردى رۆژھەلاتيان درايە دەست. گەرچى ئەۋ كۆمىتە ناۋەندىيەي كە بەم چەشنە دەنگى بۇ درا، ژمارەيان لە كۆمىتەي ناۋەندى پىشوو زياتر بوۋ، بەلام لە بارى چۆنئىتتەۋە بەرەۋ نزمى خزا و مەيدانى بۇ سەررەۋىي و دىكتاتورى تاقەكەسى زياتر ئاۋەلە كەرد. بە كورتى بىريراتى سىياسى كۆنگرەي چوار لە تەك بۆچوون و ھەلۋىستى حىزبى توودە بەرانبەر بە شۆرپش و رىبەرەيەتتەكەي، ھەرۋەھا دۇستان و دوژمنانى شۆرپش ھاۋسەنگى تەۋاۋى بوۋ. بەلام لە بوارەكانى دەستنىشان كەردن و داسەپاندنى ئەندامانى كۆمىتەي ناۋەندى و راۋىژكار و كۆمىسيونى بازپەسى و ھەرۋەھا پىكھىنانى ھىندىك ئالوگۇر لە پىزەۋ و بەرنامەدا، دقاسملوۋ ئامانجەكانى خۇي پىكا و سەرکەۋتنى گەۋرەي ۋەدەست ھىنا. سەرکەۋتنىك كە لە داھاتوۋدا، رىگاي بۇ بەرەست كەردنى ھەر چەشنە بەرھەلستكارىك دژى ھەلۋىستەكانى دوكتور و ھەرۋەھا پەسند كەردنى "كورتەباسىك لە سەر سوسىيالىزم" و ئاخرسەر ۋەلانانى "توودەئىسىم" خۇش كەرد و حىزبى دىمۇكراتى لە ژىر نفووزى حىزبى توودە دەرھىنا و پالى ۋەپالى حىزبە سوسىيال دىمۇكراتەكانى ئوروپاي غەربى دا و دەرگاي بەرەۋ ئەنترناسيونالى سوسىيالىست كەردەۋە. بە پىچەۋانەي راگەيەندراۋەكانى ئەۋكاتى حىزب، پىكھاتن و كۆتايى كارى كۆنگرە، نەريزەكانى حىزبى پتەۋ كەرد و نە دەسكەۋتى مېژۋويى بە دواۋە بوۋ. بەلكوۋ بوۋ بەھۆى سەرەتاي لىكدابران و زالبوۋنى دىكتاتورى بە سەر حىزبدا. بەرپۆەبەرەيەتتىك كە لە كۆنگرەي چواردا لە دايك بوۋ، توانايى و لىھاتوۋيى ئەۋەي نەبوۋ تا بە شىلگىرى و نەترسانە لە پىناۋ دابىينكەردنى بىريراتى كۆنگرەي چواردا ھەنگاۋ باۋىژى. ھىلى فەكرى و كەردەۋەكانى زۆربەي ئەندامانى كۆمىتەي ناۋەندەي، بە داۋى رىۋشونىتىكى تر، غەبرى رىۋشونى پەسندكاراۋى كۆنگرەدا رپۇشت. ئالۋزى و پەشىۋىكى كە لە ئاكامى كۆنگرەدا كەۋتە ناۋ رىزەكانى حىزبەۋە چ جاران مېژۋويى حىزب رەنگە بە خۇيەۋە نەدىتتى. ناكۆكى فەكرى و سىياسى نىۋان ئەندامانى حىزب، شەرى دەسلەت لە نىۋان كۈمەلە و حىزبدا، شەرفروشى و ئاژاۋە نانەۋەي دەسلەتدارانى شوۋىنىست و بەرچاۋتەنگ و وىشكە مەزھەبى ئىران لە كوردستان و گوى نەدان بە داخۋازىيەكانى گەلى كورد، خوتىخزاندىنى كۆنە ساۋاكى و ئەفسەرە راكردوۋكانى

سەر به رژیمی پیشوو و هه‌روهه‌ها پیلانگیرانی رژیمی به‌عسی فاشیستی عیراق له‌سه‌ر
 حیسابی کورد و... ئاسوی چاره‌نووسی سیاسی کوردی رۆژه‌لاتیان تاریک کردبوو. له
 هه‌لومه‌رجیکی ئه‌وتودا، به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی حیزب له‌جیاتی پته‌وکردنی ریزه‌کانی حیزب و
 داپشتنی سیاسه‌تیکی گونجاو له‌ته‌که‌ دروشمه‌کان و بریاراتی کونگره‌دا، کات و ده‌رفه‌تی
 خۆی بۆ زه‌خت خسته‌سه‌ر لایه‌نگرانی سیاسه‌تی حیزبی تووده و که‌سانی سه‌ربه‌خۆ و
 وه‌لانانیان له‌حیزب ته‌رخان ده‌کرد. به‌داخوه‌هه‌ر که‌سیک گوپرایه‌لی سیاسه‌ت و
 کرده‌وه‌کانی ئه‌وان نه‌بوویه، به‌ناوی لاری و تووده‌یی ده‌که‌وته‌به‌ر ته‌وژمی بوختان و
 ته‌ریکیان ده‌خسته‌وه. یه‌کیک له‌ریکخراوه‌هه‌ره‌به‌هیز و به‌دیسپیلینه‌کانی حیزب له‌و
 سه‌روه‌بهنده‌دا، ته‌شکیلاتی مه‌هاباد بوو، که‌راسته‌وخۆ له‌ژێر چاوه‌دیژی و به‌رپرسایه‌تی
 کاک که‌ریمی حیسامی و به‌هاوکاری ریکخراوی لاوانی حیزبی دیموکراتی کوردستانی
 ئێران، کاروباری سیاسی و ریکخراوه‌یی و کۆمه‌لایه‌تی شاری مه‌هابادی راده‌په‌راند. دوی
 کونگره‌ی چوار ئاگری دژایه‌تی له‌گه‌ل تووده‌یه‌کان و لایه‌نگرانی هه‌ر ده‌هات خۆشتر
 ده‌بوو، هێرش بردنه‌سه‌ر ده‌فته‌ری حیزبی تووده و ئاورتیبه‌ردانی، راوانان و گرتن و
 لێدان و بێ‌حورمه‌تی پیکردنیان، رۆژ له‌گه‌ل رۆژ زیاتر په‌ره‌ی ده‌ستاند. ته‌شکیلاتی
 مه‌هاباد، دژی ئه‌و کرده‌وانه‌بوو. یه‌که‌دوو جاریش به‌یانیه‌ی له‌سه‌ر ئه‌و تاقم و که‌سانه
 ده‌رکرد که‌ده‌بنه‌هۆی ئاژاوه‌نانه‌وه و هه‌یمنایه‌تی شار تیکده‌دن. کۆمیته‌ی ناوه‌ندی که
 خۆی به‌پیشه‌نگی دیموکراسی خوازی ده‌زانی، له‌جیاتی پشتیوانی کردن له‌ته‌شکیلاتی
 مه‌هاباد، کۆسپی ده‌خسته‌سه‌ر ری و به‌یارمه‌تی کۆمیسوونی بازره‌سی، دادگیان بۆ
 ئه‌ندامانی ریکخراوی شار و ریکخراوی لاوان پیکدیتا و وه‌به‌ر که‌نده‌وه‌کۆشی و پشکنینیان
 ده‌دان. له‌ئه‌نجامدا، به‌ره‌به‌ره‌مه‌یدانی هه‌لسوو‌ران و تیکوشانی ته‌شکیلاتی مه‌هاباد
 به‌رته‌سک کراوه و ئاخرسه‌ر به‌رپرسی ته‌شکیلاتیان وه‌لانا و ئه‌ندامیکی ده‌ستکردی
 کۆمیته‌ی ناوه‌ندیان جێشین کرد که‌به‌هۆی نه‌زانی و له‌رووی ئیحساساته‌وه، ده‌ستی له
 زۆر کاری نارپه‌وا و نابه‌جیدا. ریکخراوی لاوانی ح.د.ک.ا.یش، له‌باری کارامه‌یی و چالاکی
 نواندن له‌ناو حیزبدا نمونه‌بوو. ئه‌و ریکخراوه‌یه‌به‌کۆکردنه‌وه‌ی زۆربه‌ی لاوانی
 شو‌رشیگێ و لی‌هاتوو له‌ده‌وری خۆی رۆلیکی گرینگی له‌بواری بردنه‌پێشی سیاسه‌تی
 حیزبدا گێرا. ریکخراوی ناوبراو به‌تاوانی ره‌خنه‌گرتن له‌به‌شیک له‌سیاسه‌تی کۆمیته‌ی
 ناوه‌ندی و دانی دروشمی دژی به‌عس و نزیکایه‌تی له‌سیاسه‌تی حیزبی تووده، که‌وته‌به‌ر
 هێرش و ره‌خنه‌ی توندی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی و ئاخرسه‌ر به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی که‌یان وه‌لانا و
 ناوه‌که‌شیان گۆری و کردیانه "یه‌کیه‌تی لاوانی حیزبی دیموکرات". کاک که‌ریمی حیسامی

له‌و پێوه‌ندی‌دا ده‌لی: "رێکخراوی لاوانی حیزبی دیمۆکرات، چالاکترین و به‌کارترین ته‌شکیلات و رێکخراوی حیزب بوو، کاری چاپه‌مه‌نی و نووسینی شو‌عار و سازکردنی میتینگ و کاری ته‌بلیغاتی له‌ ئه‌ستۆی ئه‌و رێکخراوه‌یه‌ بوو. دوا‌ی کۆنگره‌ی چوار کونه‌په‌رستی ئێو حیزب بۆ تیکدانی ئه‌و رێکخراوه‌، که‌وته‌ خۆ. بیان‌ویان ئه‌وه‌ بوو گویا سه‌ر به‌ تووده‌ن." (بیره‌وه‌ریه‌کان، به‌رگی ٧٧ ل ٦٥).

ئه‌وانه‌ دوو نمونه‌ی بچووک له‌ کار و کرده‌وه‌کانی لایه‌نگرانی دیموکراسی دژی ئه‌و که‌سانه‌ بوو که‌ به‌ گوێره‌ی یاسا و ریساکانی ئه‌وان نه‌ده‌ج‌وولانه‌وه‌. لایه‌نیکی دیکه‌ی بارو‌دۆخه‌که‌، پێوه‌ندی به‌ سیاسه‌تی ده‌سه‌لاتدارانی حاکم و هیزه‌کانی لایه‌نگری، وه‌ک حیزبی تووده‌، چۆنیتتی چوونه‌ پێشی ره‌وتی وتووێژه‌کان له‌ سه‌ر کوردستان بوو. مه‌سه‌له‌ی کوردستان، ببووه‌ ناوه‌ندی گیره‌وه‌کیشه‌ی چه‌ند لایه‌نی به‌هێزی دژ به‌یه‌ک، له‌ ناو حیزب و رێکخراوه‌ سیاسیه‌کانی ئوپوزیسیۆن و لایه‌نگرانی شو‌رشدا. هه‌رکام له‌و ده‌سته‌ و تا‌قمانه‌، تیده‌کۆشان، له‌و دۆخه‌ ئالۆزه‌ و له‌ داخ‌وازییه‌کانی گه‌لی کورد، بۆ به‌رژه‌وه‌ندی سیاسی و رێکخراوه‌یی خۆیان که‌لک وه‌رگرن. رژیمی به‌عسی عێراقیش، به‌شیک له‌ هه‌وله‌کانی ئه‌وه‌ بوو که‌ له‌ جوولانه‌وه‌ی کوردی رۆژه‌لات، دژی رژیمی ئێران که‌لک وه‌رگرێ و کورد بکاته‌ پرده‌بازی گه‌یشتن به‌ ئامانجه‌کانی خۆی. حیزبی دیمۆکراتی کوردستانی ئێران له‌ سه‌ره‌تاوه‌ ریزه‌ هه‌نگاوێکی به‌رپرسانه‌ی سه‌باره‌ت به‌ چاره‌نووسی خه‌لک له‌ مه‌ر درێژه‌دان به‌ وتووێژ و دۆزینه‌وه‌ی ریگا‌چاره‌یه‌کی ئاشتیانه‌ بۆ کیشه‌ی کورد هاویشت. به‌لام نه‌ هیزه‌کانی وه‌ک کۆمه‌له‌ و چریکی فیدایی و نه‌ ده‌سه‌لاتدارانی تاران، ملیان بۆ وتووێژی راسته‌قینه‌ و بێ گری و گۆل رانه‌کیشا. کۆمیته‌ی ناوه‌ندی له‌یه‌که‌م پلۆنۆمی دوا‌ی کۆنگره‌دا، هه‌یه‌تیکه‌ی چه‌ند که‌سی به‌ سه‌رۆکایه‌تی کاک غه‌نی بلووریان، به‌ مه‌به‌ستی وتووێژ له‌ گه‌ل کاربه‌ده‌ستانی ده‌وله‌ت ره‌وانه‌ی تاران کرد تا له‌ ته‌ک "به‌نی سه‌در" سه‌رکۆماری کاتی، به‌ سه‌ره‌نجامیک بگه‌ن. هه‌یه‌تی ناوبراو، به‌ بێ هیچ چه‌شنه‌ ده‌سه‌ک‌ه‌وتیک گه‌راوه‌. هه‌ر له‌و فه‌تره‌یه‌دا، به‌ ریگای "داریوشی فروه‌هر" ره‌وه‌، گه‌ل‌اله‌یه‌کی چه‌ند ماده‌یی، به‌ ناوی گه‌ل‌اله‌ی "خودگه‌ردانی" که‌ شه‌قلی حیزبی تووده‌ی پێوه‌ دیار بوو، ئاراسته‌ی نوێنه‌رانی گه‌لی کورد و به‌تایبه‌تی حیزبی دیمۆکرات وه‌ک قسه‌که‌ری "هه‌یه‌تی نوینه‌رایه‌تی گه‌لی کورد" له‌ گه‌ل ده‌وله‌تدا کرا. گه‌ل‌اله‌ی خودگه‌ردانی له‌ ناوه‌رۆکدا جیاوازیه‌کی ئه‌و توی له‌گه‌ل گه‌ل‌اله‌ی شه‌ش ماده‌یی حیزبی دیمۆکرات بۆ خودموختاری نه‌بوو. د.قاسملوو له‌ میتینگێ گه‌وره‌ی شاری مه‌هاباد دا، ناوی گه‌ل‌اله‌ی خودگه‌ردانی نا "سه‌رگه‌ردانی" و ئاوێکی ساردی به‌ سه‌ر دارپژه‌رانی گه‌ل‌اله‌که‌دا کرد و کوتی: "گه‌لی کورد

خودموختاری ده‌وی نه‌ک سه‌رگه‌ردانی". هه‌ر له‌و مێتینگه‌دا ناوبراو باسی دوستانه‌تی کورد و یه‌کێتی سوڤیتی کرد و کوتی: "ئێمه‌ یه‌کێتی سوڤیت به‌ دۆستی هه‌ره‌ گه‌وره‌ی خۆمان ده‌زانین". ئه‌گه‌ر کاربه‌ده‌ستانی تاران و له‌ سه‌رووی هه‌موانه‌وه‌ شه‌خسی خومه‌ینی وه‌ک رێبه‌ری سیاسی و مه‌زه‌به‌ی قسه‌ و کرده‌وه‌یان یه‌ک با و ئامانجیان فریودان و دژایه‌تی له‌ گه‌ل کورد نه‌بوایه‌، به‌ دان پیداهێنان به‌ خودموختاری و په‌سند کردنی گه‌لله‌ی شه‌ش ماده‌یی حیزبی دیمۆکرات، ده‌یان توانی به‌ر به‌ مالۆیزانی و کوشت و کوشتار له‌ کوردستان بگرن.

به‌لام به‌رچاوته‌نگی و ره‌گه‌ز په‌رستی نه‌ته‌وه‌ی فه‌رمانه‌وا، مه‌یدانی بۆ به‌ کافر زانین و دانی حوکمی جیهاد بۆ وه‌رێخستنی لافاوی خوین خۆش کرد. به‌نی سه‌دری به‌ ناو لیبرالی سه‌رکۆمار و فه‌رمانده‌ی گشتی هیژه‌ چه‌کاره‌کانی ئێران به‌ دوا‌ی ئه‌وه‌دا، داوا‌ی چه‌ک دانانی له‌ هیژه‌ سیاسیه‌ چه‌کاره‌کانی کورد کرد، فه‌رمانی به‌ ئه‌رتش و سپای پاسداران دا که "هه‌تا له‌ ناو بردنی ئاخ‌ر سه‌ربزیوی (شورشی) کورد پوتینه‌کانیان ده‌رنه‌هێنن". به‌ دوا‌ی ئه‌وه‌دا کۆمیته‌ی ناوه‌ندی حیزب له‌ وه‌لامی به‌نی سه‌دردا رایگه‌یاند "پێش ئه‌وه‌ی خودموختاری کوردستان به‌ ره‌سمی بناسرێ و ئینتراماتی ناوخۆ بدرویه‌ ده‌ست پێشمه‌رگه‌ (پولیس و ژاندارمه‌ی خۆلاتی) به‌ هیچ جو‌ر ناچیتته‌ ژیر باری چه‌ک‌دانان". له‌ کاتی‌دا که شه‌رێکی هه‌مه‌ لایه‌نه‌ به‌ سه‌ر کوردستاندا سه‌پیندرابوو و ئه‌رتش و سپای پاسدارانی خومه‌ینی بێهه‌یه‌یه‌ خه‌لکیان وه‌به‌ر گولله‌ ده‌دا، به‌رێوه‌به‌رانی حیزبی تووده‌ له‌ چوارچیوه‌ی سیاسه‌تی پشتیوانی له‌ خه‌تی ئیمام و هه‌ل‌رشتنی فرمیسی به‌ درۆ بۆ گه‌لی کورد خه‌ریکی دارشتنی به‌رنامه‌ به‌ مه‌به‌ستی شه‌ق کردنی حدکا و نانه‌وه‌ی دووبه‌ره‌کی له‌ ناو جوولانه‌وه‌ی کورد بوون. بۆ ئه‌و مه‌به‌سته‌ حیزبی تووده‌ له‌ وتاریکا له‌ نامه‌ی مه‌ردوم، ئورگانی کۆمیته‌ی ناوه‌نیدا، حیزبی دیمۆکراتی به‌ سی ده‌سته و لایه‌ن دابه‌شکرد: یه‌که‌م: عه‌ناسوری موخه‌رپب. دووه‌م: عه‌ناسوری ناسیونالیستی ته‌نگ نه‌زه‌ر. سێهه‌م: عه‌ناسوری سادق و ئاگا. پاشانیش له‌ درێژه‌ی هه‌مان سیاسه‌تدا، به‌ بلاو کردنه‌وه‌ی هیندیک خه‌به‌ری بێ به‌لگه‌ و پشتیوانه‌ له‌ سه‌ر سکریتیری حیزب، د.قاسملوو له‌ مه‌ر وه‌رگرتنی ۹ میلیون دو‌لار یارمه‌تی له‌ ناتۆ کۆتایی به‌ میژووی پێوه‌ندی نیوان هه‌ر دوو حیزب هێنا.

بەرەو داپران

هەرچی سیاسەتی گشتی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران، لە بریارە پەسندکراوەکانی کۆنگرەیی چوار دوور دەکەوتەو، لایەنگرانی کۆنگرە، زیاتر پێیان لە سەر بەرپۆوەبردنی دادەگرت.

کێشەکەش لەو هەدا خۆی دەنواند کە لایەنیک بە پێرەوی کردن لە سیاسەتی گشتی حیزبی توودە، داکوکی و پشتیوانی لە شۆرشی دژی ئەمپریالیستی ئێران بە رێبەری خومەینی، بە ئەرکی سەرەکی خۆی دەزانی و چارەنووسی کێشەیی کوردی رۆژھەلاتی گری دابوو بە خاشەبەردنی ئاسەواری دەسەلاتی سیاسی، کۆمەلایەتی و ئابووری ئەمپریالیزم و سەقامگیر بوونی دەولەتییکی میلی، دیموکراتیک کە لەسایەیی ئەودا، ئازادییە کۆمەلایەتیەکان و یەک لەوان خودموختاری ئیداری و فەرھەنگی لە چوارچیۆوی تەواوییەتی ئەرزى ئێراندا مسۆگەر بکری.

بە پێی بۆچوون و هەلسەنگاندنی ئەو لایەنە، کەسیک خەباتگێر و شۆرشیگری راستەقینەبوو، کە توانای خۆی لە پێناو پشتیوانی لە خەتی ئیمام و دژی ئەمپریالیزم تەرخان کردبا. لە چوارچیۆوی ئەو بۆچوونەدا، تیکرای ئەو هیزو کەسانەیی کە بەھەر ھۆیک بە پێچەوانەیی ئەو رییازە جوولابانەو، دەکەوتنە کادری «دژی شۆرش» و خزمەتگوزاری ئەمپریالیزم. لایەنەکەیی تر کە لە ئەساسدا، د.قاسملوو بەرپۆوەبەر و دارپۆزەری بەرنامەو رییازەکەیی بوو، مەسەلەیی پشتیوانی کردن لە شۆرش و بەرپۆوەبەرایەتیەکەیی، بەستبۆوە بە چارەسەری کێشەیی کورد لە چوارچیۆوی گەلەلەیی پێشنیارکراوی خودموختاری و راگەیاندن و جێبەجێکردنی لە لایەن کاربەدەستانی تارانەو. جگە لەو کۆمەلیک ناتەبایی و کێشەیی فکری تر کە لە کۆنەو بەسەرەیک کەلەکە کرابوو و ژیانکی هێمنانەیی نیو حیزبی بۆ ھەردوولا دژوار کردبوو. بەو چەشنە بە

له بهرچا وگرتنی سیاست و بۆچوونی دژ به یه کی هەر دوو بآلی حیزب، پرۆسه ی دور که وتنه وه لیکنر، رۆژ به رۆژ زیاتر په ره ی دهستاند. سه رباری ئه وهش، باروودۆخی ئیران له وه په ری ئالۆزی و په شیوی سیاسی و ئابووری دابوو. له ناوهندی دهسه لات، له تاران، نارهبازی و خۆپیشاندانی خۆپنډکارانی زانستگاکان و رووناکییرانی سه ر به دهسته و تاقم و حیزب و ریکخواه سیاسیه کان، له په ره گرتن دابوو. مه ودا و مهیدانی ئازادیه دیموکراتیکه کان، له لایهن مه زه بیه ویشکه رۆیه کان و لایه نگرانی خه تی ئیمام به ره به ره وه بهر هیرش ده دران و به رته سک ده کرانه وه. به کرده وه ده ولت هیچ چه شنه ده سه لاتیکه نه مابوو. به نی سهدر و دۆست و پنیوه نده کانی و ههروه ها ریکخواوی مواهیدینی خه لکی ئیران و... که وتبوونه بهر هیرش و په لاماری ته بلیغاتی ئیمام و خه ته که ی. له هه مانکاتدا کوردستان که وتبووه بهر ده سترپژ و هیرشی نیزامی ئه رتهش و سوپای پاسداران و شارو و گونده کانی خاپوور و خه لکی بیتاوانیش وه بهر گولله ده دران.

له ده ره وه ی ئیران ولاته یه کگرتووه کانی ئه مریکا و هاو په یمانه کانی، به مه بهستی هینانه سه رکاری ئالترناتیوی خۆیان، خه ریکی به رنامه و پلان دارشتن بوون، که یه ک له وان وه خۆخستن و هاندانی رژی می عیراق بۆ هیرش کردن بۆ سه ر خاکی ئیران بوو.

له وه کاته دا کیشه ی دور ره وتی فکری له ناو حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیراندا، له سه ر چۆنیتی گرتنه پیشی سیاست و هه لوئستیکی ریکخه رانه و بهر پرسانه به پیی هه لومه رج، گه یشتبووه راده ی پیکه له پرژاندنی ته بلیغاتی تووند و تیژ. له روانگه ی لایه نگرانی حیزبی تووده وه، جناحی د. قاسملوو، که وتبووه به ره ی دژی شوږشه وه و ههروه ها بلاؤکراوه کانی حیزبی توودهش به ئاشکرا دژی ده وهستان و پروپاگه نده یان ده کرد. له لایه کی تر د. قاسملوو به یارمه تی چه ندکهس له ئه ندامانی کۆمیته ی ناوهندی به که لک وه رگرتن له باروودۆخی زال به سه ر کوردستاندا، له پیناو گه یشتن به و به رنامه و پلانه ی که له میشکی دا دایر شتبوو، بریار و په سندرکراوه کانی کۆنگره ی چواری وه لانا و تاکتیکی خه باتی چه کداری جینشینی وتووێژ و کاری سیاسی کرد. له هه مانکاتیشدا بواری بۆ هه لگرتنی دروشمی رووخانی رژی م خۆش ده کرد. (دیاره ههروهک له چه ند جی ئاماژه م پیکردوه، رژی م ئاماده نه بوو دان به خودموختاری دا بیئی.) به م شیوه، له سه ره تای مانگی خه رمانانی ۱۳۵۹ی هه تاویدا، کۆمیته ی ناوهندی له تۆی به یانی کدا، رایگه یاند: "بۆ ئه وه ی جار یکنتر ده ولت بکیشینه سه ر میزی ووتووێژ، ده بی به هه موو توانا وه به رامبه ر به هیزه کانی مقاومه ت بکه ین و شه ریکی درپژخایه نی پارتیزانی له گه ل بکه ین." گرتنه پیشی هه لوئستیکی ئه وتۆ که پنیوهندی به چاره نووسی نه ک هه ر حیزب، به لکوو سه رجه می گه لی کورد له

رۆژه لاتی کوردستانه وه بوو، ئه وهندهی دینا تا به شیوهیهکی بهر بلاو و همه لایه نه باری باش و خهراپی لیکبدریته وه و له کۆنگره، کونفرانس، یان لانی کهم کوبوونه وه یهکی بهرینی حیزبی دا، بدرایه بهر باس و لیکۆلینه وه و ئینجا بریاری پیوستی له سهر درابا. بهلام به داخه وه نهک مهجال و دهرفتهی ئه مه پیک نههینرا، به لکوو به پهله و به بی وورد بوونه وه له ئه نجام و ئاکامهکانی و ههروهها، بی شاره زابوون له ئوسوول و تاکتیکی شه ری پارتیزانی، ئامادهی بۆ شه ریکی دریژ خایه نی پارتیزانی راگه یه ندره. هه ره له وه سهر و بهنده دا (پاش ئه وهی سهره چه ره که ئاو بردبووی) پلینۆمی دووه می حیزب له ۱۷ی خهرمانانی ۱۳۵۹ له گوندی «برایمه» ی سهر به ناوچه ی مهنگوران، به ستره. ئه وه کوبوونه وه یه له باری سیاسی و ریکخراوه ییه وه، گرینگی و تایبه تمه ندی خۆی هه بوو.

له پلۆنۆمدا، باس و وتووێژ له سهر پینشیلکردنی بریاراتی کۆنگره ی چوار و ههروهها پینش مه رجه کانی رژی می به عس له مه ر شیوه ی هاوکاری و دانی یارمه تی به حیزب، دیته گۆرئ و پاش کیشه و هه رایه کی زۆر، به زۆریه ی دهنگ په سند ده کرئ. گه رچی تا ئیستا حیزبی دیمۆکرات راسته وخۆ له بلاو کراوه و به لگه نامه کانی دا، به وردی باسی کار و ئه نجامه کانی ئه وه کوبوونه وه یه نه کردوه، به لام چه ند که س له بهرپرسان و به شدارانی پلۆنۆم هه ر کام له روانگه ی خۆ یانه وه ئاو ریکیان لیداره ته وه. کاک «غه نی بلوریان» که خۆی ئه ندامی ده فته ری سیاسی و یه کیک له لایه نه هه ره گرینگه کانی کیشه که بووه، له بیره وه ری کانی دا، ئامازه به حه وت خالی پینشیار کراوی به عس ده کا و ئه وه ی به یه کیک له هۆ گرینگه کانی جیا بوونه وه ی له حیزب ده ژمه رئ. گه رچی چوونه ژیرباری ئه وه مه رجان ه خۆی له خۆیدا نووخته یه کی لاواز له ژیا نی سیاسی حیزبی دیمۆکرات دا بوو، به لام ئه زموونی ده یان سه له ی جوولانه وه ی کورد پینشانی داوه که، کاتیک هیزیکی کوردی له هه ر پارچه یه ک دژی ده سه لاتی ناوه ندی چه ک هه لده گرئ، ناچار ده بی په نا بۆ دژمه نه که ی تر به ری. کورد خوی به وه گرتوه و وازیشی لی ناهینی. حیزبی دیمۆکراتیش کاتیک به ئاشکرا «شه ری دریژ خایه نی پارتیزانی» دژی رژی م راده گه یه نی، بو دریژه دانی شه ر ده بی پشت به لایه نیک به ستن.

بریار و ئه نجامه کانی کاری پلۆنۆم، وه ک هی ندیک که س پینان وایه، نابئ ته نیا له چواچه وه ی گیره و کیشه ی دوولایه نی جیاوازی فکری و ئالۆزی و په شیوی باری سیاسی و ئابووری ئیران و مل رانه کیشانی رژی م بۆ داخوازییه کانی گه لی کورد لیکبدریته وه، به لکوو سیاسه ت و هه لۆیستی دنیای ده ره وه به تایبه تی ئه مریکا و ئوروپای رۆژئاوا، به رامبه ر به ئیران و ئه وه حیسابه ته ی که بۆ ئۆپوزیسیونی ئیرانی (کوردیش یه ک له وان)

بۆکوتایی هینان به دهسه لاتی مه لاکان له ئارادابوو، به شیک له بهر یوه به رایه تی حیزبی هینابوو ه سهر ئه و باوه ره، تا به پشت به ستن به هیژو ئیمکاناتی ناوه وه وهک (موجاهیدین و پاشانیش به نی سهر و...) و پشتیوانی دهره وه (عیراق، فرانسه و...) دس له «خه باتیکی دریز خایه نی پارتیزانی» بدات.

به هر حال پلۆنۆمی برایمه نه هوی دابراڼ، به لکوو سه ره تایه ک بوو به ره و شهق کردن و له بهریه ک هه لوه شانندی به ره ی یه کگرتوی کوردی رۆژه لات که له ئه ساسدا له سیمای حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیراندا خوی ده نواند. دوا ی کۆتایی هانتی پلۆنۆمی «برایمه» حیزبی دیموکرات تووشی قهیرانیکی هه مه لایه نه ی سیاسی و تهشکیلاتی هات. هه ردوو ریبازی فکری به کرده وه که وتته جموجول و هه ولدان بو راکیشانی کادر و ئه ندامانی حیزب بۆلای خویان. جناحی د. قاسملوو به هاوکاری کۆمیسینی بازرسه ی (تهفتیش) دهستی به زهخت خستنه سهر و دادگایی و پاکتاو کردنی لایه نگرانی کۆنگره ی چوار کرد. زۆربه ی ئه و که سانه ی گومانیان لیده کرا له بهر پرسیایه تی ریکخواه کانی حیزبی وه لانران. ریکخواوی لاوان هه لوه شیندرا و یه کیه تی لاوانی له جی داندر. لایه نگرانی کۆنگره ی چواریش، به رینۆینی و ئامۆژگاری حیزبی تووده، له پیناو به رفراوان کردنی به ره ی خۆیاندا کارو کرده وه کانی ئه ولایان له بلاو کراوه کانی حیزبی تووده دا له قاوده دا. له وه فته ره یه دا بازاری بووختان و تومته هه لبه ستن بۆ یه کتر به بی سرنجدان به هه لومه رجی کوردستان و ته نیا له بۆ بهر ژه وهندی ته سکی ئیدوئولوژی و حیزبایه تی له بره و دابوو. ئه گه ر د. قاسملوو و لایه نگرانی به مه تمانه کردن به واده و به لئینه کانی ولاتانی ئوروپایی و دروشمه بی ناوه رۆکه کانی لیبراله کان و ریکخواوی موجاهیدینی خه لک و... به وره و هه لویستیکی سیاسی ئه وتۆ راکیش کران، لایه نگرانی سیاسه تی حیزبی تووده ی ناو حیزبی دیموکرات، به پشت به ستن به یه کیه تی سوڤیه ت و حیزبی تووده، چاره نووسی سیاسیان له ژیرپیی ئیمام و خه ته که ی دا بی هیچ چه شنه ده سته که وتیک قوربانی کرد.

لیکدابران

برینی ناکوکی و ناتهبایی روژبه روژ زیاتر ته‌شه‌نه‌ی ده‌ستاند. تا راده‌یه‌ک که لایه‌نگرانی ه‌ردوولا له شه‌قامه‌کانی شار یه‌کتریان وه‌به‌ر لی‌دان و کوتان ده‌دا. جگه له و که‌سانه‌ی که به‌ته‌واوی ری‌بازی فکری و سیاسی حیزبی تووده‌یان قه‌بوول کردبوو، ژماره‌یه‌کی به‌رچاو له ئە‌ندامانی پیشووی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی و به‌رپرسیانی کۆمیته‌ی نیزامی وه‌ک (مه‌لاره‌سوولی پینش‌نماز، مه‌لا سمایلی حاجی، سه‌رگورد عه‌باسی، ره‌حمانی که‌ریمی) و کومه‌لیک له کادر و پیشمه‌رگه‌کانی حیزب، له دوو ری‌یانی لایه‌نگری هه‌رکام له هینله‌کانی فکری حیزبدا، خولیان ده‌خواردوه‌ه و نه‌یاند‌ه‌زانی به‌ره‌و کام لا هه‌نگاو باوینژن. له‌وانه چه‌ند که‌سیکیش، له پیناو ئاشتکردنه‌وه و یه‌کگرتنه‌وه‌ی ه‌ردوو لایه‌ندا ناو‌ب‌ژیکه‌ریان ده‌کرد.

ئه‌گه‌ر سه‌رجه‌می ئە‌وه‌که‌سانه‌ی که له دوو ری‌یانه‌دا گیریان کردبوو، له کاتی راگه‌یاندنی «دابران»‌دا، ره‌گه‌ل که‌وتبان، ئە‌وا له روانگه‌ی «ماموستا عه‌بدو‌لله‌ی حه‌سه‌ن‌زاده»‌وه نیو به‌شی کوردستانی ژیرده‌ستی ئیران جاشاوی ده‌بوو.

کاک غه‌نی بلوریان که به هۆی رابردووی سالانی دوور ودریژی زیندان وه‌ک قاره‌مانیک پیشوازی لی‌کرا‌بوو و له‌و کاته‌دا ده‌وریکی به‌رچاوی له ناو کومه‌ل و حیزبدا ده‌گنیرا، کوبوونه‌وه‌کانی به‌ری‌وه‌به‌ری ته‌حریم کردبوو. راسپارده‌کانی حیزبی تووده له هاتوو‌چوی مه‌هاباد و تاراندا بوون و به پی‌وه‌ندی گرتن له ته‌ک نارازیه‌کان به‌ره به‌ره بواری لی‌کدا‌برانیان خو‌ش ده‌کرد.

ئاخ‌رسه‌ر له ۲۵ی جو‌زه‌ردانی ۱۳۵۹ی هه‌تاوی ۷ که‌س له ئە‌ندامانی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی هه‌لب‌ژیردراوی کۆنگره‌ی چوار که بریتی بوون له (غه‌نی بلوریان، ماموستا هین، ره‌حیمی سه‌یفی قازی، فه‌وزیه‌ی قازی، فارووقی که‌یخوسره‌وی، ئە‌حمه‌دی عه‌زیزی و نه‌ویدی

موعینی) له توئی به یانیه یه کی چه ند لاپه رهدیدا، ویرای شیکردنه وه و پیداچونه وه به هویه کانی ناتابه یی نیوان دوو بالی حیزب، دابراڼی خوځیان له جناحی د. قاسملوو راگه یاند و به ناوی حدکا. ئیژان (پیره وانی کونگره ی چوار) ده ستیان به کار کرد.

راگه یاندر اوه که به ناوی «بۆچوون و هه لویستی به شیک له کادری به رپوه به رایه تی حدکا سه باره ت به وه زعی ئیستای ولات، شوړشی ئیژان و مه سه له ی کوردستان» ناو دیر کرابوو، لایه نه که ی تری به ناوی «باندی قاسملوو» له قه له م دابوو، که سه ر به سوسیال دیموکراسی ئوروو پای غه ربییه و له ته ک ئالوگوره شورشگیریه کانی دنیای ئیستا دژایه تی ده کا و ناوه رۆک و میثکی رفورمیستی هه یه و هه روه ها ناسیونالیسمی کویر و به رچاوته نگ له و بۆچوونه دا رۆلیکی به رچا و ده گیرئ. که وابوو هه ولی د. قاسملوو بۆ گونجانندی «سوسیالیزمی دیموکراتیک» له به رنامه ی حیزبدا، ره نگدانه وه ی به شیک له و بۆچوونه رفورمیستیا نه یه و...

ئه وه کاکله ی روانگه و بۆچوونی دابراوه کان به رانه ر به لابلاله که ی تر بوو، که ه یچ چه شنه جیاوازیکی ته نانه ت وشه یی له ته ک بۆچوونی حیزبی تووده دا نه بوو. به دوا ی ئه و راگه یاندر اوه دا، حیزبی تووده له لاپه ره ی یه که می رۆژنامه ی (مردم) ئورگانی کۆمیته ی ناوه ندی، به خه تی درشت پیښوازی له و هه لویسته کرد و به هه نگاویکی میژووی قه بلاند. به رپوه به رانی حیزبی تووده خوځیان له تاران دانیشتبوون و بیئاگا له هه لومه رچی تایبه تی کوردستان و باری پسیکۆلۆژی خه لک و کرده وه کانی چه کداره شووینیست و به رچاوته نگه کانی حکومه ت و قین و توورپه یی خه لک له وان، نووسخه ی سیاسیان بۆ کوردستان ده پینچاوه و ریوشوینی شه ری براکوژیان خوځ ده کرد. به رپوه به ران و کادر و ئه ندامانی پیره وانی کونگره ی چواریش به بی ئه وه ی ئاکامه کانی جیاپوونه وه یان، لیک بدنه وه، وه ها که وتنه ناو گیزاوه ی خه باتی چینایه تی و دژی ئه مپریالیستی، که خه باتی نه ته وایه تی له ئاستیدا رنگ و رووی له ده ست دابوو.

به م شیوه ئه و که سانه ی که تا دوینی له سه نگره ی کدا له پیناو وه دیه یتانی ئامانجه کانیان، تیده کوشان و زیندانی و دهر به دهری و قوربانیان ده دا، له مه و دوا له دوو سه نگره ی جیاواز به لام له پیناو هه مان ئامانجا، شیر و تیریان لیک ده سوو.

دیاره سیاست و هه لویستی (پیره وانی کونگره ی چوار) به رانه ر به حیزبی دیموکرات تووند و تیژ و دوژمنکاریانه بوو و زیانیکی گه وره شی له جوولانه وه ی کوردی رۆژه لات دا. به لام هه رچیک بی، دیارده یه ک بوو که میژووی خودی جوولانه وه که له ناخی خویدا په رورده ی کردبوو و ه یچ چه شنه ناته بایه کی له ته ک دروشمه میژووی و ستراتیژیه کانی

حیزب و جوولانه وه که دا نه بوو. جیاوازیه که له ئەساسدا له وهدا خۆی دهنواند که هه رکام له و دوولایه نه به دوو ریگا و که ره سه ی جیاوازه وه به ته مای گه یشتن به ئامانجه کانیا ن بوون. به لام پاشکه وتوو یی ئابوو ری و کومه لایه تی، هه تلّه بوونی ریگا و تینه گه یشتوو یی و شه ری ده سه لات و ده ست تیوه ردانی نه یاران و... تا ئیستا زۆر جار له کوردستان تراژدی خو لقاندوو ه.

حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران له ژێر رابه ری د. قاسملو دا، که خاوه نی چه ک و چو ل و ئیمکانا ت و هیزیکی ئینسانی زۆر بو و ههروه ها خۆی به پیشه نگی دیموکراسی خوازی ده زانی، هه لو یستیکی یه گجار تووند و ناسیاسیانه ی به رانبه ر به «دابراهان» له حیزب گرت ه پیش و به قسه و نووسین و کرده وه تاوانی «جاش» و «خۆفروش» و «خه یانه تکار» یان بۆ هه لبه ستن. میژوو ی فه ره نگی سیاسی حیزب و ریکخراوه سیاسی هکانی کوردستان له و وشانه ئاخراوه. بلاوکراوهکانی ده فته ری سیاسی حیزبی دیموکرا ت له مه ر «تاقمی ۷ که سی» وه ده ستی زۆر که سی هه لپه رست و نه زانی بۆ خو لقاندنی تاوان ئازاد کرد. دوو که س له ئەندامانی کۆمیته ی ناوه ندی (ماموستا هیمن و فاروو قی که یخسره وی) و ههروه ها ژماره یه ک له کادر و ئەندامانی پیره و له لایه ن به رپرسیانی حیزبه وه گیران و ره وان ه ی زیندان کران. جه عفه ر و عه لی که رووی دوو بری پشیمه رگه و دلسۆز به حیزب و گه ل به بی تاوان تیۆرۆ کران. هه ر له و سه ره وه بنده دا چه ندین که سیش له لایه ن به کریگیراوانی رژیم له مه هاباد و شارهکانی تر گیران و یه ک له وان به ناوی (سه ید ره حیمی نادر ئەحمه دی) که لاویکی یه گجار به وه ج و تیگۆشه ر بوو، به بی سی و دوو لی کردن گولله باران کرا.

هه لو یستی کۆمیته ی ناوه ندی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران به رانبه ر به پیره وان ی کۆنگره ی چوار دوور له هه ر چه شنه ئوسوول و پرنسیپی حیزبی بوو. ئەوان له بری ئەوه یکه دیارده ی دابرا ن (ئینشعاب) و هۆیهکانی که پیوه ندی راسته وخۆیان به ناکۆکی و ململانی نیو کومه لگا و حیزب و ههروه ها به ره مه ی دوو روانگه ی جیاواز بوو، به شیوه یه کی زانستیانه و سیاسیانه و واقعبینانه لیک بده نه وه و ئەندامانی حیزب و جه ماوه ری خه لکیش له چو نیتی رووی راستی رووداوهکان ئاگادار که ن، به که لک وه رگرتن له بارودۆخی کوردستان و قین و تووره یی خه لک له سه ره رو یی و دیکتاتوری مه زه بیه ویشکه رو یه کان، به بی ئەوه ی وه رووی خۆیان بێنن که زۆربه ی قه رار و بریارهکانی کۆنگره ی چواریا ن له ژێر بی ناوه، هه مو تاوانی ناکۆکی و دووبه ره کی و سه ره ئەنجام دابرا ن له حیزبیا ن خسته سه رملی ئەو به شه ی که به ناوی پیره وان ی کۆنگره ی چوار له به شه که ی تر جیا بوونه وه.

له و پيوه ندييه دا به كارهيئاني وشه گه لي «جاش» و «خائين» دهرحق به پيره واني كونگره ي چوار كه تهنيا به هو ي ناكوكي بيرو را و شيوه ي بچووني جياواز به رانبر به رانبر به چه مكه كومه لايه تي، سياسي وئابووريه كان و له و پيوه ندييه دا چوني تي ليكدا نه و هيان له سر شوږشي گه لاني ئيران و به ريوه به رايه تيكه ي، له حيزب جيا بوونه وه و پاشانيش ريگاي سياسي تيكي ئاشتيانه يان بچاره سهر ي مه سه له ي كورد گرته پيش، زور نار هوا و نابه جي بوو... له ناو كوردا، جاش به كه س يان كه سانيك ده گوتري كه دژي جوولانه وه ي رزگار يخوازي گه له كه يان به هر شيوه يه كه له خزمه ت دوژمناني جوولانه وه كه دابن و زياني پينگه يه نن وجيره و مواجبيش له ده ولت و هر گرن. پيره واني كونگره ي چوار خاوه ني رابردووي سياسي و ههستي نه ته وه يي و نيشتمانپه روهر ي بوون. زوربه يان له و كه سانه نه بوون كه شه و خه ون به حيزبه وه ببينن و سبه يني به رگه ي ئه ندامه تي پر كه نه وه و له سر كورسي كومپته ي ناوه ندي دانيشن و قسه ي نه قال بكن. ئه وان نه تهنيا دژي جوولانه وه ي كورد نه بوون به لكوو له پيناو دابينكردني دروشمه ميژووييه كه ي حيزب واته «ديموكراسي بو ئيران و خودمختاري بو كوردستاني ئيران» و ههروه ها ئه و برياراته ي كه له كونگره دا په سند كرابوو، كه و تنه هه ول و تيكوژشان. ئه گه ر له و فه تره يه دا پييان وابوو كه جينا حيك له ده سه لات تاراده يه كه توانايي ده رك و چاره سهر ي كيشه ي كوردي له چوار چيوه ي خودمختاري ئيداري و فره نه نگيدا، هه يه، ئه وه تهنيا ده كه ويته ناو خانه ي هه له ي سياسي و خويندنه وه يه كيتر ي لينا كه ويته وه. كه سانيك كه تاچه ند چريكه يه كه پيش جيا بوونه وه له گه ل سه رجه مي ئه ندامان و لايه نگراني حيزبي ديموكرات له يه كه سه نگره ردا بوون، چون پاش ده ربيني بيرو را ي سياسي خويان به رانبر به دريژه دان و گرته پيشي هه رئه و ريبازه ي كه نويته راني زياتر له ۳۰ هه زار ئه ندامي حيزب، ده نكيان بو دابوو، يه كدا به دوو بوونه جاش و خايين؟ زوربه ي ئه نداماني به ريوه به ري كونگره ي چوار، ئه و كه سانه بوون كه راسته وخو له دامه زراندن و په ره پيداني حيزب وئامانجه كانيدا رولي سه ره كيان گيرابوو، بو وينه كه ساني وه ك ماموستا هيمن (له كونگره دا نازناوي شاعيري نه ته وه يي پيدرا)، غه ني بلوور يان (به ۲۵ سال رابردووي زيندان و راكيشاني ده نكي سه رجه مي ئه نداماني كونگره بولا ي خوي) و حه مه ده ميني سيرا جي و ره حيمي سه يفي قازي و به ده يان كه سيتر كه سالاني دوور و دريژي ژياني خويان له ئاواره يي و ده ربه ده ري و زيندانا تپه ر كردبوو، شياوي ئه و شيوه لي دوان و بوختان پيكردانه، نه بوون.

به پړوه به رايه تي حيزبي ديموكرات به داني حوكميكي ئه وتو گهرچي راسته وخو برياري تيرور و ليداني پيره واني كونگره ي چواري له كوږونه وه په كې ره سميدا نه دا (چوون له پرستيژي نيو نه ته وه يي حيزبي ديموكراتي كه م ده كرده وه) به لام له هه مانكاتدا بواري بو گرتن و ته نانه ت كوشتني «پيره وان» له ناو حيزبدا ناماده كرد. پيره واني كونگره ي چواريش وهك به شه كه ي تري حيزب خوازياري خودموختاري ئيداري و فهرهنگي له چوارچيوه ي ته و او يه تي ئه رزي ئيراندا بوون، به لام ئه وان پنيان وابوو بۇدايينكردي ئه و دروشمه، شهري چه كداری پنيوست نيبه و ده كړي له ريگاي سياسي و وتوويزه وه چاره سه ريكي بو بدوزرته وه. گهرچي داهاتوو نيشانيدا نه پشتيواني پيره واني كونگره ي چوار و نه دروشمي رووخاندن و شهري چه كداری و نه وه دهنگ هاتني رواله تي دنياي دهره وه حكومه تي دينسالار و لاساري مه لاکاني نه هينا سهر ئه و باوهره، تا لاني كه م دان به هينديك له مافه نه ته و او يه تيه كاني كورددا بيئن. راده ي ته سكييني و خوشبييني رووناكبيراني كورد له هه ردووبالي حيزبدا چ به رانبر به هيزه سه راسه ريه كان و چ له مهر دياريكردني ستراتيژي و تاكتيكي خه با ته وه تووشي چاره نووسيكي تالي كردن. له هه مانكاتدا كه پيره واني كونگره ي چوار له نيزيكايه تي و خزمايه تيكي ته ننگه به ر له تهك حيزبي توده و ريخراوي فيداييه كاني خه لك (زوربه) دا به مه به ستي تيگه ياندي ده سه لاتداراني تاران له ويست و خواستي گل، كه وتبوونه سهر هيلي خه با تي تووند و تيژي دژي ئه مپرياليستي و پشتيواني گهرم و گوږ له شورش و ئيمام و خه ته كه ي، حيزبي ديموكراتي كوردستاني ئيرانيش، ويږاي نيزيكايه تي و هاوپيوه ندي له گه ل رژيمي عيزاق، خه ريكي خو شكردي بواري دوستايه تي و هاوكاري له تهك ريخراوي مواهيديني خه لك ي ئيران و به شداري له «شوروي نيشتماني به رگري ميلي» به سه روكايه تي مه سه وودي ره جه وي دا بوو.

ئه گه ر پيره واني كونگره ي چوار به بي ئاگاداري و ليكدانه وه په كې زانستپانه له ناوهروك و شيوه ي بوچووني ده سه لاتداراني كؤماری ئيسلامي ئيران داواي خودموختاريان له و رژيمه ده كرد، حيزبي ديموكراتي كوردستاني ئيرانيش هه مان داواي له «حكومه تي كاتي كؤماری ديموكراتيكي ئيسلامي ئيران» ي جه ناباني به ني سهر و ره جه وي ده كرد. به ني سهر كاتيک سه ركوماربوو، هه لويسي روون و دژي گه لي خو ي به رانبر به كورد دهر بريوو. ريخراوي مواهيدينيش تا ئه و كاته ي نه كه وتبوونه به ر شالوي رژيم و گولوله يان نه كه تيووه ليژي، چ جارن باسي مه سه له ي نه ته و او يه تي به تايبه ت مه سه له ي كوردي له به رنامه ي سياسي خويدا نه گوونجاندبوو.

دهستنیشانکردنی خودموختاری کوردستان له به‌نامه‌ی «شورای نیشتمانی به‌رگری میلی» دا ته‌نیا به مه‌به‌ستی گه‌له‌کۆمه‌گی و هه‌له‌تاندنی جوولانه‌وه‌ی کورد بوو. بو ئه‌وه‌ی کورد میوانداریکی باش و کوردستانیش په‌ناو په‌سیوکی له‌بار بوو بۆ درێژه‌دان به شه‌ری چه‌کداری و له‌ویوه‌ ته‌قه له تاران کردن. ئه‌گه‌ر نا بۆچی له به‌نامه‌ی «شورا» دا، دان به‌مافی نه‌ته‌وه‌کانی تری نیشته‌جیی ئێراندا نه‌زاوه‌؟. له لایه‌کی تره‌وه، موجهیدینیش به شیوه‌ی حیزبی تووده له ناو حیزبی دیمۆکراتدا هه‌لسوکه‌وتیان ده‌کرد و هه‌ولێ ئه‌وه‌یان دهدا تا لانی که‌م له باری سیاسی‌وه بیخه‌نه ژیر رکینی خۆیان. مه‌سه‌عوودی ره‌جه‌وی له نامه‌ی پیرۆزبایی خۆیدا بۆ کۆنگره‌ی پینجه‌می حیزبی دیمۆکرات ده‌نووسی:

«به ئاواتی سه‌رکه‌وتن بۆ پینجه‌مین کۆنگره‌ی حیزبی ئیوه، له سه‌ر به‌جیگه‌یاندنی پاککردنه‌وه‌ی زیاتری نیو ریزه‌کانتان پێداه‌گرم».

پیداگرته‌ی جه‌نابی ره‌جه‌وی راست له کاتیکدایه که د.قاسملوو له کۆنگره‌ی پینجه‌مدا سه‌ر له نوێ «سوسیالیزمی دیمۆکراتیک» وه‌ک ئامانجی نهایی له به‌نامه‌ی حیزبدا دینیتته‌ گورێ و دیسان شه‌ر و کیشه‌ی له‌سه‌ر ساز ده‌بیتته‌وه. مه‌به‌ستی ره‌جه‌وی ئه‌وه‌بووه که لایه‌نگرانی سوسیالیزمی عیلمی له ناو ریزه‌کانی حیزبدا وه‌لانین. وه‌ختی خۆی حیزبی تووده داوای پاککردنه‌وه‌ی ریزه‌کانی حیزبی دیمۆکراتی له که‌سانی دژ به‌ رییازی سوسیالیزمی عیلمی (بیخوینته‌وه دژ به‌ رییازی خۆی) ده‌کرد. ئیستا موجهیدین، پێ له‌سه‌ر پاککردنه‌وه‌ی لایه‌نگرانی سوسیالیزم داده‌گرێ. هه‌ردوو ریکخراوی سه‌راسه‌ری، یه‌ک کومونیسیت و ئه‌ویتر موسلمان، یه‌ک ئامانج ده‌پینون. هه‌ردوولا خۆیان به‌ خاوه‌نی نه‌ته‌وه‌ی کورد و ریکخراوه‌کانی ده‌زانن و پێیان وایه، ئه‌وانن که ده‌بی چاره‌ نووسی کورد دیاری بکه‌ن. له‌م پێره‌وه‌دا خۆشمان یاریده‌ده‌ریکی باش بووین. به‌ کورتی، بوون به ئه‌ندامی «شورای به‌رگری میلی» و مانه‌وه‌ی حیزبی دیمۆکرات له‌ شوورادا زۆری نه‌خایاند، یه‌کیک له هۆ سه‌ره‌کیه‌کانیشی ئه‌وه بوو که حیزب له به‌رژه‌وه‌ندی خۆیدا نه‌دی به‌ ته‌واوی بچیتته‌ ژیر باری هیژمۆنی شوورا که ریکخراوی موجهیدین رۆلی سه‌ره‌کیان تیدا ده‌گیرا. له‌ سه‌له‌کانی دواییدا که سه‌رله‌ نوێ حیزب تووشی قه‌یرانی ناوخۆیی هاتبوو و ئاخه‌سه‌ر له کۆنگره‌ی هه‌شتدا ته‌قیوه و دا‌برانی به‌هاری ۱۳۶۷ی به‌دوادا هات. کاتیک موجهیدین بۆیان ده‌رکه‌وت که ئه‌و لایه‌نه ئاماده‌ی هاوکارین به‌ گه‌رمی پشتیوانیان لیکرد و دا‌براو‌ه‌کانیش (به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی شو‌رش‌گیر) پێوه‌ندی قوولیان له‌ گه‌ل موجهیدین وه‌گه‌ر خسته‌وه. دیاره ئه‌ویش جگه له خۆماندووکردن و ده‌رفه‌ت له‌ده‌ستدان و... به‌ره‌مه‌یی تری نه‌بوو. گرفته‌که له‌وه‌دا‌بوو که هیچکام له هیژه‌ چه‌پ و دیمۆکراته‌کان بۆیان

دهرنه که وتیوو که، ئیدوئولوژی ئیسلام ناتوانی ته بایی له تهک دیموکراسی و ئازادیدا هه بی. هه له یهک که ئیستاش خه ریکه به شیوه یه کی تر، به لام به هه مان ناوه روکه وه دووپات ده کریته وه.

پچرانی هاوکاری نیوان حیزبی دیموکرات و «شورای به رگری» جاریکی تر ئه زموونی تالی شکستی مه تمانه کردن به هیزه سه راسه ریه کانی ده رخست و نیشانیدا که نهک هه ر حیزبی تووده، به لکوو سه رجه می حیزب و ریکخواه غهیره کوردیه کان به هوی غه رق بوون له گۆمی شوقینیزم و به رچاوته نگیدا ئاماده نین ناسنامه ی نه ته وه یی، نه ته وه یهک به ناوی کورد سه لمینن.

لیکدانه وه ی سیاست و پیوه ندییه کانی ناوه وه و دهره وه ی هه ردووبالی حیزب و ده ست نیشانکردنی جی پی لاواز و به هیزی ئه م سیاسه تانه کاری ئه م نووسراویه نییه. ههروهک له ده سپیکه وه باسکراوه، مه به ست چونیتی پیکه اتنی پیروه وانی کۆنگره ی چوار و چاره نووسی نادیارینه. ئاماژه به دوو نمونه ی سه ره وه ش بو ئه وه بوو بزانی، نهک هه ر پیروه وانی کۆنگره ی چوار به لکوو حیزبی دیموکراتیش، چون هه لگری یهک دروشم و یهک سیاسه ت به رانه ر به ریگا و شیوه ی چاره سه رکردنی مه سه له ی کورد له چوارچیوه ی ته واوییه تی ئه رزی ئیراندابوون، به مه تمانه کردن و خۆبه ستنه وه به هیزه سه راسه ریه کان جگه له کۆمه لیک گیره و کیشه ی ناوخۆیی و ههروه ها دوورکه وتنه وه له هه ولدان بۆ ده سه ته به رکردنی مافه نه ته وایه تیه کان ده سه که وتیکی تریان نه بوو.

پیرهوانی کۆنگره‌ی چوار له بهرانبه‌ر تاقیکردنه‌وه‌یه‌کی میژوویدا

له سه‌ره‌تای به‌هاری ۱۳۵۹دا، که هیژه‌کانی کۆماری ئیسلامی بۆسه‌ر کوردستان هیرش دیتن و حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران خۆی بۆ «شه‌ری درێژخایه‌ن» ئاماده‌ده‌کا، به‌ره‌به‌ره‌ شاره‌کان و پاشانیش گونده‌کان له شه‌ریکی نابه‌رابه‌ردا له لایه‌ن ئه‌رتەش و سپای پاسدارانی رژیم داگیر و شاروگوند خاپوور و خه‌لکیکی بیتاوانی له ژمارنه‌هاتوو به ده‌ستی سپای ئیسلام شه‌هید ده‌کری، حیزب ناچار ده‌بی مه‌یدانی خه‌بات له شاره‌وه بۆ شاخ بگۆیزیته‌وه. پیره‌وانی کونگره‌ی چواریش سه‌ره‌رای پشتیوانی له به‌ناو خه‌تی خومه‌ینی، به هۆی زه‌ختیک که له لایه‌ن کاربه‌ده‌ستانی رژیمه‌وه له سه‌ریان بوو (بۆ وینه چه‌ندین که‌س له ئه‌ندامانی پیره‌وه له لایه‌ن کاربه‌ده‌ستانی ده‌وله‌ت گیران و ره‌وانه‌ی زیندانه‌کانی ورمی کران). ریگی تیکوشانی نه‌یتی و نیوه نه‌ینیان گرت به‌ر و به‌ له پیشگرته‌ی سیاسه‌تی «ره‌خنه‌ و یه‌کیته‌ی» که له لایه‌ن حیزبی توده‌وه دارپێژرابوو که‌وتنه‌ ناو مه‌یدانی سیاسه‌تیک که له راستیدا هیچ چه‌شنه‌ بنه‌ما و بنچینه‌یه‌کی زانسته‌ی تیدا به‌دی نه‌ده‌کرا. چون له پیناو ئامانجیکدا گه‌لله‌ کرابوو که ته‌نیا بۆ مه‌به‌ستی کۆ به‌رکی نیوان دوو سیستمی جیاوازی سه‌رده‌م واته سوسیالیزم و ئه‌مپریالیزم که‌لکی لیوه‌رده‌گیرا.

پیره‌وان به باوه‌رپه‌یمان به بوونی دوولابالی جیاواز (خه‌تی ئیمام و دژی شوێش) له ناو ده‌سه‌لاتدا و هه‌روه‌ها به مه‌تمانکردن به لابالی «خه‌تی ئیمام» سه‌باره‌ت به‌ دابینکردنی مافه‌سه‌ره‌کیه‌کانی گه‌لی کورد که‌وتنه‌ جموجۆلی سیاسیه‌وه.

له‌و پیناوه‌دا به‌ له‌به‌رچاوگرته‌ی هه‌لومه‌رجی تیکۆشان وێرای ریک و پیککردنی کاروباری ریکخراوه‌یی، به‌مه‌به‌ستی راگه‌یاندنی بیرورای خۆیان ده‌ستیان کرد به‌ له‌ چاپدان و بلاوکردنه‌وه‌ی «کوردستان» وه‌ک ئورگانی کومیته‌ی ناوه‌ندی (پیره‌وانی کونگره‌ی چوار)

که له کاتی دابرا‌نه‌وه (به‌هاری ۱۳۵۹) تا زستانی ۱۳۶۱، نیزیکی ۳۰ ژماره‌ی دهرچوو. ئەوان بۆ ئەوه‌ی سرنجی حکوومه‌تی ئێران بۆ‌لای داواکانیان راکێشن له بلاوکراوه‌ی کوردستاندا ده‌ق‌و‌ده‌ق سیاسه‌ت و بۆ‌چوونه‌کانی حیزبی تووده‌یان ته‌بلیغ ده‌کرد.

پیره‌وانی کۆنگره‌ی چوار به‌مه‌به‌ستی په‌ره‌پێدان به‌سیاسه‌ت و په‌سندکراوه‌کانی کۆنگره و هه‌روه‌ها شیکردنه‌وه‌ی هۆیه‌کانی جیا‌بوونه‌وه له حیزب و ئامانجه‌کانی داها‌توویان، سه‌ره‌رای به‌رته‌سک بوونی بواری هه‌لسووران و که‌می ژماره‌ی ئەندامان، که‌وتنه‌ ناو مه‌یدانی مملانیکی هه‌مه‌لایه‌نه‌ی سیاسی و ته‌شکیلاتیه‌وه. هه‌ر وه‌ک پینشتر با‌سم کرد به‌رێوه‌به‌رایه‌تی ۷ که‌سی ماوه‌یه‌کی کورت دوا‌ی دابرا‌ن رۆژنامه‌ی «کوردستان»‌ی وه‌ک ئورگانی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی ده‌رکرد، پاشان له‌باری ته‌شکیلاتیه‌وه تا راده‌یه‌ک خۆی ریکوپیک کرد. له‌ته‌رکیی کومیته‌ی ناوه‌ندیدا ئالوگۆری پیکه‌یتا، ماموستا هێمن که له کۆنگره‌ی چوار دا به‌هۆی ته‌مهن درێژی وه‌ک ئەندامی «ئیفیتخاری» کۆمیته‌ی ناوه‌ندی هه‌لبژێردرا‌بوو، دوا‌ی دابرا‌ن گه‌راوه «شیلاناوی» و هه‌تا سالی ۱۳۶۲ (۱۹۸۳) که‌ بریاری مانه‌وه‌ی یه‌گجاری و ده‌رکردنی گۆڤاری «سروه»‌ی دا، له‌و شویته‌ مایه‌وه، تا سالی ۱۳۶۳ له‌ریگای ته‌شکیلاتی مه‌هاباده‌وه‌ پێوه‌ندی له‌گه‌ڵ ناوبراو نه‌پچرا، و‌ابزانی له‌سه‌ره‌تای به‌هاری ۱۳۶۳دا بۆ ئاخرجار کادریکی پیره‌و به‌تابیه‌تی ناردرا بۆ‌لای ماموستا و داوا‌ی لیکرا بیته‌ شاخ تا به‌ریگای حیزبی شیوعیدا ره‌وانه‌ی ئوروپا بکری، ماموستا له‌ولامدا وێزای دوعا و سلاو و سپاس نووسی‌بووی «تازه‌به‌سه‌ری پیری تاقه‌تی سه‌رله‌نوێ ده‌ربه‌ده‌ر بوونه‌وه‌م نییه‌ و...» ناوبراو کاتیک له‌شیلاناوی بوو بۆ ماوه‌یه‌ک له‌لایه‌ن حیزبه‌وه‌ گیرا و به‌داخه‌وه‌ بێ حورمه‌تیشی پیکرا، هه‌روه‌ها فاروقی که‌یخوسره‌وی ئەندامی کومیته‌ی ناوه‌ندی له‌زیندانی حیزبدا‌بوو. ۶ که‌سه‌که‌یتر له‌یه‌که‌م کۆبوونه‌وه‌ی دوا‌ی دابرا‌ندا بریاریان دا ژماره‌ی ئەندامانی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی زیاد که‌ن. کاک حه‌مه‌ده‌مینی سیراجی که‌ خۆی یه‌کیک له‌به‌رێوه‌به‌رانی سه‌ره‌کی دابرا‌ن بوو، بێ‌سی و دوو کرا به‌ ئەندامی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی و ده‌فته‌ری سیاسی، پاشان چه‌ند که‌سی‌تر به‌و ناوانه‌ قادری خالیدی، ناسری خۆشکه‌لام و حوسینی به‌خشی ئەو ئه‌رکه‌یان پێ سپێردرا، جگه‌ له‌وه‌ پاش ماوه‌یه‌ک سی کادری کوردی حیزبی تووده‌ ناردرا‌نه‌ نیو پیره‌و که‌ دوو که‌سیان له‌ کۆبوونه‌وه‌کانی کۆمیته‌ی ناوه‌ندیدا به‌شداریان ده‌کرد. به‌نیشه‌جێ بوونی چه‌ند که‌س له‌سه‌رکردایه‌تی پیره‌و «کاک غه‌نی، کاک حه‌مه‌ده‌مین و دوکتور ره‌حیم» له‌ تاران و له‌په‌نا به‌ریوه‌به‌رایه‌تی حیزبی تووده‌، پرۆسه‌ی پێگه‌یشتن و تیگه‌یشتنی پیره‌و له‌سیاسه‌تی حیزبی تووده‌ به‌ ئاکامی خۆی گه‌یشت، له‌و کاته‌وه‌ چاره‌نووسی پیره‌وان به‌

ته‌واوی که‌وته به‌رده‌ستی حیزبی دایک و هه‌رچه‌شنه سه‌ربه‌خۆیه‌کی بریاردانیان لی زه‌وتکرا، له‌راستیدا له‌و قۆناغه به‌ دواوه‌ سیاسه‌تی حیزبی تووده له‌ کوردستان به‌ شیوه‌ی سه‌ره‌کی و راسته‌وخۆ به‌ ده‌ستی پیره‌وانی کۆنگره‌ی چوار به‌ریوه‌ ده‌چوو. سه‌رکردایه‌تی حیزبی تووده‌ش به‌ بی‌ئوه‌ی تاییه‌تمه‌ندییه‌کانی خه‌باتی رزگاریخوازانه‌ی کورد له‌ به‌رچاو بگری، له‌ مه‌سه‌له‌ی کوردستان به‌ قازانجی پته‌وکردنی جی پیی خۆی له‌ لای کاربه‌ده‌ستانی ئێران که‌لکی وه‌رده‌گرت. به‌ نیسه‌به‌تی حیزبی دیمۆکراته‌وه، ئه‌گه‌رچی له‌ هه‌لومه‌رجی ئه‌وکاتیدا به‌ هۆی سیاسه‌تی کوشته‌ و بری رژییم له‌ کوردستان، هه‌ستی خۆراگری به‌ تاییه‌ت به‌ شیوه‌ی چه‌کدارانه‌ به‌رانبهر به‌ هیرشکه‌ران، له‌ ناو کۆمه‌لانی خه‌لکدا زال بوو، به‌لام بۆ به‌شیک له‌ توژی روناکبیر، چ له‌ ناو حیزب و چ له‌ ده‌ره‌وه‌ی حیزب هیندیک پرسیار ی بی وه‌لام مابوو که‌ ئه‌وانی تووشی شک و گومان به‌رانبهر به‌ مانه‌وه‌ یان نه‌مانه‌وه‌ له‌ ناو حیزبدا کردبوو. له‌ ئارادانه‌بوونی به‌رنامه‌یه‌کی روونی سیاسی و له‌ وه‌ش گرینگتر، ئه‌و شه‌رت و مه‌رجانه‌ی که‌ رژییمی به‌عس بۆ یارمه‌تیدان به‌ حیزب له‌ سه‌ر ری دانابوو، با یخ نه‌دان به‌ کاری ریکخراوه‌یی و چۆنیتی بارهینان و په‌روه‌رده‌کردنی کادر و هه‌روه‌ها بلاوکردنه‌وه‌ی چه‌ک و چۆل به‌ شیوه‌یه‌کی به‌ریلاو له‌ ناو خه‌لکدا، کۆمه‌لیک گیروگرفتی چاره‌سه‌رنه‌کراوی بۆ حیزب هینابوو گۆری. له‌ لایه‌کیتره‌وه، ده‌وله‌ت به‌ مه‌به‌ستی گیره‌شیۆیتی و لاوازکردنی حیزبی دیمۆکرات، زیاتر له‌ پيشوو که‌وته پیلانگێران و سیاسه‌تی چه‌کدارکردنی ده‌ره‌به‌گه‌کان و سه‌رۆک عه‌شیره‌ته‌کانی درێژه‌ پینا (رژیم دوا‌ی شه‌ری نه‌غه‌ده ۳۱ی خا‌که‌لیۆه‌ی ۱۹۷۹ به‌رنامه‌ی چه‌کدارکردنی ئه‌وانه‌ی هینا ئاراوه). ده‌ستدریژی رژییمی به‌عس بۆ سه‌ر ئێران وه‌ه‌لگیرسانی شه‌ری نیوان ئێران و عێراق له‌ خه‌رمانانی ۱۳۵۹ی هه‌تاویدا، بووبه‌هۆی دنده‌انی هه‌ستی ئایینی و نه‌ته‌وه‌یی خه‌لکی ئێران له‌ لایه‌ن ده‌سته‌لاتداری تاران و بیانووه‌ینه‌وه‌ بۆ به‌رته‌سکردن و سه‌رکو‌تکردنی ئاسه‌واری ده‌سه‌ک‌وته دیمۆکراتیکه‌کانی دوا‌ی شو‌رش. هه‌ر له‌و سه‌روبه‌نده‌دا و به‌ تاییه‌ت دوا‌ی هه‌لگیرسانی شه‌ری ئێران و عێراق پشتیوانی حیزبی تووده و چریکه‌فیداییه‌کانی خه‌لک (زۆربه) و هه‌روه‌ها پیره‌وانی کۆنگره‌ی چوار، له‌ حکومه‌تی ئێران و به‌تاییه‌ت له‌ خه‌تی ئیمام، سه‌ره‌رای هه‌موو زه‌ختیک که‌ له‌ لایه‌ن حکومه‌ته‌وه له‌ سه‌ریان بوو، کیشی نیوان لایه‌نگرانی کۆماری ئیسلامی و دژه‌کانی قوولتر کردبووه. له‌ وه‌زعیکی ئاوادا هیرشی ته‌بلیغاتی هه‌ردوو لایه‌نی حیزب گه‌یشتبوووه ئاستیکی مه‌ترسیدار. حیزبی دیمۆکرات له‌ چه‌ند لاوه‌تووشی قه‌یزان هاتبوو، له‌ لایه‌ک وه‌کو حیزبیکی کوردی ئێرانی، که‌ له‌ چوارچیۆه‌ی ئێرندا داوا‌ی خودموختاری ده‌کرد و خۆی به‌ لایه‌نگری راسته‌قینه‌ی پاراستنی

ته‌واوییه‌تی ئه‌رزى ئێران ده‌ژمارد و ده‌ژمێری، له به‌رانبه‌ر هێرشى عێراق بۆ سه‌ر ئێراندا به‌ کرده‌وه چى بۆ نه‌ده‌کرا، چونى خۆشى لایه‌نیک له شه‌ه‌رى چه‌كدارى دژی ئێرانبوو. هه‌رچه‌ند حیزبى دیموکرات له چه‌ند به‌یانیه‌دا رایگه‌یاند كه ئه‌گه‌ر حكومه‌تى ئێران دان به‌ پێشنياره‌كانى حیزب له مه‌ر چاره‌سه‌ركردنى كیشه‌ی كورد دابنێ، ئاماده‌یه چه‌كه‌كانى روو له عێراق بكا و له به‌ره‌ی ئێراندا دژی عێراق به‌شه‌ربكا، به‌لام له‌و وه‌زعه ئالۆزه‌دا، ئه‌وه هه‌لۆیسته ته‌نیا به‌كارى به‌رژه‌وه‌ندى دیپلۆماسى ده‌هات نه‌ك چاره‌سه‌ریكى بنه‌رته‌ی.

له لایه‌كى تر له ناوخۆدا تووشى كۆمه‌لیك گێره و كیشه‌ی رێكخراوه‌یى و فكرى هاتبوو كه به‌ ئاسانى چاره‌سه‌ر نه‌ده‌كران. ناره‌زایى به‌شێك له ئەندامانى كۆمیته‌ی ناوه‌ندى و چه‌ند كه‌س له فه‌رمانده‌كانى هیزى پێشمه‌رگه و هه‌روه‌ها ئالۆزى و په‌شێوى له چه‌ند ناوچه‌ی ژێر ده‌سه‌لاتى حیزب به‌تایبه‌ت له‌باكوور، به‌شێك له‌و كۆمه‌له گيروگرفتانه بوون كه ده‌سته‌ویه‌خه‌ی حیزب ببوونه‌وه. له‌و پێوه‌ندیه‌دا د.قاسملوو له كۆبوونه‌وه‌ی كۆمیته‌ی ناوه‌ندیدا كه له ئاخ‌ر مانگی پاییزی ۱۳۵۹دا گه‌یارد، ده‌لێ: «ئێستا بۆمان ده‌ركه‌وتوه كه له هه‌رجیگایه‌ك ته‌شكیلاتمان به‌ هیزتره، ئێمه له‌وئ سهركه‌وتوین، له‌هه‌رجیگایه‌ك ته‌شكیلاتمان نییه و ته‌نیا له‌بارى نيزامیه‌وه و بلاوكردنه‌وه‌ی چه‌ك رویشته‌ین وه‌ك شیمالى كوردستان و یا تا راده‌یه‌ك جنووبى كوردستان یا ناوچه‌ی هه‌وشار، سه‌ركه‌وتنێكى ئه‌وتۆمان نه‌بووه و ته‌نانه‌ت نازانین ئه‌و چه‌كه كه بلاویشمان كردوته‌وه، ئێستا به‌ كێیه؟ واتا ئه‌وچه‌كه ئێستا چه‌كى ئێمه نییه و به‌ كارى ئێمه نایه. له بارى پرۆپاگه‌نده‌شه‌وه كزین. كه‌م وكوپێكى زۆر گه‌وره‌ی دیکه‌مان ئه‌وه‌یه كه رۆژنامه‌ی كوردستانمان به‌ رێك و پێكى بۆ ده‌رناچێ. به‌ داخه‌وه وه‌زعیكى تاییه‌تى هاتۆته پێش ئێمه. به‌ كورتى رۆژنامه‌كه‌مان نووستوووه ئه‌وه‌ش دیاره بۆ حیزبێكى وه‌ك حیزبى ئێمه زۆر عه‌یبه كه رۆژنامه‌ی ئورگانى ده‌رنه‌چێ» (لاپه‌ره‌كانى ۲۰ و ۲۱ و ۲۲ى راپۆرتى ده‌فته‌رى سیاسى بۆ كۆبوونه‌وه‌ی گشتى كۆمیته‌ی ناوه‌ندى). ده‌ستنیشانكردنى ئه‌م كه‌م و كۆرێبانه له لایه‌ن ده‌فته‌رى سیاسى و له زمان د.قاسملوو، پێشاندهرى ئه‌م راستییه‌ن كه حیزبى دیموکرات له بواری بایخان به‌ كارى فكرى و رێكخراوه‌ییه‌وه لاواز بووه. ئه‌وانه و كۆمه‌لیك دیارده‌ی نه‌ریتى تر سه‌ر له نوێ بوونه‌وه‌ی سه‌ره‌ل‌دان و پێكها‌نتى زنجیره‌ رووداویتر له ناو جوولانه‌وه‌كه‌دا كه یه‌ك له وان جیا‌بوونه‌وه‌ی سێ كه‌سى دیکه له ئەندامانى كۆمیته‌ی ناوه‌ندى، ره‌حمانى كه‌رىمى، سه‌نارى مامه‌دى و جه‌هانگیرى ئیسماعیلزاده، له حیزبى دیموکرات و تیکه‌لبوونیان له‌گه‌ڵ پیره‌وانى كۆنگره‌ چوار. مه‌سه‌له‌ی "شیمال" یان "كاره‌ساتى شیمال" كه لێره‌و له‌وئ باسى لێوه ده‌كړئ وه‌ر له سه‌ره‌تای شوێرشى ۵۷، به

هژی هیندیک تاییه‌تمه‌ندییه‌وه کۆمه‌لیک گيرو گرتی بۆ حیزب هینابووه گوری، به دوا‌ی ئەم جیا‌بوونه‌وه‌دا زیاتر تەشەنه دەستی‌ی و رووخساریکی‌تر به‌خۆ‌یه‌وه ده‌گری. "کاره‌ساتی شیمال" له چەند روانگه‌ی جیا‌وازه‌وه تاوتویکراوه و هه‌لسه‌نگیندراوه. بۆ‌چوونیک تاوانه‌که‌ی تەنیا خستۆته‌ سه‌ر پیره‌وانی کونگره‌ی چوار و ئەوان به‌خولقینه‌ری رووداوه‌که ده‌زانن. هیندیک که‌سه‌یش چاوپۆشی له‌ نه‌قشی پیره‌وان له‌و رووداوه‌دا ده‌که‌ن و به‌ پارێزه‌وه له‌ په‌نای رەد بوون و دیزه به‌ ده‌رخۆنه‌یان کردووه.

گيروگرتی "شیمال" ده‌گه‌رپه‌وه بۆ سه‌ره‌تای سا‌له‌کانی شو‌رشی ۱۳۵۷ی هه‌تاوی. ئەو ناوچه‌یه به‌هۆی ئەوه که‌ ریگای هاتووچۆی نیوان ئێران و تورکیه و واته ئوروپایه، گرینگیکی تاییه‌تی هه‌م بۆ ده‌وله‌تی ئێران و هه‌م بۆ هیزه به‌ره‌سه‌ستکاره‌کانی ئێرانی هه‌بووه و هه‌یه. له‌و سه‌رو به‌نده‌دا ده‌سه‌لاتی به‌شیک له‌و ناوچه‌ گرینگ و ستراتیژییه وه‌ک ده‌وروبه‌ری سه‌لماس و قتوور و ماکو به‌ ده‌ست عه‌شیره‌تی مامه‌دی به‌ سه‌رۆکایه‌تی سه‌ننار مامه‌دی بوو. سه‌ننار که‌ ئەندامی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی هه‌لبژێردراوی لیسته‌ی فیکسی د.قاسملو له‌ کونگره‌ی چواردا بوو، خۆی به‌ چوارچیوه‌ی ب‌ریار و قه‌راراتی سیاسی و ریکخراوه‌یی حیزب نه‌ده‌به‌سته‌وه و ببووه کۆسپ و ته‌گه‌ره له‌ سه‌ر ریگای کاری حیزبی. ناوبراو گه‌رچی به‌ رواله‌ت ژێستی دیمۆکرات بوون و جاروبار لایه‌نگری له‌ سوسیالیزمی عیلمیسی ده‌گرت به‌لام له‌ کرده‌وه‌دا ئاماده‌ نه‌بوو بستیک له‌ ده‌سه‌لاتی عه‌شیره‌تی که‌م کاته‌وه و ریگا بۆ دامه‌زراندن و جی به‌ جیکردنی به‌رنامه‌کانی حیزب له‌ ناوچه‌که‌دا بکاته‌وه. جگه‌ له‌وه هه‌رکات خۆی به‌ قازانجی زانیوه تیکه‌ه‌لچوونی چه‌کداری یان وتووێژی له‌گه‌ڵ ده‌وله‌تا کردووه، بیره‌وه‌رییه‌کانی سه‌ننار ئاوینه‌ی بالانۆینی هه‌لچوون و داچوون و کرده‌وه‌ دژی حیزبییه‌کانی ناوبراون. هه‌ربۆیه حیزبی دیمۆکرات به‌ مه‌به‌ستی ده‌ست داگرتن به‌سه‌ر ناوچه‌که‌دا و ریکخستنی ته‌نزیمات و ریکخراوی حیزبی چه‌ندجاریک کادر و پێشمه‌رگه‌ ده‌نیرپه‌ ناوچه‌ی ژێر ده‌سه‌لاتی سه‌ننار و جه‌هانگیری ئیسماعیلزاده ئەندامی کومیته‌ی ناوه‌ندی و به‌رپرسی ته‌شکیلاتی سو‌م‌برادۆست و ئەنزه‌ل. به‌لام له‌گه‌ل نار‌ه‌زایی سه‌ننار و... به‌ره‌وروو ده‌بی و به‌ره‌ به‌ره‌ کاریان ده‌کیشپه‌ته نیوان ناخۆشی و به‌ کرده‌وه ریگای حیزب نادا له‌و ناچه‌یه‌دا هه‌لسوورانی بی و ریکخراو دامه‌زرینی. ئەو وه‌زعه هیچ پێوه‌ندیکی به‌ پیره‌وانی کونگره‌ی چواره‌وه نییه و ته‌نانه‌ت پێوه‌ندی نه‌ینیش له‌ گه‌ل ناوبراو له‌ گۆرپیدا نه‌بووه. به‌رپوه‌به‌رایه‌تی حیزبی دیمۆکراتیش دلنیا‌یه له‌وه‌یکه سه‌ننار هیچ پێوه‌ندیکی به‌ پیره‌وانه‌وه نییه، ئەوان بو ئەوه‌ی بتوانن بارودۆخی شیمال به‌ قازانجی حیزب ئاسایی که‌نه‌وه، به‌ ره‌سمی داوا له‌ سه‌ننار ده‌که‌ن واز له‌ دژایه‌تی کردنی حیزب

بێنی. هەر بۆیه له رێکه‌وتی ۲۱.۹.۵۹ دا د.سادی شه‌ره‌فکه‌ندی له لایه‌ن ده‌فته‌ری سیاسیه‌وه نامه‌یه‌ک بۆ سه‌ننار ده‌نووسی و داوای لێده‌کا به‌ ده‌رکردنی ئاگاداریک، داکوکی له‌ سیاسه‌تی حیزب و به‌رپوه‌به‌رایه‌تیه‌که‌ی بکا و... به‌لام ناوبراو به‌ پێچه‌وانه‌ی چاوه‌ڕوانی حیزب درێژه به‌کاری خۆی دهدا و وه‌لامی که‌سیش ناداته‌وه. له‌ پێوه‌ندی له‌گه‌ڵ گێزه‌و کیشه‌ی ئه‌وسه‌رده‌میدا سه‌ننار له‌ نووسراوه‌یه‌کیدا به‌ ناوی « فهرستی از خاطرات سیاسی من» واته به‌شیک له‌ بیره‌وه‌ریه‌سیاسیه‌کانی من دا ده‌لی: «له‌ هه‌موو مه‌سه‌له‌ سیاسی، نیزای و نیوخۆبیه‌کان له‌ ناو حیزب و کوردستاندا له‌ گه‌ڵ به‌رپوه‌به‌ری حیزب به‌ تووندترین شیوه‌ ناکوکی و مملانیم هه‌بووه». له‌و سه‌روبه‌نده‌دا گۆیا سه‌ننار په‌یتا په‌یتا نامه بۆ د.قاسملوو ده‌نووسی و داوای نارده‌نی یارمه‌تی و هه‌روه‌ها نویته‌ری ده‌فته‌ری سیاسیه‌کیدا، ئه‌وه له‌ کاتی‌دا‌بووه که‌ رژی‌م به‌ ته‌ما‌بووه‌ لایه‌نی سه‌نناریش وه‌ک سه‌رۆک عه‌شیره‌ته‌کانی تر بۆ‌لای خۆی را‌کیشی. سه‌ننار ده‌نووسی:

«هه‌یه‌تی نیزای رژی‌م به‌ سه‌داقه‌ته‌وه‌ خوازیاری ئیمزا و به‌جی‌گه‌یانده‌نی رێکه‌وتنه‌نامه و هه‌روه‌ها هه‌یمنایه‌تی له‌ ناوچه‌که‌دا‌بوو».

سرووشته‌یه‌ که‌ حیزبی دیموکرات له‌ فرۆفیلی رژی‌م گه‌یبوو و ده‌یزانی که‌ ئامانجی ئه‌وان نانه‌وه‌ی دووبه‌ره‌کییه‌ له‌ ناو جوولانه‌وه‌که‌دا، به‌لام سه‌ننار که‌ خۆی ئه‌ندامی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی حیزب بوو بێ ئاگا له‌ سیاسه‌تی حیزب، پێی وابوو ئه‌گه‌ر له‌گه‌ڵ رژی‌م رێکه‌وه‌ی، ئه‌وه خودمۆختاری کوردستانی وه‌رگرتوه‌ و حیزب ئاماده‌ نییه‌ قه‌بوولی‌ کا، ئه‌مه‌ له‌ لایه‌ک و له‌ لایه‌کیتر ره‌حمانی که‌ریمی ئه‌ندامی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی و به‌رپرسی ته‌شکیلاتی ته‌رگه‌وه‌ر و مه‌رگه‌وه‌ر و هه‌روه‌ها فه‌رمانده‌ی هی‌زی «نحو» به‌ هۆی داکوکی کردن له‌ سیاسه‌تی حیزبی تووده‌ و فیداییه‌کان و پیره‌وان که‌وتبووه‌ دژایه‌تی له‌ گه‌ڵ حیزب و له‌و پێوه‌ندییه‌دا، به‌ پێی زانیارییه‌کانی حیزبی دیموکرات هه‌ندیک زانیاری گرینگی نیزامی‌شی دا‌بوو به‌ ده‌وله‌ت، هه‌لوێستگرتنی ره‌حمانی که‌ریمی دژی حیزب و نی‌زیک بوونه‌وه‌ی له‌ سه‌ننار زه‌به‌ریکی گه‌وره‌ و گران بوو که‌ له‌و سه‌رووبه‌نده‌دا وه‌حیزب که‌وت. به‌ داوی ئه‌و بارودۆخه‌دا‌بوو که‌ حیزبی دیموکرات له‌ پلینۆمی ۱۶ تا ۲۰ی مانگی خا‌که‌لی‌وه‌ی ۱۳۶۰ی هه‌تاویدا سه‌ننار مامدی و ره‌حمانی که‌ریمی به‌ تاوانی خه‌یانه‌ت به‌ ئامانجه‌کانی گه‌لی کورد و... له‌ حیزب ده‌رده‌کا و بۆ سزادان ده‌یاندا به‌ دادگای شو‌رش.

پلۆنۆم به‌م شیوه‌ تاوانه‌کانی سه‌ننار ده‌ستنیشان ده‌کا:

«پێوه‌ندی له‌ گه‌ڵ ئه‌وه‌یسی و دارووده‌سته‌ی سه‌لته‌نه‌تخوازان، وه‌رگرتنی پوول و چه‌ک له‌وان، چه‌وسانه‌وه‌ی زه‌حمه‌ت‌کیشانی گونده‌کانی ژیر ده‌سه‌لاتی خۆی و ده‌رکردنیان

له‌سه‌ر جیگاو ریگای خۆیان، به‌کاره‌یتانی ره‌فتاری ده‌ره‌به‌گانه له‌کاروباری حیزبیدا و هه‌روه‌ها به‌شداری راسته‌وخۆله‌گه‌ل ره‌حمانی که‌ریمی بۆ خه‌یانه‌ت به‌حیزب و گه‌ل». پاشان هه‌شت رۆژ دوا‌ی راگه‌یاندنی بریاری پلینۆم دووئه‌ندامی ده‌رکراوی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی (سه‌ننار و ره‌حمان) له‌گه‌ل ئه‌ندامیکی تری کۆمیته‌ی ناوه‌ندی به‌ناوی جهانگیری ئیسماعیلزاده، به‌هاوکاری و هاوئا‌هه‌نگی حیزبی تووده و به‌ریوه‌به‌رایه‌تی پیره‌وانی کونگره‌ی چوار له‌ریکه‌وتی ۲۸.۱.۱۳۶۰ (۱۹۸۰) به‌ده‌رکردنی ئاگاداریه‌ک که‌ ناوه‌رۆکه‌کی به‌ته‌واوی له‌چوارچیوه‌ی بۆچوون و سیاسه‌تی حیزبی تووده‌دابوو، دا‌برانی خۆیان له‌حیزبی دیموکرات راگه‌یاند و ها‌تته‌ ناو ریزی پیره‌وانی کونگره‌ی چوار. دا‌برانی ئه‌وسه‌ی که‌سه له‌حیزب هه‌یچ پیره‌وه‌یه‌کی به‌بۆچوونی ها‌وبه‌شی فکری و سیاسی نا‌وبرا‌وه‌نه‌بوو. سه‌ننار و جهانگیر له‌گه‌ل حیزب تووشی تیکه‌ه‌لچوونی چه‌کداری ببوون و ده‌سه‌لاتیان له‌ناوچه‌که‌دا که‌وتبووه مه‌ترسیه‌وه، له‌لایه‌کی تر پینان وابوو به‌هۆی پیره‌وان و حیزبی تووده‌وه یه‌کیه‌تی سۆڤیه‌ت یارمه‌تیا‌ن ده‌دا و له‌و ریگه‌یه‌وه هه‌م ئیعتبار و هه‌م ئیمکاناتیکی باش ئه‌گه‌ر بۆ ما‌وه‌یه‌کی کاتیش بی وه‌چنگ دینن. سه‌ننار بۆ پووش به‌سه‌رکردنی کرده‌وه سه‌ره‌رۆیه‌کانی خۆی و بیانووه‌یتانه‌وه بۆ ها‌تته‌ده‌ر له‌حیزب و هه‌روه‌ها به‌مه‌به‌ستی پاسا‌ودانه‌وه‌ی ئه‌و کرده‌وانه‌ی که‌ له‌پلۆنۆمدا پیی تا‌وانبار کرابوو، ئه‌و چاره له‌مه‌سه‌له‌هه‌تی دابوو تا له‌به‌رگی لایه‌نگری له‌شۆرش و خه‌باتی دژی ئه‌مپریالیستی و له‌ریزی حیزبی تووده و پیره‌ودا بیته‌مه‌یدان تا به‌لکوو له‌و ریگه‌یه‌وه به‌ئه‌نوایه‌ک بگا. به‌لام ره‌حمانی که‌ریمی کورپیکی زه‌حمه‌تکیش و ئازاو به‌جه‌رگ بوو. ئازایه‌تی ره‌حمان له‌شه‌ری نه‌غه‌ده‌دا و هه‌روه‌ها له‌دژی ده‌ره‌به‌گه‌کانی ناوچه، ده‌نگی دابۆوه. نا‌وبراو به‌په‌یچه‌وانه‌ی سه‌ننار فرۆفیلی سیاسی نه‌ده‌زانی و به‌و په‌ری سه‌داقه‌ته‌وه ها‌تبوووه ناو ریزی حیزبی دیموکرات و به‌باشی ئه‌رکه‌کانی راده‌په‌راند. ئه‌گه‌ر له‌وه‌تره‌یه‌شدا وه‌ک ئه‌وانیتر تووشی هه‌له‌ی سیاسی ها‌ت، نه‌ک له‌پیناو به‌رژه‌وه‌ندی تا‌قه‌که‌سی و عه‌شیره‌تی دابوو، به‌لکوو به‌هۆی دا‌کۆکی کردن له‌و بیرو بۆچوونه‌بوو، که‌ ده‌یان سا‌ل بوو له‌لایه‌ن پیره‌وانی ریگای سوسیالیزم و یه‌کسانی کۆمه‌لایه‌تی و ئازادی و سه‌ربه‌ستیدا، پرۆپاگه‌نده‌یان بۆده‌کرد و خوینیا‌ن بۆده‌دا، ئه‌ویش دو‌چاری ئه‌و خۆشبا‌وه‌ری و ته‌وه‌هومه‌ببوو که‌ زۆر که‌سیتر گیرۆده‌ی ببوون. مه‌سه‌له‌هه‌تخوازی یه‌کیه‌تی سۆڤیه‌ت و گو‌ی له‌مستی به‌ریوه‌به‌رانی حیزبی توده و بی سیاسه‌تی رووناکبیرانی کورد و پیش هه‌مووشتی‌ک دو‌رووی و بی سه‌داقه‌تی مه‌لایان، وه‌زعیکی وه‌های له‌ئێران و کوردستان پیکه‌یتا که‌ ته‌ر و ویشکی به‌یه‌که‌وه سو‌وتاند.

ئه‌گه‌رنا ، نه‌رحمانی که‌ریمی وه‌ک «جاش» نیوی ده‌هینرا و نه‌سه‌نار مامدیش سه‌ره‌رای هه‌مووتاوانه‌کانی له‌به‌ریوه‌به‌رایه‌تی حیزبی دیمۆکراتدا سه‌ر له‌نوی جیی ده‌کراوه‌!!!...

له‌وه‌تره‌یه‌دا، سێ ئه‌ندامی ده‌فته‌ری سیاسی، کاک غه‌نی و کاک حه‌مه‌ده‌مین و دوکتور ره‌حیم که له‌تاران ده‌ژیان، بۆ ماوه‌یه‌ک سه‌ردانی گوندی راژانی نیزیک ورمییان کرد، تا له‌گه‌ل سه‌نار و ره‌حمان و جه‌هانگیر له‌کۆبوونه‌وه‌کانی کۆمیته‌ی ناوه‌ندیدا به‌شداری بکه‌ن و هه‌لومه‌رجه‌که هه‌لسه‌نگینن و بریاری له‌سه‌ر بدن. حیزبی تووده‌ش به‌ریگی راسپارده‌کانی دا وه‌ک عه‌لی گه‌لاویژ و ره‌زا شه‌لتووکی بۆلای پی‌ره‌و به‌تایبه‌ت سه‌نار راسته‌وخۆ به‌شداری له‌هه‌لویست و بریاره‌کاندا ده‌کرد. سرووشتییه‌که جیا‌بوونه‌وه‌ی ئه‌و سێ که‌سه و پی‌وه‌ست بوونیان به‌پی‌ره‌وان، زیانیکی گه‌وره‌ی به‌حیزب گه‌یاند و پارسه‌نگی هیزه‌کانی له‌ناوچه‌که‌دا به‌قازانجی کۆماری ئیسلامی و حیزبی تووده‌ و فیدایی و پی‌ره‌و گۆری.

سه‌نار و جه‌هانگیر خاوه‌نی هیزیکی عه‌شیره‌یی زۆر له‌و ناوچه‌یه‌دا بوون. ره‌حمان نفووزی له‌شنۆ و نه‌غه‌ده‌ و خانی‌دا هه‌بوو. له‌لایه‌کیتر سه‌ره‌کردایه‌تی پارته‌ی دیمۆکراتی کوردستان-عیراق که ئه‌وکات به‌قیاده‌ی مووه‌قته‌ت ناسرابوون، له‌ناوچه‌ی مه‌رگه‌وه‌ر له‌گوندی راژان نیشته‌جی بوون. پارته‌ی هه‌م پی‌وه‌ندی له‌گه‌ل ئێراندا هه‌بوو، هه‌میش نیوانی له‌ته‌ک حیزبی دیمۆکرات ناخۆش بوو. هۆیه‌کانی ناکۆکی له‌ئه‌ساسدا ده‌گه‌راوه‌ بۆ رابردوو. به‌لام دوو رووداوی هه‌ره‌گرینگ که له‌و کاتانه‌دا ببوونه‌ هۆی دژایه‌تی نیوان هه‌ردوو لا، یه‌که‌م: له‌سالی ۱۳۵۸ی هه‌تاوی (۱۹۸۰) له‌کاتی وتووێژی نیوان "هه‌یه‌ته‌ی نوینه‌رایه‌تی کورد" و هه‌یه‌ته‌ی ویژه‌ی ده‌وله‌ت‌دا ، له‌خالی ۸ی پیشنیارکراوی نوینه‌رانی کورد، داوی وه‌ده‌رنانی "قیاده‌ی مووه‌قت‌یان له‌ئێران کردبوو. دووه‌م: له‌سه‌روبه‌ندی جیا‌بوونه‌وه‌ی ئه‌و سێ که‌سه‌دا، هیندیک گومانلیکراو شه‌ره‌له‌یستنه‌ر بی‌حورمه‌تیان به‌گه‌لکۆی بارزانی نه‌مر کردبوو . پارته‌ی له‌و پی‌وه‌ندییه‌دا به‌که‌سانیک که‌ پێی وابوو راسپارده‌ی "به‌عس" و له‌ناو حیزبی دیمۆکراتان، زه‌نین بوو. به‌م شیوه‌ بواریکی له‌بار و گونجاو بۆ کۆماری ئیسلامی ره‌خسا، تاله‌سه‌ر ئه‌و به‌ستینه‌ نه‌خشه‌و پیلانه‌کانی داریژۆ و به‌ریوه‌یان به‌ری. به‌رپرسیانی سیاسی و نیزامی کۆماری ئیسلامی له‌ناوچه‌که‌دا به‌ریگی هه‌موو ئه‌و هی‌زو ریکخراو و سه‌رۆک عه‌شیره‌ت و زۆر لق و پۆ و رایه‌له‌یتر زانیاری ته‌واویان له‌سه‌ر وه‌زعی ناوچه‌که‌ و بارستایی هی‌زه‌کانی دژ به‌خۆی، به‌تایبه‌ت حیزبی دیمۆکرات هه‌بوو. ئه‌وه‌شیان ده‌زانی که ئه‌گه‌ر راسته‌وخۆ به‌ریگی پی‌ره‌وانی کۆنگره‌ی چواردا، چاره‌سه‌ریک

بۆ گرفتى ناوچه‌که بدۆزنه‌وه، ده‌نگدانه‌وه و وره‌نگدانه‌وه یه‌کیتړ به‌خووه‌ده‌گرئ و ده‌بته هؤی به‌هیزبوونی پيڙه‌و و به‌واته‌یه‌کیتړحیزی تووده له‌وناوچه‌یه.

به‌و هؤیانه‌وه، ده‌ولت راسته‌وخو پيښه‌ندی به‌سه‌ناره‌وه ده‌گرت. له‌و فه‌تره‌یه‌دا چه‌ندجار کۆبوونه‌وه‌ی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی پيڙه‌و به‌به‌شدارى سه‌نار و جه‌هانگیر و رحمان له‌ راژان گیرا و به‌دریژی باسی هه‌لومه‌رجی ئیران و سیاسه‌تی رژییم به‌رانبر به‌مه‌سه‌له‌ی کورد و هه‌روه‌ها هینانه‌ ئارای داخوازی خودموختاری و چۆنیتی چاره‌سه‌رکردنی کیشه‌ی کورد به‌ شیوه‌یه‌کی هیمانه‌ و که‌لک وهرگرتن له‌هه‌لی ره‌خساو، کراو بریاردا تا له‌ کاتی چاو پیکه‌وتتی ئه‌و سئ که‌سه له‌ گه‌ل کاربه‌ده‌ستانی رژییم، له‌ چوارچیوه‌ی ئه‌و داویانه‌دا باس و وتووێژ بکړئ.

به‌لام ده‌سه‌لاتدارانی حاکم چون له‌ ئه‌ساسدا باوه‌ریان به‌ کیشه‌ی کورد نه‌بوو و ئامانجیان ته‌نیا ئاژاوه‌نانه‌وه و سازکردنی شه‌ری براکوژی بوو، به‌ ئه‌ورپۆسه‌ی پيیکردن و دانی واده‌وبه‌لینی درۆ، پیلانی شه‌ری براکوژیان نایه‌وه. بۆ ئه‌و مه‌به‌سته‌ش نوینه‌ری تایبه‌تی خومه‌ینی "ئایه‌تولائیشراقی" هاته‌ ورمئ و راسپارده‌ی نارده‌ لای سه‌نار و رحمان و جه‌هانگیر و له‌ دانیشتنیکدا له‌ بری هاوکاریکردن بۆ لیدانی حیژی دیمۆکرات به‌لینی مانه‌وه و نیشته‌جیوون له‌ ناوچه‌ ودابینکردنی هیندیک شتی لاوه‌کی وه‌ک پيڙاگه‌یشتن و ئاوه‌دانکردنه‌وه و ته‌رخانکردنی بوودجه‌ی زیاتریان پیدان. ئه‌وه له‌ کاتیکدايه‌ که‌ هه‌موو لایه‌ک به‌ تایبه‌تی پیاوه‌کانی رژییم ئاگادارن که‌ ئه‌و سئ که‌سه ئه‌ندامانی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی پيڙه‌و بوون، به‌لام نوینه‌ری خومه‌ینی ئاماده‌ نه‌بووه وه‌ک پيڙه‌و هه‌لسوکه‌وتیان له‌ گه‌ل بکا. رژییم بۆ ئه‌وه‌ی ناکوکی و دووبه‌ره‌کی له‌ نیوان ئه‌و سئ که‌سه و هه‌روه‌ها پيڙه‌ودا سازکا، له‌ ته‌ک هه‌رکام له‌وان به‌ پيی راده‌ی بیروبوچوون و چۆنیتی که‌سایه‌تیاں ده‌جوولآوه. له‌سه‌رئه‌و ئه‌ساسه‌ هه‌ولیان ده‌دا، سه‌نار له‌و مه‌جموعه‌یه‌ جیاکه‌نه‌وه و سه‌ربه‌خۆ دان و ستاندنی له‌ گه‌ل بکه‌ن. سه‌نار له‌ بیروه‌رییه‌ پر له‌ هه‌له‌وپه‌له‌ و شپه‌زه‌که‌یدا، دان به‌وه‌دا دینی که‌ رژییم ته‌نیا هه‌ر له‌ گه‌ل ئه‌ودا ئاماده‌ بووه دانیشی. له‌ لاپه‌ره‌ی ۱۴۴ی بیروه‌ریه‌کانیدا ده‌لی: "له‌ لایه‌ن مه‌کته‌بی سیاسی پارته‌وه‌ خه‌به‌ر هات که‌ هه‌یه‌تیک له‌ لایه‌ن ئایه‌تولآ خومینی یه‌وه بۆ وتووێژ هاتۆته‌ ورمئ..." له‌ دريژده‌ا ده‌لی بریارم دا نه‌چم، به‌لام به‌ پيچه‌وانه‌ی بریاره‌که‌ی ده‌چئ و له‌و باره‌وه له‌ لاپه‌ره‌ی ۱۴۵دا ده‌نوسئ: "ئاخرسه‌ر له‌ گه‌ل چه‌ند کادر و به‌رپرسی دوو هیژی قاره‌مان و سه‌رگورد عه‌بباسی چووینه‌ گوندی راژان. رۆژی دوايي‌ عه‌لی عه‌بدوآ سکرته‌یری پارته‌ی به‌ عه‌جه‌له‌ و شله‌ژاو هاته‌ لامان و کوتی: هه‌یه‌ته‌ هاتۆته‌ 'سپلوانا'یه‌، گورج بن برۆین و ته‌نیا ده‌بی

جهانگیر و رحمان له ته‌ک خۆت بیتی". پاشان باسی چۆنیتی وتووێژی نیوان خۆیان و راسپاردنه‌کانی حکومه‌ت ده‌کا و تیرۆپر به‌شان و باهۆی خۆیدا هه‌له‌له‌ی و وه‌ک ریبه‌ر و شه‌رکه‌ریکی قاره‌مان خۆ دهنویتی و ئه‌وانیتر به‌تایبه‌ت رحمانی که‌ریمی به‌ترسنۆک و سیخۆری رژییم ده‌قه‌بلیتی .

به‌هه‌رحال ئاکامی دانیشه‌ته‌کانی سه‌نارو... له‌گه‌ل نوینه‌رانی رژییم ئه‌وه‌ده‌بی که‌ حیزبی دیمۆکرات له‌و ناوچه‌دا نه‌میتی و هیزه‌کانی سه‌نار و جهانگیر و رحمان له‌گه‌ل ده‌وله‌ت به‌یه‌که‌وه‌ ناوچه‌که‌ بپاریزن. حیزبی دیمۆکراتیش بۆ ئه‌وه‌ی به‌رگری له‌خۆی بکا، هیزیکی زۆری له‌وناوه‌دا کۆکردبووه‌. به‌م شیوه‌ به‌ره‌به‌ره‌ بواری پیکدادانی چه‌کدارانه‌ خۆش ده‌کرا. به‌نیزیک بوونه‌وه‌ی پیشمه‌رگه‌کانی حیزب بۆ ناوچه‌ی ژێر ده‌سه‌لاتی سه‌نارو به‌دیل گرتنی ده‌، دوازه‌ که‌س له‌ پیاوه‌کانی سه‌نار له‌ گوندی "گردیان" سه‌ربه‌ناوچه‌ی سه‌لماس شه‌رده‌ست پیده‌کا و به‌داخه‌وه‌ زۆربه‌ی ناوچه‌ی شیمال و شنۆ و ده‌رووبه‌ری ده‌ته‌نیته‌وه‌. له‌ درێژه‌ی شه‌ره‌که‌دا که‌ زیاتر له‌ مانگیکی خایاند، هیزه‌کانی ده‌وله‌ت و پارتی به‌شداریان کرد و زۆر شوینی گرینگیان وه‌ک شاری شنۆ له‌ ده‌ست پیشمه‌رگه‌ ده‌ره‌ینا. دوا‌ی گرتنه‌وه‌ی ئه‌و شاره‌ به‌رپرسی کۆمیسۆنی ته‌شکیلاتی پیره‌و "ئه‌حمه‌دی عه‌زیزی" له‌گه‌ل رحمانی که‌ریمی له‌ میتینگێدا سه‌باره‌ت به‌ وه‌زعی ئه‌و سه‌رده‌مه‌، له‌ سه‌ر سیاسه‌تی پیره‌وانی کۆنگره‌ی چوار قسه‌ بۆ به‌شداران ده‌که‌ن.

له‌ درێژه‌ی شه‌ره‌که‌دا و له‌ کاتی داگیرکردنی یه‌ک له‌ دوا‌ی یه‌کی گونده‌کانی شیمال و ده‌رووبه‌ری و جیگیربوونی چه‌کداره‌کانی ده‌وله‌ت له‌ ناوچه‌که‌ و ئاخه‌رسه‌رله‌ ژیرپیتانی ئه‌و به‌لێنانه‌ی له‌ مه‌ر چۆلکردنی ناوچه‌ و ئه‌سپاردنی به‌ سه‌نار، به‌ره‌به‌ره‌ ناوبراو که‌وته‌ بیرى دۆزینه‌وه‌ی چاره‌. سه‌نار که‌ ده‌بیینی ژیرپینی به‌تال ده‌بی، ئه‌و جار زۆر هه‌له‌په‌رستانه‌ پێوه‌ندی به‌ حیزبی دیمۆکراته‌وه‌ ده‌گرئ و داوا‌ی وتووێژیان لیده‌کا. حیزبیش که‌ هه‌رله‌سه‌ره‌تاوه‌ هه‌ولێ ئه‌هوه‌ن کردنه‌وه‌ی سه‌ناری ده‌دا، ئه‌و هه‌له‌ ده‌قۆزیته‌وه‌ و به‌ دانانی چه‌ند شه‌رت و مه‌رجیک سه‌رله‌ نوێ ناوبراوی له‌ ریزه‌کانی خۆیدا جێ ده‌کاته‌وه‌. ئاکامی دان و ستاندنی هه‌ردوولا ده‌بته‌ هۆی کۆژرانی رحمانی که‌ریمی به‌ ده‌ستی سه‌نار مامه‌دی.

له‌ راستیدا سه‌نار بۆ ئه‌وه‌ی پاساوی کرده‌وه‌کانی خۆی بداته‌وه‌ و له‌لای چه‌کداره‌کان و خه‌لکی ناوچه‌ خۆی بی گوناخ نیشاندا، تیکرای ئه‌و تاوانانه‌ی که‌ به‌شدارى تیدا کردبوو، به‌ ئه‌ستۆی رحمانی که‌ریمی داھینا و بۆ ئه‌وه‌ی خۆی له‌ ناو ئه‌و گێژه‌لوکه‌یه‌یی که‌ تیى که‌وته‌بوو، رزگارکا، رحمانی کرده‌ قوربانی.

ناوبراو به پیچه‌وانه‌ی داب و نه‌ریتی کورده‌واری و ته‌نانه‌ت عه‌شیره‌تیش که قه‌ت میوان له مالی خزیاندا ناکوژن، جو‌لاوه. ئەو که خۆی به شو‌ر‌ش‌گ‌ی‌ر و دژ‌ی رژی‌م ده‌زانی، بوچی، هه‌روه‌ک له بی‌ره‌وه‌ریه‌کانیدا باسی ده‌کا، به‌رپرسی سپای پاسدارانی "هه‌شتیان" و پاسداریکتر به ناوی دوکتور ره‌زا و هه‌روه‌ها ئە‌ندامیکی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی پی‌ره‌وه‌ی "نه‌ویدی موعینی" که له گه‌ل ره‌حمان چوبونه‌ لای، ئازاد ده‌کا و ته‌نیا ره‌حمانی که‌ریمی به شیوه‌یه‌کی زۆر نامه‌ردانه گولله‌باران ده‌کا؟. داستانی کوژرانی ر. که‌ریمی به ده‌ستووری سه‌ننار به داخوه له تارمایی‌دا ماوه‌ته‌وه و تا ئیستاش روونیان نه‌کردۆته‌وه که جیاوازی کرده‌وه‌کانی سه‌ننار و ره‌حمان و... له کویدا‌یه که خوینی یه‌کیان ببه‌ته نرخ‌ی سرپینه‌وه‌ی داوینی ئە‌و‌یت‌ر له‌و کاروکرده‌وه دژ‌ی حیزبانه‌ی که کراوه‌؟.

سه‌ننار به حوکمی ئە‌وه‌که سه‌رۆکی عه‌شیره‌تی مامه‌دی بووه و ناوچه‌یه‌کی گرینگی وه‌ک شیمالی له‌به‌رده‌ست‌دابووه و هه‌روه‌ها به هۆی رابردووی چه‌ندین ساله‌ی سه‌ره‌رپۆیی و پیش‌یل‌کردنی برپاراتی حیزب و... به‌رپرسی‌یه‌تی زیاتری له ئە‌ستۆ بووه. هه‌ر‌به‌و‌پ‌پ‌یه‌ گه‌ر تاوانیک کرابی، رۆلی ناوبراو پتر بووه، که وابوو نه‌ده‌بوایه وابه سانایی سه‌رله‌ نوئ ده‌رکه‌ی حیزبی بۆ‌کرا‌با‌وه و له‌وه‌ش خرابتر پۆستی ر‌او‌ی‌ژ‌ک‌اری کۆمیته‌ی ناوه‌ندی‌شی پی‌یده‌ن! که ئاخ‌رسه‌ر قه‌دری هه‌موو ئە‌و لی‌خۆ‌ش‌بو‌ونه‌ی نه‌زانی و سه‌رله‌نوئ وه‌ک نه‌ریتی خوو پی‌گرتووی که به قازانجی نه‌بوو. به‌گ‌ژ‌حیزب‌دا‌چۆ‌وه‌!.

مه‌به‌سه‌ت لی‌رده‌دا ئە‌وه نییه تاوانی کاره‌ساتی شیمال دیزه‌به‌ده‌رخۆنه یان لایه‌نیک زیاتر تاوانبار بکری، به‌ل‌کوو یارمه‌تیدان به روونکردنه‌وه‌ی ئە‌و راستنیه که سه‌رچاوه‌ی روودانی کاره‌ساتی شیمال له‌و ناکۆکی و ناته‌بایی و شه‌ر‌وک‌یشانه‌ی ر‌اب‌ر‌د‌و‌ودا بوو که له نیوان حیزب و سه‌نناردا له سه‌ر چۆنیتی ده‌سه‌لات له ناوچه‌که و چاوه‌روانیه‌کانی سه‌ننار له حیزب، هات‌بووه ئار‌او‌ه. جیا‌بو‌ونه‌وه‌ی سه‌ننار و دوو‌که‌سه‌که‌یت‌ر له حیزب، بواری له‌باری بۆ حیزبی تووده و پی‌ره‌وه و به‌تایبه‌ت ده‌ولت پیکه‌ینا تا کاره‌ساتیکی له‌م چه‌شنه رووبدا. ئە‌ه‌گه‌رچی پی‌ره‌وانی کونگره‌ی چوار وه‌ک ریک‌خراوه‌یه‌کی سیاسی نه‌ باوه‌ریان به شه‌ری چه‌کداری بوو و نه‌ خاوه‌نی هی‌زی چه‌کداربوون، هه‌روه‌ها گه‌رچی به رسمی لایه‌نیک و توویژ له گه‌ل ده‌ولت نه‌بوون و ته‌نانه‌ت ئاگایان له زۆر که‌ینه‌و‌به‌ینه‌ی نیوان ده‌ولت و سه‌ننار نه‌بوو به‌لام چون سه‌ره‌خۆیی بریار‌دان‌یان نه‌بوو و ریتوینیه‌کانی حیزبی تووده‌یان جی به جی ده‌کرد. به‌ش‌داری راسته‌وخۆیان له‌و رووداوه‌دا‌کرد و حاشاشی لی‌نا‌ک‌ری.

چوارچیوه‌ی فکری و سیاسی پیرهوانی کۆنگره‌ی چوار به ته‌واوی له سه‌ر بناغه‌ی ئیدۆئۆلۆژی و ریبازی حیزبی تووده‌ دارپژارابوو. ریبازیک که ستراتیژی تیکۆشانی له‌سه‌ر پشتیوانی و به‌رگری له‌خه‌تی پرله‌ درۆوده‌له‌سه‌ و فروفیلێ دژی ئەمپریالیستی خومه‌ینی دامه‌زاندبوو و جگه‌ له‌و هه‌نله‌ فکرییه‌، هه‌موو لایه‌نیک و یه‌ک له‌وان حیزبی دیمۆکراتی کوردستانی ئێران به‌ دژی شوێش و سه‌ربه‌ بیگانه‌ ده‌قه‌بلاند. جگه‌ له‌وه‌ به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی حیزبی تووده‌ به‌ بی له‌ به‌رچاوگرته‌ی تاییه‌تمه‌ندیه‌کانی کوردستان و راه‌ی نفووزی حیزبی دیمۆکرات له‌ ناوکۆمه‌لگادا و هه‌روه‌ها رق و بیزاری خه‌لک له‌ رژیمی کۆماری ئیسلامی، به‌ که‌لک وهرگرته‌ن له‌ ده‌رفه‌تی پیکه‌توو، بواری شه‌ریکی درپژخایه‌نی براکوژیان له‌ کوردستاندا خۆش ده‌کرد.

ئاماژه‌ به‌ چه‌ند نموونه‌یه‌ک له‌ چۆنیتی بیرکردنه‌وه‌ی ئەوکاتی پیره‌وان و تووده‌یه‌یه‌کان به‌رانبه‌ر به‌ مه‌سه‌له‌ی کورد پێشانده‌ری ئەو راستییه‌ که کوردی عه‌ودالی سوسیالیزم تا چ راه‌یه‌یک له‌ مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌واپه‌تی و به‌رژه‌وه‌ندیه‌یه‌کانی خۆی دوور که‌وتبۆوه‌ و نه‌زانانه‌ هزر و وزه‌ و توانای بۆ خزمه‌ت به‌ بیگانان و نه‌یارانی کورد ته‌رخان کردبوو.

له‌ راپۆرتی ده‌فته‌ری سیاسی بۆ کۆنفرانسی پیره‌و که له‌ پاییزی ۱۳۶۱ (۱۹۸۰) دا گیرا، له‌ پیره‌وه‌ندی له‌گه‌ل وه‌زعی شیمالدا ئاوا هاتۆوه‌: "هه‌ول و ته‌قه‌لای ئیمه‌ و ئەو به‌لێتیانه‌ی سه‌باره‌ت به‌ دا‌بیینکردنی دا‌خوازییه‌کانی گه‌لی کورد له‌ کاتی سه‌فه‌ری ئایه‌تولائیشراقی و چه‌ندکه‌س له‌ به‌رپرسیانی تر بۆ ئازه‌ربایجانی روژئاوا دران، بوونه‌ هۆی دا‌برانی سێ که‌س له‌ ئەندامانی به‌رپۆه‌به‌ری هه‌لبژێردراوی کۆنگره‌ی چوار و به‌رپرسی هیزه‌کانی شیمال سه‌ربه‌ باند. هاتنی ئەو هیزانه‌ بۆناو ریزه‌کانی شوێش و دا‌کۆکی کردنیان له‌ بۆچوونی حیزب (پیره‌وه‌ی کۆنگره‌ چوار) له‌ توێی به‌یاننامه‌یه‌کی چروپه‌ر که له‌ به‌هاری ۱۳۶۰دا، دا‌یانه‌ده‌ر، زه‌ربه‌یه‌کی تووند بوو که له‌ ناوچه‌کانی ته‌رگه‌وه‌ر، مه‌رگه‌وه‌ر، سو‌ماییرادۆست، ئەنزه‌ل، شپیران و شنۆیه‌ وه‌دژی شوێش که‌وت...". پاشان زۆر به‌ راشکاوی راه‌ده‌گه‌یه‌ندری که‌: "هاوکاری هیزه‌کانی لایه‌نگری شوێش له‌ ناوچه‌که‌دا ئەزموونیکێ باش بوو که ئەگه‌ر درپژه‌ی پێ درابا ده‌یتوانی ئاکامی به‌ که‌لکی له‌ کوردستان له‌ پینا‌و شوێشدا لێ وهرگیرابا". به‌ داخه‌وه‌ روانگه‌ی به‌شیک له‌ رووناکبیرانی ئەو سه‌رده‌مه‌ به‌رانبه‌ر به‌ چاره‌نووسی نه‌ته‌وه‌که‌مان به‌و شیوه‌بوو. له‌و باره‌وه‌ ئاماژه‌ به‌ زۆر شتیتیر له‌و راپۆرته‌دا کراوه‌ که‌ نیشان ده‌دا که ئەو که‌سانه‌ و یه‌ک له‌وان نووسه‌ری ئەو دێرانه‌، به‌ دلێسته‌ن به‌ تێئۆریه‌کانی حیزبی کۆمونیستی سه‌راسه‌ری، چۆن تووشی خۆشباوه‌ری بوون.

دواى داگيركردن و دەست بەسەرداگرتنى ناوچەكە، دەولەت نە تەنيا له وادە و بەلئىنەكانى پاشگەز بۆوه، بەلكوو بە تووندى كەوتە گيرەشيوينى و ئاگرى دژايەتى نيوان كوردەكانى خۆشتركرود و بە قازانجى خۆى كەلكى ليوەرگرت. سەننار كە بە فروفيلئى دەولەتى زانى، زۆر هەلپەرستانە بايداوه و رەحمانى كەريمى كرده پردهبازى پەرينەوهى دووبارهى بۇناو حيزب.

پاش ئەو رووداوانە پيڙهوان نەيانتوانى وهك پيشوو له ناوچەكەدا بمىننەوه، تەنيا سووكە پيوەنديك لەگەل سەركردايەتى پارتى له راژان راگيرابوو .

له سەرەتاي پاييىزى ١٣٦١ى هەتاوى (١٩٨٢) كۆمىتەى ناوهندى پيڙهوه له مالى داىكى د.رەحيمى سەيفى قازى له تاران كۆبۆوه. لەدانىشتنەكەدا، دواى باس و ليدوان له بارودۆخى ئەوكاتى، بە پيوست زانرا كۆنفرانسىك پيڭ بهيترى. هەرلەو كۆبوونەوهدا پيشنووسىكى نيزىك سەد لاپەرەيى بە ناوى "بەلگەنامە پەسندكراوهكانى كۆنفرانسى حيزبى ديمۆكراتى كوردستانى ئيران (پيڙهوى كۆنگرهى چوار) كە بە راويژكارى و هاوبيرى حيزبى تووده ئامادەكراوو خرايه بەر دەستى بەشداربووان. راپۆرتى دەفتەرى سياسى بۆ كۆنفرانس چواربەشى لهخۆدەگرت، ١- چاوپيڤداخشانديك بە سەر وهزعى دنيا ٢- ليكدانەوهى بارودۆخى ئيران ٣- كۆنگرهى چوارى حيزبى ديمۆكرات و رووداوهكانى پاش ئەو ٤- تيڤكۆشانى پيڙهوانى كۆنگرهى چوار و ئەركەكانى داهاوو و بپيارنامەكانى كۆتايى كۆنفرانس.

ناوهروكى سەرجهمى نووسراوهكە، بەرگرى و پشتيوانى له سوسىيالىزم و بەرهى دژى ئەمپريالىزم و هيلئى دژى ئەمپريالىستى خومهينى بوو. جگە لهوه بە بيانوى بارودۆخى زال بەسەر ئيراندا، درووشمى ئەساسى حيزب، واتە ديمۆكراسى بۆ ئيران و خودموختارى بۆ كوردستانى ئيران گۆرانى بەسەرداهاتبوو. له لاپەرەى ٧٠ى بەلگەنامەكاندا، بەو شيوه باسى درووشمى سەرەكى حيزب دەكا: "سەرکەوتنى شۆرشى خەلكى و دژى ئەمپريالىستى ئيران و دابيينكردى خودموختارى ئيدارى و فەرھەنگى كوردستان له چوارچيوهى ئيرانيكى ئازاد و ئاوهدان و سەر بەخۆدا... " بۆيه حيزبى ديمۆكراتى كوردستانى ئيران (پيڙهوى كۆنگرهى چوار) خەبات له پيناو وه دەستهيئانى مافە نەتەوايه تيهكانى گەلى كورد له كوردستانى ئيراندا بە خەباتى سەراسەرى خەلكى ئيران دژى ئەمپريالىزمى جيهانى بە سەرۆكايەتى ئەمريكا و پيڤگە ناوخۆييەكانى بۆ دابيينكردى سەر بەخۆي راستەقينە و هەمە لاپەنەى ئيران، دەبەستيتەوه و سياسەت و كردەوهى خۆى له ريڤگاي دابيينكردى مافى مەشرووعى گەلى كورد بە پيى پيڤداويستى و بەرژەوهنديەكانى ئەو خەباتە سەراسەريە

رێک ده‌خا". تیکرای به‌شدارانی کۆبوونه‌وه، که منیش به‌کێک له‌وان بووم. به‌لگه‌نامه‌کانیان په‌سند کرد.

واته‌ خو‌ ماندووکردن و خو‌به‌کوشندان و کات به‌ فیرۆبردن و چاوپۆشی له‌ مافه‌ سه‌ره‌تاییه‌کانی کورد و به‌ستنه‌وه‌یان به‌ بنه‌بهرکردنی ئاسه‌واری لق و پۆ و رایه‌له‌کانی دام و ده‌زگای دنیای سه‌رمایه‌داری له‌ هه‌موو که‌لین و قوژبنی ئه‌و و لاته‌ پان و به‌رینه‌ی که‌ ده‌یان سه‌له‌ ئه‌مپریالیزم ته‌راتینیی تیندا ده‌کا!.

به‌ داخه‌وه‌ ئیستاش دوا‌ی تیه‌ره‌بوونی چه‌ندین سه‌ل، ئه‌و روانگه‌یه‌ له‌ ناو به‌شیک له‌ کۆمه‌لگای کورد دا ماوه‌ که‌ مسۆگه‌ربوونی مافه‌کانی کورد ده‌به‌ستینه‌وه‌ به‌ دامه‌زراندنی سوسیالیزم و وزه‌ و توانای به‌شیک له‌ جوولانه‌وه‌که‌ ده‌کاته‌ سووته‌مه‌نی جوولانه‌وه‌ی سه‌راسه‌ری و به‌ فیرۆی ده‌با.

دوا‌ی خو‌یندنه‌وه‌ی راپۆرت و به‌لگه‌نامه‌کان، باسی چۆنییته‌ی راگه‌یاندنیان به‌ ریکخراوه‌کانی حیزبی هاته‌ گۆڕی. به‌ له‌ به‌رچاوترتی هه‌لومه‌رجی نه‌هینی و نیوه‌نه‌هینی ئه‌وکاتی، وادانرا له‌ هه‌ر شوینیک ته‌شکیلات هه‌یه، کۆمیته‌ی شار یان دیهات به‌ پێی هه‌لسه‌نگاندنی خو‌یان له‌ شانه‌کانی حیزبی که‌سانیک بانگه‌یشتن بکه‌ن ولییان روون که‌نه‌وه‌ که‌ له‌ وه‌زعه‌دا به‌ شیوه‌یه‌کیتر ناکرێ کۆنفرانس بگیرێ. به‌ هه‌رحال مه‌به‌ست ئه‌وه‌بوو روخساریکی به‌ رواله‌ت دیمۆکراتیانه‌ بدرێ به‌و بۆچوونانه‌ی که‌ حیزبی تووده‌ له‌ پیش پیره‌وانی دانا‌بوو تا بکریته‌ هه‌وینی کار و تیکۆشانی داها‌توویان.

دوا‌ی کۆتایی هاتنی ئه‌و شانۆیه، پیره‌وانی کۆنگره‌ی چوار چالاکتر له‌ پیشوو وه‌جمو‌جۆل که‌وتن. حیزبی تووده‌ش به‌ دلنیایی زیاتره‌وه‌ یارمه‌تی مالی و ریکخراوه‌یی پێده‌دان. هه‌روه‌ها ریکخراوی فیداییه‌کان (زۆربه) به‌شیک له‌ گیروگرفتی مالی چاره‌سه‌ر ده‌کرد. له‌مه‌و به‌دوا کاروباری ته‌شکیلاتیش راسته‌وخۆ که‌وته‌ ژیر رینوینی و چاوه‌دیتری حیزبی تووده‌. نامیلکه‌ی ناوخۆیی ته‌شکیلاتی به‌ ریگای به‌رپرسی ته‌شکیلاتی پیره‌و ده‌هاته‌ ناو کۆمیته‌ و شانه‌کانی حیزبیه‌وه‌. هه‌ر له‌ وه‌ فته‌ریه‌دا، به‌ مه‌به‌ستی بردنه‌سه‌ری راده‌ی زانیاری ئه‌ندامانی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی پیره‌و له‌ لایه‌ن تینۆریسینه‌کانی حیزبی تووده‌وه‌ چه‌ند ده‌وره‌ ده‌رسی فه‌لسه‌فه‌، میژوو، ئابووری و سیاسه‌ت له‌ تاران دانرا. رۆژنامه‌ی کوردستان (ئۆرگانی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی پیره‌و) که‌ له‌ سه‌ره‌تای به‌هاری ۱۳۶۰ی هه‌تاوی له‌ چاپخانه‌ی حیزبی تووده‌ له‌ تاران چۆه‌ ژیر چاپ، له‌ باری ناوه‌رۆک و سه‌فحه‌به‌ندییه‌وه‌ گۆرانی به‌سه‌رداها‌ت.

له پیناو به سه‌ره نجام گه یاندنی یه کیتی ریخراوه‌یی به تایبته له گه‌ل فیداییه کان کۆبوونه‌وه‌ی سێ قۆلی له راده‌ی کۆمیته‌کانی ناوه‌ندی و شاره‌کاندا پیک ده‌هیترا. له کۆبوونه‌وانه‌دا، وێرایی هه‌لسه‌نگاندنی هه‌لومه‌رجی تازه، هه‌واله‌کانی رۆژ و چۆنییتی هاوکاری هاوباش بۆ پووچه‌لکردنه‌وه‌ی پیلانه‌کانی دژی شۆرش له دهره‌وه و ناوه‌وه‌ی ده‌سه‌لاتدا، ده‌هاته ئاروه. له راستیدا له‌و دانیشتنانه‌دا، جگه له دووپاتکردنه‌وه‌ی سیاسه‌تی داڕێژاوی به‌رپوه‌به‌رایه‌تی حیزبی تووده، کاریکی داهینه‌رانه، نه‌ده‌کرا.

حیزبی تووده‌ی ئێران به پێی لیکدانه‌وه‌کانی، ستراتیژی تیکۆشانی له‌سه‌ر چه‌ند خالی بنچینه‌یی دامه‌زراندبوو که خالی هه‌ره گرینگی پشتیوانی بێ مه‌رج له خه‌تی دژی ئه‌مپریالیستی خومه‌ینی بوو. بۆ گه‌یشتن به‌و ئامانجه‌ سیاسی‌ه‌تی ره‌خنه و یه‌کیتی گرتبوه به‌ر. به‌و مانایه هه‌ر بۆچوونیک له‌و بازنه‌یه ترازابا به‌ دژی شۆرشی ده‌قه‌بلاند. حیزبی ناوبراو بۆ ئه‌وه‌ی راده‌ی وه‌فاداری خۆی به ئیمام و خه‌ته‌که‌ی نیشان بدا، هاوکاری هیزه سه‌رکوتکه‌ره‌کانی ده‌کرد. پیره‌وانی کونگره‌ی چواریش هیزی دابه‌زینه‌ری سیاسه‌ت وریبازی ئه‌و حیزبه له کوردستان بوون. هۆی ئه‌وه‌ی به ئاشکرا پاشگری ریخراوی ئه‌یاله‌تی حیزبی تووده‌ی کوردستانیان به‌ دوا‌ی خۆدا راکیش نه‌ده‌کرد نه‌ک له‌به‌ر ئه‌وه‌بوو سه‌ربه‌خۆیی خۆیان بپارێزن، به‌لکوو جگه له ئۆگری به حیزبی دیمۆکرات که ریشه‌ی له رابردووی کۆنی کورددا بوو، پێیان وابوو به‌و شیوه له لایه‌ک ده‌توانن خه‌لکی زیاتر له ده‌وری خۆیان کۆکه‌نه‌وه و له‌لایه‌کیتر له‌گه‌ل کاربه‌ده‌ستانی رژی‌م (ئه‌گه‌رمه‌ودایان پیدرابا) وه‌ک نوینه‌ری راسته‌قینه‌ی خه‌لک له سه‌ر کیشه‌ی کورد و توو‌یژیان کردبا.

له‌و سه‌روبه‌نده‌دا وه‌ گه‌رمه‌ی شه‌ری عێراق و ئێراندا، بازاری شه‌پوکیشه‌ی نیوان هیزه‌کانی لاینگری شۆرش، خه‌تی ئیمام و دژبه‌ره‌کانی گه‌رم بوو. کوردی لێقه‌وماوی خۆمان له هه‌ردوولاوه کیشه‌ی خۆی له‌بیر کردبوو، له کوردستان لاینگرانی ریخراوه سه‌راسه‌رییه‌کان و ناوچه‌بیه‌کان هه‌رکام به‌ مه‌به‌ستی تایبه‌تی و له چوارچۆیه‌ی سیاسه‌تی ریخراوه‌که‌یدا که‌وتبوونه گیانی یه‌کتر. کۆمه‌له و حیزبی دیمۆکرات سه‌ره‌پای شه‌ری براکوژی نیو خۆیان، له‌سه‌ر ده‌سه‌لات، له‌وه‌ش غافل نه‌بوون که هه‌رتاونا‌تویک بۆسه‌ی تیرۆر و تۆقاندن بۆ تووده‌یی و فیدای و پیره‌و و ته‌نانه‌ت هه‌رکس یا که‌سایه‌تیکی ئایینی و سیاسی که له دهره‌وه‌ی بازنه‌ی سیاسه‌ت و بۆچوونی ئه‌واندا هه‌نگاوێکی هه‌رچه‌ند بچووکیشی بۆ هیدی کردنه‌وه‌ی بارودۆخه‌که هه‌لێنا‌باوه، دانێته‌وه. مسته‌فای شاروێرانی که‌م ئه‌ندام کۆره‌ محیورێکی هه‌ژار و لێقه‌وماوی مزگه‌وتی قوبله‌ی مه‌هاباد، به‌ تاوانی لاینگری له حیزبی تووده و هه‌روه‌ها خالیدی به‌درنیا که له خیزانێکی مام ناوه‌ندی و تا

را‌ده‌یه‌ک ناو‌به‌ده‌ره‌وه‌ی شار بوو به تاوانی لاینگری له فیداییه‌کان، له لایه‌ن پێشمه‌رگه‌کانی کۆمه‌له‌وه ده‌گیرین و له ریگی بردنیاں بۆ بنکه‌ی کۆمه‌له، گۆیا مسته‌فا وه‌ده‌نگ دی و قسه‌یان لێ په‌یدا ده‌بێ، ئه‌وانیش سێ و دووی لێناکه‌ن و به ئاسانی وه‌به‌ر گولله‌ی ده‌ده‌ن و ده‌یکوژن. خالیدی‌ش پاش ماوه‌یه‌ک ئازاد ده‌که‌ن. ئیستاش نه‌زانرا ناوبراو به‌ چ تاوانیک و بێ ئه‌وه‌ی لیکۆلینه‌وه‌ی له‌سه‌ر بکری، به‌ خۆرای خویتی رژا. هه‌ر له‌و کاتانه‌دا، هیزش ده‌که‌نه‌ سه‌ر ماڵی چه‌ند ئه‌ندامیکی پێره‌و و ده‌یان‌به‌نه‌ ده‌ره‌وه‌ی شار و وه‌به‌ر گولله‌یان ده‌ده‌ن و را‌ده‌که‌ن.

مه‌لا که‌ریمی شاریکه‌ندی یه‌کیک له‌و که‌سایه‌تیه‌ ئایینی و نیشتمانی‌په‌روه‌رانه‌ بوو که‌ له‌ناو خه‌لکی مه‌هاباد و ده‌ورووبه‌ری به‌ پیاوچاکی ناسرابوو و قسه‌ی له‌ لای خه‌لک ده‌رۆی. چه‌ندکه‌س له‌ کاربه‌ده‌ستانی رژی، یه‌ک له‌وان جه‌لائییور فه‌رمانداری ئه‌وکاتی مه‌هاباد جاروبار هاتووچۆیان ده‌کرد تا له‌ ریگی ناوبراوه‌ هه‌م مه‌تمان‌ه‌ی خه‌لک به‌ده‌ست بێن و هه‌میش جێ پێی خۆیان سه‌قامگیرکه‌ن. پێره‌وانی کۆنگره‌ی چواریش بۆ ئه‌وه‌ی بتوانن به‌ ریگی مامۆستا مه‌لا که‌ریمه‌وه و به‌ ناوی ئه‌وه‌وه، داخوایه‌کانیان به‌ گویی کاربه‌ده‌ستانی رژی بگه‌یه‌نن، به‌ ریگی دووکه‌س له‌ ئه‌ندامان (ئه‌حمه‌دی عه‌زیزی و حوسینی به‌خشی) پێوه‌ندیان له‌ گه‌ل ناوبراوه‌وه‌ گرت و له‌ دانیشتنیکدا له‌ ماڵی خۆی، وێرای باسی وه‌زعی پێره‌وان و گوشاری رژی له‌ سه‌ریان، ده‌قی داخوایه‌کانیان به‌ نووسراوه‌ پێشکه‌ش کرد. مامۆستا به‌لێنیدا له‌ دیدار له‌ گه‌ل نوینه‌رانی ده‌وله‌ت ئه‌و داوایانه‌ بۆ چاره‌سه‌ری کێشه‌ی کورد له‌ ئێران بێنیه‌ گۆری. به‌ داخه‌وه‌ پێش ئه‌وه‌ی له‌ ته‌ک رژی به‌ ئه‌نجامیک بگا، له‌ سه‌ره‌تای نه‌ورۆزی ساڵی ۱۳۶۱ هه‌تاوی (۱۹۸۲.۳.۲۲) دوا‌ی نوێژی نیوه‌رۆ له‌ به‌ر ده‌رکی مزگه‌وتی مه‌وله‌وی وه‌به‌ر ده‌ستریژی گولله‌ی پێشمه‌رگه‌یه‌کی کۆمه‌له‌ ده‌که‌ویت و شه‌هید ده‌کری. له‌و بارودۆخه‌دا پێره‌وانی کۆنگره‌ی چوار له‌ لایه‌ن ده‌سه‌لاتدارانی کۆماری ئیسلامیشه‌وه‌ ده‌که‌ونه‌ به‌ر هیزش و په‌لامار. سێ ئه‌ندامی پێره‌و له‌ حالیکدا که‌ به‌ تاریکی شه‌و خه‌ریکی بلاوکردنه‌وه‌ی تراکت و نووسینی درووشم له‌ سه‌ر دیوار ده‌بن، تووشی کۆمه‌لیک چه‌کداری رژی دین و سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ی هاوارده‌که‌ن که‌ ئیمه‌ پێره‌وین، ده‌ستریژیان لێ ده‌که‌ن و به‌ تووندی برینداریان ده‌که‌ن و له‌ ئاکامدا دوو که‌سیان هه‌رکام لاقیکیان له‌ ده‌ست ده‌ده‌ن. جگه‌ له‌وه‌ ژماره‌یه‌کی به‌رچاو که‌ له‌ زوه‌ گیرابوون هه‌ر له‌ زیندانا رایانگرتبوون، چه‌ندکه‌سیکی تریش ماوه‌یه‌ک دوا‌ی ته‌واوبوونی کۆفرانسه‌که‌ گیران.

کاک ناسری خوښکه لام ئەندامی کۆمیتە‌ی ناوهندی پیره‌و له سه‌ره‌تای زستانی ۱۳۶۱دا له شاری بانه ده‌که‌وێته به‌ر ده‌ستی جه‌لاده‌کانی کۆماری ئیسلامی. پاش ماوه‌یه‌ک ئەشکه‌نجه و جه‌زربه‌دان له ریکه‌وتی ۴ی بانه‌مه‌ری ۱۳۶۲ی هه‌تاوی به شیوه‌یه‌کی درندانه و نامه‌ردانه تیره‌باران ده‌کری. کاتیک ته‌رمی ناسر ته‌سلیمی بنه‌ماله‌ی ده‌که‌نه‌وه، له گیرفانی که‌واو پاتۆله‌که‌یدا دوو نووسخه وه‌سیه‌تنامه ده‌بیننه‌وه. یه‌کیان بۆ هاورێیانی حیزبی و ئەویتیریان بۆ دایک و باب و ده‌زگیرانه‌که‌ی. ناوبراو له هه‌دووکیاندا زۆر ئازایانه و بویرانه و به راشکاوای به پێی بیرووبۆچوونی خۆی به‌رگری له رییازی حیزب ده‌کا و به گۆ جه‌لاده‌کاندا دیته‌وه و ده‌لی: "ده‌زانم که به‌ده‌ستی دژی شوڤش و کۆنه‌په‌رستی ناو ده‌سه‌لات ده‌کوژریم... له و کاته‌دا یادی ئازایه‌تی مامه غه‌نی له زیندانه‌کانی شادا و چۆک دانه‌دانی ره‌حمانی که‌ریمی من به هیزتر ده‌کا تا له به‌رانبر دوژمندا راوه‌ستاو بم ..".

به داخه‌وه وه‌سیه‌تنامه‌که‌ی که بۆ حیزبی نووسیوو به ده‌سته‌وه نییه. کاتیک له شاخ بووین نووسخه‌ی ئەسلیمان له لایه‌ن بنه‌ماله‌که‌یه‌وه پێ گه‌یشت و له لای من بوو. پاشان که مامه و دوو که‌سه‌که‌یتربه ناو پیوه‌ندی گرتن له گه‌ل حیزبه‌ براکان! ده‌هاتنه ده‌ره‌وه، داوای لیکردم له ته‌ک خۆی بیباته ده‌ره‌وه. به قسه‌ی مامه ده‌بی ته‌سلیمی عه‌لی خاوه‌ری سکرته‌یری حیزبی تووده‌ی کردبێ، ئەویش وادیاره له ئارشیوی حیزبیدا بۆ روژی مه‌حشره رایگرتوه! له و سالانه‌ی دوایدا ئەو وه‌سیه‌تنامه‌ی که بۆ بنه‌ماله‌که‌ی نووسیوه به ده‌ستم گه‌یشت.

له سه‌ره‌تای ۱۳۶۱ هه‌تا به‌هاری ۱۳۶۲ ئیسلامیه تووندئاژۆکان پێ به‌پێی پته‌وکردنی ده‌سه‌لاتیان له ناو دام و ده‌زگا‌کانی ده‌وله‌تدا، گوشاریان ده‌خسته سه‌ر حیزبی تووده و لاینگرانی له سه‌راسه‌ی ئێران. ئەوان زانیاریکی زۆریان له سه‌ر نفووزی ئەو حیزبه له ناو ئۆرگانه‌کانی حکومه‌تی، به تابه‌ت ئەرته‌ش و سوپای پاسداراندا بوو. ده‌شیانزانی که پشتیوانی زله‌ییزیکی وه‌ک یه‌کیتی سوڤیه‌تی له پشته. هه‌ربۆیه به یارمه‌تی ده‌زگا جاسوسی‌ه‌کانی غه‌رب به تابه‌ت ئینگلیس، به بیانووی جاسوسی‌کردن بۆ یه‌کیه‌تی سوڤیه‌ت که‌وته‌ن گیانی و به سه‌دان که‌سیان لێ گرتن و به ده‌یان‌یشان ئیعدام کرد. به‌م شیوه مه‌لاکان ئەمه‌کداری خۆیان به‌و که‌سانه‌ی که رۆلی هه‌ره گرینگیان له پیناو سه‌قامگرتنی ده‌سه‌لاتیاندا گیرا نیشاندا. هاوکات له گه‌ل هیرش بۆ سه‌ر حیزبی تووده، فیداییه‌کان و پیره‌وانیش وه‌به‌ر شه‌پۆلی قین و تووره‌یی کۆنه‌په‌رستان که‌وتن. زۆربه‌ی ئەندامانی کوردی تووده‌یی و فیدایی و پیره‌و که له کوردستان ده‌ژیان ده‌رفه‌تی ده‌ربازبوون له سنووره ده‌ستکرده‌کانیان بۆ ره‌خسا و به یارمه‌تی هیزه به‌ره‌هه‌لستکاره‌کانی دژ به‌رژیمی

به‌عس وه‌ک پارتی و حیزبی شیوعی له‌گه‌رمین گیرسانه‌وه و چه‌ند سالیک له‌چاوه‌روانی بی‌ئاکامدا مانه‌وه.

چۆنیتی خۆ‌ده‌ربازکردنی کورده‌کانی لایه‌نگری حیزبی تووده به‌پیره‌و و فیداییشه‌وه له‌چنگی پیاوکۆژه‌کانی کۆماری ئیسلامی و هه‌روه‌ها گیرسانه‌وه‌یان بۆ ماوه‌ی نزیك به‌ ۵ سال له‌شاخ و هه‌رده‌کانی کوردستان و هه‌لسه‌نگاندنی باری ناله‌باری ژیا‌نیان و له‌چاوه‌روانی مانه‌وه‌یاندا پێویستی به‌ لێدوانی تاییه‌تی هه‌یه. به‌ کورتی هه‌ول ده‌ده‌م ئاو‌ریک له‌و رووداوه‌، به‌تاییه‌ت ئه‌و به‌شه‌ی پێوه‌ندی به‌ پیره‌وانه‌وه هه‌یه بده‌مه‌وه.

هێرش‌ی ده‌سه‌لاتداری کۆماری ئیسلامی بۆ سه‌ر حیزبی تووده له‌چه‌ند قوناغی جیا‌وزدا به‌رپێوه‌چوو. له‌ به‌هاری ۱۳۶۱ (۱۹۸۲)دا ژماره‌یه‌ک له‌ ئەندامانی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی و کادره‌کانی گیران، به‌لام به‌رپێوه‌به‌رایه‌تی هێشتا مه‌تمان‌ه‌ی به‌ ئیمام و خه‌ته‌که‌ی له‌ ده‌ست نه‌دابوو و پێی وابوو ئه‌و هێرشانه‌ به‌ پیلانی دژی شو‌رشی ده‌کردوو له‌ناو ده‌سه‌لاتدا به‌رپێوه‌ ده‌چێ و خومه‌ینی ئاگای لێ نییه. له‌ ۱۷ی رێبه‌دانی ۱۳۶۱ی هه‌تاوی سه‌کرته‌یری گشتی حیزب "کیانووری" چه‌ندکه‌س له‌ به‌رپێوه‌به‌ری و ئەندامان که‌وته‌به‌ر هێرش‌ی رژی‌م. دوا‌ی ئه‌وه‌ی "سه‌ره‌چه‌رمه‌که‌ ئاو بردی" که‌وته‌ په‌له‌قاژه‌ و لێیان وه‌راست گه‌را و هه‌ستیان به‌مه‌ترسی کرد و هیندی‌ک ئالو‌گۆریان له‌ ریک‌خراوه‌کانیاندا پیکه‌هینا.

به‌و پێیه‌ پیره‌وانی کۆنگره‌ی چواریش خۆیان کۆکرده‌وه. سه‌ره‌تای مانگی گۆلانی ۱۳۶۲ (۱۹۸۳) هێرش‌ی سه‌راسه‌ری بۆ راودونان و گرتنی تووده‌بیه‌کان ده‌ستی پیکرد. ده‌زگای پاراستنی کۆماری ئیسلامی به‌ که‌لک وه‌رگرتن له‌ هه‌موو چه‌شنه‌ ئامرازیکه‌ی ئه‌شکه‌نجه‌ و جه‌زه‌به‌دانی له‌ش و ره‌وان بۆ به‌ چۆک‌دادانی زیندانیه‌کان، توانی به‌شیکه‌ی زۆر له‌ ئەندامانی به‌رپێوه‌به‌رایه‌تی به‌ ناو "ئیعتراف" وه‌رگرتن ببنیته‌ سه‌ر ته‌له‌فیزیون تا به‌م شیوه‌ که‌سایه‌تی و که‌رامه‌تی ئینسانیان تیک بشکینێ و به‌ چۆکیاندا ببنێ. له‌ ۱۱ی گۆلان دوکتور 'کیانور'ی سه‌کرته‌یری گشتی حیزب‌یان هینا سه‌ر ته‌له‌فیزیون و ئه‌وه‌ی سه‌باره‌ت به‌ خه‌یانه‌تکردنی حیزبی تووده له‌مه‌ر پێوه‌ندی و به‌ستراوه‌یی به‌ حیزبی کۆمۆنیستی یه‌کیته‌ی سو‌قیه‌ت و سیخو‌ری کردن بۆ ئه‌و و لا‌ته‌ و هه‌روه‌ها هه‌له‌و چه‌وتی بیروبو‌چوون و ئامانجه‌کانی حیزب‌لێیان داواکردبوو، به‌ خه‌لک و لایه‌نگرانی حیزبی راگه‌یاندا. به‌م شیوه‌ کۆماری ئیسلامی له‌ سه‌ره‌جه‌می خۆیدا، به‌ خه‌تی ئیمام و بێ خه‌ته‌وه له‌ گه‌له‌کۆمه‌کیکی هه‌مه‌ لایه‌نه‌ و له‌ پێناو پته‌وکردنی ده‌سه‌لاتی ره‌شیاندا، به‌و په‌ری بێ ئه‌خلاقه‌ی ده‌ستیان به‌ گرتن و کوشت و بری که‌سانیک کرد که‌ تا دوینی خزه‌تی زۆریان به‌ په‌ره‌پێدان و سه‌قامگرتوویی سیسته‌مه‌که‌یان کردبوو. هاوکات له‌ گه‌ل هێرش‌ی کۆماری ئیسلامی، حیزبی دیمۆکراتی

کوردستانی ئیران له تویي ټاگاداریکدا ټاماده‌یی خوی بۆ په‌نادانی تووده‌یه‌یه‌کان له کوردستان، واته له‌و شوینانه‌ی بنکه‌ی حیزبی لینه، راگه‌یاند.

هه‌رچه‌ند ژماره‌یه‌کی که‌م له ټه‌ندامانی حیزبی تووده به ریگای حیزبی دیموکراتدا خویان رزگارکرد، به‌لام ټه‌و راگه‌یاندنه له خویدا نیشانه‌ی هه‌ست به به‌رپرسیایه‌تی کردن و وه‌لانی گيانی ټوله ټه‌ستاندنه‌وه له‌وه‌لومه‌رجه دژواره‌دا بوو که داوینی حیزبی تووده و لایه‌نگرانی گرتبوو.

پیرهوانی کونگره‌ی چوار به هوی نيزیکیه‌تی و دوستایه‌تی له گه‌ل پارتی و هه‌روه‌ها شاره‌زاییان به‌سه‌ر ناوچه‌که‌دا، هاوکات له گه‌ل هیرشی رژیمن توانیان به ریگای گوندی "راژان" دا و به یارمه‌تی پارتی له یه‌که‌م وه‌جبه‌دا ٢٥ که‌س له ټه‌ندامانی به‌ریوه‌به‌ری و کادر ده‌ربازی ټه‌ودیوی گه‌رمین بن. هه‌ر له راژانه‌وه راسپارده‌مان نارده ته‌وریزو کاک غه‌نی و کاک حه‌مه‌ده‌مینه‌مان هیتا راژان. له ته‌وریز داوا له کاک عه‌لی گه‌لاویژ و چه‌ند که‌سیتر له ټه‌ندامانی حیزبی تووده کرابوو به ریگای ټیمه‌دا ده‌رباز بن، به‌لام به‌داخه‌وه گوییان نه‌دابوو‌یه و ټاخسه‌ر وه‌چنگ رژیمن که‌وتبوون و سه‌ریان تیداچوو.

رۆژی ١٩ی مانگی گولانی ١٣٦٢ (١٩٨٣) به‌رهو "لۆلان" وه‌رئ که‌وتین له به‌رژه‌وه‌ندی پارتی دا نه‌بوو ټه‌و جه‌ماعه‌ته له سه‌ر سنووری ده‌ستکرد راگری. بریاردا به‌رهو بادینان دوور خریته‌وه. کاک غه‌نی و کاک حه‌مه‌ده‌مین و ټه‌حمه‌دی عه‌زیزی و ټه‌ندامیکی حیزبی تووده مانه‌وه. قه‌راردرا ټه‌و براده‌رانه هه‌ول بدن ټه‌وانه‌ی گيانیان له مه‌ترسیدایه ده‌رفه‌تی ده‌رباز بوونیان بۆ مسوگه‌ر بکه‌ن. ټیمه‌(نزیك ٢٦ که‌س) له ته‌ک چه‌ند پيشمه‌رگه‌ی پارتی به‌رهو بادینان وه‌رئ که‌وتین. پاش نيزیکه‌ی چوار رۆژ رپییوان ټیواره‌یه‌کی دره‌نگ له نزیك گوندی "حاجی بیروخ" راسپارده‌یه‌کی پارتی له پشت سه‌رمان له دووره‌وه هه‌رای کردین و داوای سی که‌س "مه‌حمود" و "مه‌جید" و "سه‌عید" کرد و کوتی له لۆلانه‌وه به‌رقیه (واته بیسیم) لیدراوه و ده‌بی ټیوه بچه‌وه وینده‌رئ. به‌لامانه‌وه سه‌یربوو، بۆچی ټاوا به په‌له براده‌ران داوامان ده‌که‌ن. جه‌ماعه‌ت ریگیان به‌رهو بادینان دریزه‌ پندا و ټیمه‌ش سی که‌س (ناوی نه‌هیتی من سه‌عید بوو) له گه‌ل نارداوی پارتی گه‌راینه‌وه. پاش چه‌ند سه‌عات گه‌یشتیته مقه‌ری بارزان له ده‌شتی به‌رازگر. به حورمه‌ته‌وه وه‌ریان گرتین. شه‌ومان رۆژ کرده‌وه و به‌یانی سی که‌سیان په‌گه‌ل خستین و سه‌رله نۆی ریگای براومان بریوه، تا گه‌یشتیته بنکه‌ی ده‌فته‌ری سیاسی پارتی له لۆلان. به هوی ټه‌وه‌ی ټه‌و سی پيشمه‌رگه‌یه‌ حالی نه‌کرابوون که ټیمه‌ کتین له ریگادا وه‌ک گومانلیکراو و دژ به خویان هه‌لسوکه‌وتیان له گه‌ل ده‌کردین. پاشان بۆمان

یان کۆمه‌لیک به‌ستراوه‌ته‌وه به‌برپاری کهس یان که‌سانیک پیویسته به‌و په‌ری به‌رپرسیایه‌تیه‌وه و بی له‌به‌رچاوگرتنی قازانجی شه‌خسی، بیر له‌چاره‌نووس و به‌رژوه‌ندی گشتی بکریتیه‌وه. لیدوان و برپاراتی سه‌رجه‌می کۆبوونه‌وه‌کانی کۆمیتیه‌ی ناوه‌ندی پیروه له‌چوارچیوه‌ی خۆده‌ربازکردن له‌شاخ په‌نگی ده‌خواردوه‌وه و هه‌رئوه‌ش بووبه‌یه‌کیک له‌هۆ سه‌ره‌که‌یه‌کانی له‌ناو چوونی پیروه و پرش و بلاو بوونی زیاتر له‌٣٠٠ که‌س که‌چهند سال له‌چاوه‌روانیدا مانه‌وه و ده‌یان‌توانی ببنه‌به‌شیک‌ی چالاک له‌جوولانه‌وه‌ی کوردی رۆژه‌لاتی کوردستان.

رۆژی ٢٧ی گۆلانی ١٣٦٢ (١٩٨٣) کۆبوونه‌وه‌ی ده‌فته‌ری سیاسی پیروه له‌بنکه‌ی سه‌رکرده‌یه‌تی پارتی له‌لۆلان پیکهات. له‌و کۆبوونه‌وه‌دا پاش هیندیک باسی لاوه‌کی سه‌بارت به‌هیرشی حکومت، مامه‌غهنی له‌سه‌ر داواکه‌ی کاک هه‌مه‌ده‌مین، پیشنیاری چوونه‌ده‌ره‌وه‌ی خسته‌به‌ر باسی کۆبوونه‌وه، ئه‌وان به‌ئاگاداری له‌سه‌ر ئه‌وه‌که‌له‌لایه‌ک ئیمکانی چوونه‌ده‌ره‌وه‌ی هه‌مووان نییه‌و له‌لایه‌ک‌تر چه‌ندکه‌س دژی چوونه‌ده‌ره‌وه‌ن، کوتیان جارێ با سئ که‌س بۆ پیوه‌ندی له‌گه‌ل حیزبی توده‌بچه‌ده‌ره‌وه. که‌باسی مه‌سه‌له‌ی هاوریانی ناوشاروگونده‌کان و چۆنییته‌ی ده‌رباز کردنیان هاته‌گۆرئ، کاک هه‌مه‌ده‌مین وه‌ده‌نگ هات وگوتی: "له‌ئوروپارا به‌ته‌له‌یفوون پیوه‌ندیان له‌گه‌ل ده‌گرین!".

که‌ئوه‌ش خۆی هه‌لایه‌کی زۆری لیکه‌وته‌وه. به‌هه‌رحال پاش دوو جار دانیشتن برپاردرا کۆبوونه‌وه‌ی به‌رینتر واته‌پلۆنومی بۆ بگیرئ. هه‌روه‌ها له‌و کۆبوونه‌وانه‌دا باسی پیوه‌ندی له‌ته‌ک هاوریانی حیزبی شیوعی عیراق هاته‌گۆرئ و قه‌رار درا ئه‌وانه‌ی له‌بادینانن بیته‌لای حیزبی شیوعی نیشته‌جئ بن. له‌و سه‌رده‌مه‌دا واته‌به‌هاری ١٩٨٣ شیوعیه‌کان که‌تبوونه‌به‌ر هیرشی یه‌کیه‌تی نیشتمانی کوردستان و بنکه‌و باره‌گاکیان له‌پشت ئاشان که‌وتبووه‌به‌ر شالاو و ژماره‌یه‌ک له‌کادرو پینشمه‌رگه‌یان لئ شه‌هید کردبوون. له‌و بارودۆخه‌دا جه‌ماعه‌تیکی زۆر له‌پیروه و فیدایی و توده‌یی رۆژه‌لاتی کوردستان که‌زۆربه‌شیان هه‌لومه‌رجی دژواری ژبانی شاخ و کئویان تاقی نه‌کردبووه، به‌ریگی جه‌لدیان وگرده‌سور و گردی کاوان و زیوکه‌دا، به‌یارمه‌تی حیزبی شیوعی خۆیان گه‌یاندبووه‌ناوچه‌ی رۆست و ببوونه‌بار به‌کۆل ئه‌و حیزبه‌وه. سه‌ره‌رای ئه‌وه‌به‌و په‌ری له‌خۆبردوووبیه‌وه پیشوازی لیکردن و تا سه‌ر وه‌ک بنه‌ماله‌ی خۆی ئه‌رکی پاراستن و به‌خۆکردنیانی خسته‌ئسته‌و به‌ده‌رد و مه‌رگیانه‌وه‌بوو. ئه‌و یارمه‌تیه‌ی که‌له‌ماوه‌ی چهند سالاندا پارتی و به‌تایبه‌تی حیزبی شیوعی به‌و که‌سانه‌یانکرد له‌نه‌وعی خۆیدا بی

وینه بوو. زۆرکەس لهوانه‌ی ئیستا زیندوون چ له ناو خۆی ولات چ له هه‌نده‌ران، ژيانی خۆیان له‌وان ده‌زانن و ئەو میوانداری و ئەمه‌گداریه‌یان له بیر نه‌چۆته‌وه. له ئاخ‌ر رۆژه‌کانی مانگی گه‌لاویژی ۱۳۶۲ (۱۹۸۳) دا، کۆبوونه‌وه‌ی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی پێروه، به‌باشداری زۆربه‌ی ئەندامانی ناوه‌ندی و راویژکار له داویتی چیاکانی لۆلان گیرا و ناوی پلۆنۆمی لێنرا. کۆبوونه‌وه له‌سه‌ر ئەو خالانه‌ی خواره‌وه قسه‌ی کرد.

۱. له‌سه‌ر پێشنیاری مامه‌ غه‌نی، قه‌رار درا سێ که‌س (مامه و کاک هه‌مه‌ده‌مین و نه‌وید) ته‌نیا بۆ باس و مه‌شوه‌ره‌ت له‌ گه‌ل حیزبی تووده و چه‌ند لایه‌نیتەر، بچه‌ ده‌ره‌وه و له‌ ماوه‌ی ۳ تا ۴ مانگدا بگه‌رینه‌وه کوردستان .

۲. مانگی جارێک مانگانامه‌یه‌ک به‌ ناوی "ریبازی کوردستان" به‌ جێی "کوردستان" له‌ لایه‌ن کۆمیته‌ی ناوه‌ندیه‌وه ده‌رچی .

۳. تا گه‌رانه‌وه‌ی ئەو سێ که‌سه، کاروباری کۆمیته‌ی ناوه‌ندی به‌ شیوه‌ی شوورایی به‌رپۆه بچی و هه‌ره‌ ۱۵ رۆژ جارێک که‌سیک به‌رپرسی هه‌لسوورانی کاره‌کان بی .

۴. سێ که‌س بۆ کۆمیسێونی ته‌شکیلات دیاری کران و بریاردارا به‌ کاری ناوه‌وه‌ش را بگه‌ن.

۵. بۆ راپه‌راندنی ئەرکه‌کانی پێوه‌ندی و مالی و هه‌روه‌ها راگه‌یشتن به‌ کاروباری مقه‌ر، به‌رپرس دیاری کرا.

له‌ لایه‌ن تووده‌یه‌یه‌کانیشه‌وه کاک بابه‌کر (هه‌مه‌ده‌مینێ چیره) دیاری کرابوو تا له‌ گه‌ل ئەو سێ که‌سه سه‌فه‌ر بکا. له‌ مانگی پووشپه‌ری هه‌مان سالدا، کاروباری براده‌ران جێبه‌جێ بوو و هه‌ر چواریان له‌ نیوان به‌دره‌قه‌ی گه‌رمی هاوریان به‌ هیوای ئەوه‌یکه‌ خێری تێدا بیت، به‌ره‌و سه‌فه‌ری نابه‌له‌دی وه‌رێ که‌وتن. جامعه‌تیش به‌و په‌ری دلگه‌رمی خه‌ریکی که‌نده‌وه‌کۆشی و دا بپینکردنی که‌ره‌سه‌ی ژیان و دۆزینه‌وه‌ی شوینی ئەمن بۆ مانه‌وه و دروو ستکردنی سه‌ره‌په‌نا و نانه‌وه‌ی ئازووقه و سووته‌مه‌نی بۆ زستانی کویستانه‌ سارده‌کانی کوردستان بوون. ئاخروئۆخری پاییز پاش زیاتر له‌ سێ مانگ، به‌ ریگای هاوریانی شیوعی دا، نامه‌یه‌کی کورتی مامه‌ غه‌نی مان پێگه‌یشت . له‌ نامه‌که‌دا نووسرابوو: "به‌هزار زه‌حمه‌ت و کویره‌وه‌ری گه‌یشتی نه‌ جێ. ئەگه‌ر بمزانیبا ئاوا تووشی چه‌رمه‌سه‌ری ده‌بووین نه‌ده‌هاتم". فارس گوته‌نی: "سالی خۆش له‌ به‌هاریرا دیاره". له‌ نامه‌که‌ی مامه‌ش را واده‌رده‌که‌وت که‌ به‌م زوانه‌ ناگه‌رینه‌وه (که‌چی هه‌ر نه‌شگه‌رانه‌وه).

زستانی ئەو ساله‌مان هه‌رچۆنیک بی تێپه‌رکرد. به‌هار داها‌ت و له‌ کۆچکردووه‌کان خه‌به‌ریک نه‌بوو، ته‌نیا نامه‌یه‌کی کاک هه‌مه‌ده‌مین نه‌بی که‌ نووسیبووی: "تا ئیستا

نه‌مانتوانیوه پیوهندی به‌حیزی تووده‌وه بگرین، ناچارین جاری بمینینه‌وه. هاوناوه‌که‌ی ملازم چۆته سه‌فه‌ر نه‌هاتۆته‌وه". هاورپکی کۆمیته‌ی ناوه‌ندیمان هه‌بوو به‌ناوی نه‌هیتی ملازم‌عه‌لی(عه‌تا ده‌باغی) مه‌به‌ستی کاک‌حه‌مه‌ده‌مین له‌هاوناوه‌که‌ی ملازم،عه‌لی خاوه‌ری سکرتری گشتی حیزی تووده‌بوو که له‌پراگ ده‌ژیا.

له‌مانگی گۆلانی ۱۳۶۳دا هاورپ‌بابه‌کر له‌سه‌فه‌ری ده‌روه‌گه‌راوه. خۆشی هه‌موومان‌داگرت، پیمان‌وابوو به‌ده‌ستی پره‌وه‌گه‌راوه‌ته‌وه، به‌لام به‌داخوه‌شتیکی ئه‌وتۆی پێ نه‌بوو. گوتی: "هاورپیان سلّویان هه‌یه‌و قه‌راره‌به‌م زوانه‌په‌یکی حیزب بئ و وه‌زعه‌که‌روون کاته‌وه، به‌ئیمه‌یان گوتوو له‌مه‌ودوا به‌ناوی کۆمیته‌ی مهاجرت کاربکه‌ن". وه‌زعی براده‌رانی تووده‌یی هه‌تا ئیره‌ئاوا روون کرابۆوه، سه‌باره‌ت به‌پیره‌وانیش گوتی: "قه‌راره‌کاک‌حه‌مه‌ده‌مین ونه‌وید بگه‌رپینه‌وه، ده‌بئ خۆمان و ئه‌و هیزه‌راگرین تا هاورپیان دینه‌وه". نامه‌یه‌کی مامه‌و کاک‌حه‌مه‌ده‌مینی هینابوو که تیندا نووسرابوو "هاورپیان، ئه‌وه‌هاورپ‌بابه‌کر هاته‌وه‌لاتان، تا ئیستا مه‌سائیلمان حه‌ل نه‌بووه!" (دیاره‌مه‌سه‌له‌تواندنه‌وه‌ی به‌بئ‌ده‌نگی پیره‌و له‌حیزی تووده‌دا بووه).

نیزیک به‌ده‌مانگ چاوه‌روانی هیشتا براده‌ران مه‌سائیلیان حه‌ل نه‌کردبوو، سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ش دلّخۆشیک به‌وه‌ماوو که به‌م زوانه‌"په‌یکی" حیزب دئ و له‌وه‌سه‌رگه‌ردانیه‌ده‌مانه‌تیه‌ته‌ده‌ر. هه‌موو پیمان‌وابوو به‌و زوانه‌به‌شیوه‌یه‌که‌تواناکان وه‌کار ده‌خه‌رین و ته‌نانه‌ت ده‌نگۆی ئه‌وه‌هه‌بوو که له‌وانه‌یه‌حیزب درووشمی رووخانی رژییم هه‌لگرئ و دوور نییه‌پییوستی به‌هیزی چه‌کداریش بئ.

به‌لام ئه‌وانه‌هه‌مووی ئاره‌زوو و خه‌یال بوون. زۆری نه‌خایاند زه‌ردی و ناوومیدی و هه‌ست به‌بۆشایی و نه‌بوون کردن به‌ناوچاوانی هیندیکانه‌وه‌دیارکه‌وت و وه‌ک خۆره‌ئه‌وانی دیکه‌شی داگرت. به‌تایبه‌ت دوائ هاته‌نه‌وه‌ی هاورپ‌بابه‌کر به‌ده‌ستی به‌تال و نه‌گه‌یشتنی په‌یکی حیزب پاش چه‌ند مانگیک، دردۆنگی و دووبه‌ره‌کی که‌وته‌ناو ریزه‌کانی هه‌رسی ریکخراو. له‌ناو پیره‌ودا به‌رپرسی ته‌شکیلات، خه‌ریکی دنه‌دان بوو و ژماره‌یه‌کی ره‌گه‌ل خۆی خستبوو و له‌ژیره‌وه‌و به‌نه‌هینی خه‌ریکی پیوه‌ندی له‌گه‌ل حیزی دیمۆکرات بوو. بۆ ئه‌وه‌به‌سته‌ش دووکه‌سی به‌به‌هانه‌ی دیدار له‌ته‌ک خزم و قه‌ومان ناره‌لای حیزب و به‌لێتی پیدابوون که ئه‌وانیش له‌داهاتوویه‌کی نزیکا ده‌چنه‌لایان. به‌لام له‌وه‌سه‌روه‌بنده‌دا حیزی دیمۆکرات ته‌نیا به‌مه‌رجی نووسینی "تۆبه‌نامه" تووده‌بیه‌کانی وه‌رده‌گرته‌وه. ته‌نانه‌ت چه‌ندجاریک هاورپیان‌ی شیوعی به‌ره‌سمی داوایان لیکردبوون تا

ئهو جه‌ماعه‌ته‌ی له لای خ‌زبان راگرن و هاوکارییان له گه‌ل بکه‌ن. به قه‌ولی شیوعیه‌کان وه‌لامی حیزب ئه‌وه‌بووه که ده‌بی "غه‌له‌تنامه" بنوسن.

لێرده‌دا پێویسته ئاماژه به‌وه بکه‌م که به‌ر له گه‌یشته‌نی ئه‌و چوارکه‌سه بۆ پراگ، ناردراوێکی حیزبی تووده، براده‌ریکی خوێن شیرن و ئازاو له‌به‌ردلانی کرماشانی به‌ ناوی "عه‌لی" له لایه‌ن کۆمیته‌ی بروون مه‌رزی واته کۆمیته‌ی ده‌ره‌وه‌ی حیزبی تووده، به یارمه‌تی هاوریانی شیوعی ریگای چه‌ندین رۆژه‌ی نیوان سنووری ده‌ستکرد له قامشلی را هه‌تا کیوه‌ره‌ش له سێ سنوور که شوینگی گیرسانه‌وه‌ی ئه‌و کاتی ئیمه بوو، ئازایانه بریبوو و خۆی گه‌یاندبووه لاما‌ن. بۆ ئه‌وه‌ی ناوه‌که‌ی له گه‌ل عه‌لییه‌کانی تر تیکه‌ل نه‌بی، ناویان نابوو "عه‌لی بروون مه‌رزی".

کاتیکی جه‌ماعه‌ت چاویان به‌ عه‌لی که‌وت، گه‌لیک خۆشحال بوون، له ناوه‌وه پۆل پۆل خه‌لک ده‌گیران و ئیعدام ده‌کران، رۆژ نه‌بوو هه‌والێکی ناخۆش نه‌بیسری، جگه له ژیا‌نی پرله چه‌رمه‌سه‌ری وبی ئیمکاناتی، مه‌ترسی هێرش هه‌رسی ده‌وله‌تی ئیران و عیراق و تورکیه‌ش هه‌ره‌شه‌ی لێده‌کردین. سه‌ره‌رای ئه‌وه هه‌موو لایه‌ک ئاماده‌ی کار و تیکۆشان و رووبه‌رووبوونه‌وه له گه‌ل هه‌رچه‌شنه مه‌ترسیک بوون.

به مه‌رجیک له‌و سه‌رگه‌ردانیه نه‌جاتیان هاتبا . به‌لام په‌یامی به‌رێوه‌به‌رایه‌تی حیزبی تووده له توو‌ی نه‌واریک دا که نارده‌بوویان، ئاوێکی ساردی به‌سه‌ر له‌شی گه‌رمی هه‌موان دا‌کرد و هه‌رئه‌وه‌به‌س بوو تا بۆمان ده‌رکه‌وتبا که ئه‌وانه سوارچاکی ئه‌و مه‌یدانه نین .

له ناو به‌رێوه‌به‌رایه‌تی حیزبی تووده له ده‌ره‌وه‌ی ولات، که‌سیکیان ئاماده‌یی خۆی بۆ هاتنی شاخ راده‌گه‌یه‌نی. ئه‌وکه‌سه له‌گه‌ل "عه‌لی" خۆ ده‌گه‌یه‌ننه سوورییه. له دیمیشق له لای هاوریانی شیوعی به بیستنی سه‌خه‌ته‌ی و نائه‌من بوونی ریگای گه‌یشته‌ن به‌ بنکه‌کانی ئیمه، که تپه‌ر‌بوون به‌ناو سه‌یته‌ره‌ی به‌عس و ژاندارمی تورکی له پێشدا‌یه، ترسی ریده‌نیشی و داوای گاران‌تی له هاوریانی شیوعی ده‌کا! دیاره وه‌لامی ئه‌وانیش روونه. ئه‌وه له کاتی‌کدا بوو که به‌رێوه‌به‌رایه‌تی و کادرو ئه‌ندامانی حیزبی شیوعی به‌ لاو و پیره‌وه له سال‌دا به‌ ده‌یان جار ئه‌و ریگایه‌یان به‌ پێیان ده‌پێوا و زۆرجاریش تووشی بۆسه و هێرش جه‌یش و ژاندارم ده‌هاتن.

به هه‌رحال کاکی سه‌رکرده شریتیکی نزیک به یه‌ک سه‌عاته پرده‌کاته‌وه و به هاوری "عه‌لی" دا ده‌ینێری. له قسه‌کانیدا داوای ئه‌وه‌ی ئاماژه به‌ شکان و وره له‌ده‌ستدانی رێبه‌رایه‌تی حیزب له زینداندا ده‌کا، جه‌خت له‌سه‌ر ئه‌وه‌ش ده‌کات که سیاسه‌ت و

بۆچوونه کانی رابردووی حیزب به رانبر به شوږش و کۆماری ئیسلامی دروست بووه و ئیستاش ئه گهر هه لومه رجیکی ئاوا بیته ئاراو، هه رئه و سیاسه ته ده گرینه پێش. پاشان بی ئه وهی باسی ریازی داها تووی حیزب بکا، داوا له هاوریانی شاخ ده کا تا بیرو بۆچوونی خۆیان سه باره ت به سیاسه تی داها تووی حیزب به نووسراوه ته سلیمی هاوری "عه لی" بکه ن.

براده رانی تووده بییش له چه ند لاپه رده دا، ویرای لیكدانه وهی بارودۆخی ئه وکاتی داویان کرد که پنیسته حیزب به شیوه یه کی شوږشگێرانه و شیلگێرانه خۆی بۆ خه باتیکی هه مه لایه نه دژی کۆماری ئیسلامی ئاماده بکا و له و هیز و ئیمکاناته ی که به یارمه تی حیزبی شیوعی له شاخ پیکه یتراره که لک وه رگری و له پیناو نزیک بوونه وه له حیزبی دیمۆکرات و ئۆپوزیسیونی ئیرانی توانا کانی وه گه ر خا.

ئیمه ش وه ک پیره و به نامه و به قسه داواکانمان راگه یاند. به تایبه ت له سه ر ئه وه سووربووین که ه یچ چه شنه بریاریک له سه ر چاره نووسی پیره و به بی ئاگاداری کۆمیته ی ناوه ندی و ئه ندامانی ئه و ریکخراوه یه نه درئ. هه روه ها داوامان له براده ران کرد هه رچی زووتر بگه ریته وه و چیتر له چاوه روانیدا نه مان هیلنه وه. پاش ماوه یه کی زۆر پیمزانی که ئه و سه رکرده ی زاتی نه بووه بیته کوردستان و شریتی ناردبوو، "بابه کی ئه میرخوسره وی" ئه ندامی ده فته ری سیاسی حیزبی تووده بووه که به دوا ی پلۆنۆمی ۱۶ ئالای دژایه تی له گه ل "سه فه ری" و "لاروودی" و "خاوه ری" هه لکردبوو و به ته ما بووه له مه سه له ی هاوریانی شاخ به قازانجی خۆی له کیشه ناوخۆییه کانی حیزبیدا که لک وه رگری.

له ۲۵ گه لاویژی ۱۳۶۳ دا به بۆنه ی ۳۹ هه مین سالی دامه زاندنی حیزبی دیمۆکرات، ئاهه نگیکی خۆشمان به ریوه برد. له سه ره تای مانگی سه رماوه زی ئه و سه له دا خه به ریان داینی که چه ندکس له ئه ندامانی به ریوه به ری حیزبی دیمۆکرات ها توونه ته ئه و ناوه تا بیته لای ئیمه. بارانیکی تووند ده باری، له ئه رموشی په نا کیوه ره ش، حامیدی گه وه ره ی، فه ریو نی میترا، سه عیدی ئه فشار وره سوولی ئاریا، لیمان وه ژوور که وتن. به بینینان گه لیک شاد بووین. ناوبراوان له کونگره ی شه شی حیزبدا و پاش کونگره، له سه ر گیروگرفتی ناو حیزبی و جیاوازی بیرو را به تایبه تی مه سه له ی داسه پاندنی نامیلکه ی کورته باسیک له سه رسوسیا لیزی دیمۆکراتیک و مکانیزی به ریوه به ری حیزب، ناکوکی و کیشه یان لی په ی داده بی.

هه‌رکام له‌و که‌سانه به پێی رابردووی کار و تیکۆشان و پله و پایه‌ی حیزبی و راده‌ی زانیاریان له سه‌ر بارودۆخی ئه‌وکاتی، جی‌گایه‌کی دیاریکراویان له ناو حیزب و لایه‌نگرانی حیزب دا هه‌بوو. ئه‌وان له لای خۆیان حیساییکی تابه‌تیان بۆ پێره‌و کردبۆوه. به‌و نیازه هاتیوون تا به‌لکوو، به هاوکاری له ته‌ک پێروان دا، رینگا چاره‌یه‌ک بۆ خۆیان و کۆمه‌لێکی زۆر له هاو‌بیرانیان که به‌خا و خیزانه‌وه نیزیکه‌ی ۵۰۰ که‌س ده‌بوون و له هه‌ل و مه‌رجیکی دژواردا ده‌ژیان، بدۆزنه‌وه و به‌یه‌ک‌خسته‌وه‌ی هیز و توانایان له گه‌ل پێره‌و، چالاکانه به‌شداری کار و تیکۆشان بن. هه‌ر چوار که‌سیان له کۆبوونه‌وه‌یه‌کی هاوبه‌ش له گه‌ل کۆمیته‌ی ناوه‌ندی پێره‌و دا، پینشیاره‌کانیان به‌م چه‌شنه‌ خسته‌ روو.

-ئێستا که وه‌زعی ئه‌ولا (لای قاسملو) له شپرزه‌بووندایه، ئێمه ده‌توانین به‌یه‌که‌وه هیزه‌کانمان تیکه‌ینه‌وه و به ناوی حیزب ده‌س به‌کار بین .

-ئێمه خۆمان به پێره‌و ده‌زانین و سیاسه‌تی حیزبی تووده‌مان قه‌بووله‌.

-پێویسته له‌باری ئیمکاناتی مالیشه‌وه یارمه‌تیمان بدن.

ره‌نگه هه‌ر چوار که‌س له لای خۆیان وایان حساب کردبێ که چون ئێمه سه‌ربه‌هیزبی تووده‌ین و میوانی حیزبی شیوعین و ئه‌وانیش له‌گه‌ل زله‌یزبی کومونیسستی ده‌سه‌لاتداری به‌کیه‌تی سۆڤیه‌ت بران، ده‌بێ له چ ناز و نیعمه‌تیکدا بژین و چ ئیمکاناتی‌کمان بۆ ته‌رخان کرابێ ؟ نه‌یانده‌زانی ئێمه، له‌وان بێ ده‌ره‌تانتترین و ئه‌گه‌ر یارمه‌تی هاو‌ریانی شیوعی نه‌با ، که ئه‌وانیش پیاو له‌ حه‌ق لانه‌دا، له خۆیان ده‌گه‌راوه بۆ ئێمه، هه‌یچ چه‌شنه‌ ده‌راویکی روونمان شک نه‌ده‌برد . له کاتی‌کدا به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی حیزبی تووده له ده‌ره‌وه، له کۆبوونه‌وه‌کانی حیزبیدا فرمیسکی به‌ درۆیان بۆ هه‌له‌درشتین و زۆر جار بۆ ئه‌وه‌ی وره‌ی په‌نابه‌ره‌کان بۆ به‌کیه‌تی سۆڤیه‌تی، به‌رز راگرن، ئاماژه‌یان به‌ خۆراگری و بارودۆخی کورده‌کانی شاخ کردووه و ته‌نانه‌ت وایان نواندووه که پێوه‌ندی راسته‌وخۆیان له‌ گه‌لیان هه‌یه و یارمه‌تیان پێ ده‌گه‌یه‌نن و له‌وانه‌یه به‌م زوانه شه‌ری چه‌کداریش رابگه‌ینێ، له خۆیان نه‌گرت، تا بۆ یه‌ک جاریش بێ، سووکه یارمه‌تیک بۆ هاوسه‌نگه‌ره‌کانیان به‌ رینگای هاو‌ریانی شیوعی دا بنێرن . که‌چی کاتی‌ک هاتینه ده‌ره‌وه گویییس بووین که به ناوی یارمه‌تی ناردنه‌وه بۆ براده‌رانی شاخ، پوول و پاره‌یه‌کی زۆریان کۆ کردۆته‌وه و خواردوویانه .ته‌نانه‌ت ئه‌گه‌ر به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی فارسی حیزبی تووده، جگه له فرۆفیشال هه‌یچ هه‌ستیکی هاوکاری و دلسۆزییان به‌رانبه‌ر به‌و چه‌ماعه‌ته کورده لێقه‌وماوه‌ی شاخ نه‌بوو، براده‌رانی کوردی خۆمان له‌و په‌ری بێ ده‌سه‌لاتیدا، ده‌سته‌وه‌ستان ما‌بوونه‌وه و نه‌یان‌توانی به‌ دوور له سه‌رکردایه‌تی حیزبی تووده چاره‌یه‌ک بدۆزنه‌وه و ئاو‌ریک له‌ هاو

قه‌تاره‌کانیان بده‌نه‌وه . به‌هەر حال پاش پینشیار و داوای براده‌ران، خۆمان کۆبوونه‌وه‌مان گرت و گه‌یشتینه‌ئو قه‌ناعه‌ته‌که به‌هۆی ئه‌وه له‌هه‌ل و مه‌رجی ئیستادا، رژیمی کۆنه‌په‌رستی ئێران هێرشێ دێراندانه‌ی خستۆته‌سه‌ر هه‌موو حیزب و ریکخواه‌ه‌ ئازادیخوازه‌کان، پێویسته‌ بۆ به‌ره‌نگار بوونه‌وه‌ی رژییم، هێزه‌کانی ئوپوزیسیون له‌ به‌ره‌یه‌کدا کۆبانه‌وه و توانا‌کانیان په‌کخه‌ن . که‌وابوو نابێ ریزه‌کانی حیزبی دیموکرات لیکه‌ بلآو و لاواز بکری . له‌ لایه‌کی تر ئیمه‌ نه‌مانده‌توانی به‌ بێ ئاگاداری به‌رپه‌وه‌رایه‌تی ده‌ره‌وه‌ بریاری په‌ک لایه‌نه‌ بده‌ین . سه‌رباری ئه‌وه‌ش، ناکۆکی له‌ سه‌ر شتی لاوه‌کی و چۆنیتی هه‌لسوکه‌وت له‌گه‌ڵ په‌کتر و نه‌خۆشی خۆ به‌ زل زانین و من من کردن و ماندوو‌بوون به‌ هۆی ناروونی وه‌زعه‌که، ده‌ره‌تانی بێرکردنه‌وه‌ی ئاسایی له‌ هه‌مووان بریبوو . له‌ هه‌مووی گرینگتر، ئه‌وه‌ که‌ ئیمه‌ خۆمان میوانی حیزبی شیوعی و بار بووین به‌ ملیانه‌وه . ده‌بوايه‌ ئه‌م داوایه‌ له‌ گه‌ڵ ئه‌وانیش باس بکری . به‌ هه‌ر لایه‌که‌وه‌ لیکمان ده‌داوه، بریاردانی په‌کجاری ئاسان نه‌بوو . ئاخسه‌ر به‌ لێدوان و هاو‌فکری له‌ ته‌ک هاوریانی شیوعی و تووده‌یی و فدایی، گه‌یشتینه‌ئو ئه‌نجامه‌ که‌ به‌ براده‌ران رابگه‌یه‌نین، ئه‌گه‌ر بۆیان ده‌گونجی، بگه‌رێته‌وه‌ شوینی خۆیان و له‌ وێنده‌ری درێژه‌ به‌ کار و تیکۆشان بده‌ن . ئه‌وانه‌ی بۆشیا ناکونجی، ده‌توانن وه‌ک میوان له‌ لای ئیمه‌ بمیننه‌وه . پینشان رابگه‌یاندن، که‌ زه‌نگه‌ تا به‌هاری هاوریانی ده‌ره‌وه‌ بگه‌رێته‌وه‌ و به‌ تیکرای چاره‌یه‌ک بۆ ئه‌و وه‌زعه‌ بدۆزینه‌وه، ئه‌وکات ئیوه‌ش ئاگادار ده‌که‌ینه‌وه . هه‌ر چواریان له‌ ناو به‌دره‌قه‌ی گه‌رمی ئیمه‌دا به‌ نابه‌دلی گه‌رانه‌وه . پاش چه‌ند مانگ، کاک فه‌ریدون و خاوخیزانی گه‌رانه‌وه‌ لای ئیمه‌ و کاک حامید و براکه‌ی و چه‌ند هاوریی تر چوونه‌ لای پارتی و به‌ ریگی ئه‌واندا، چوونه‌ ده‌ره‌وه .

له‌ پێوه‌ندی له‌گه‌ڵ باری ناله‌باری جوولانه‌وه‌ی کوردی رۆژه‌لات، له‌ سه‌ر و به‌ندی سه‌له‌کانی ۱۳۶۳ و ۱۳۶۴ ی هه‌تاویدا، ئه‌و ئالۆزی و په‌شینیوه‌ی که‌ له‌ ئاکامی گێره‌ و کیشه‌ی پینش و پاش کۆنگره‌ی شه‌شی حیزبی دیموکرات، رووی له‌ حیزب کردبوو و ببوو هۆی دا‌برانی ژماره‌یه‌کی به‌رچاو له‌ کادر و ئه‌ندامانی حیزب، به‌ شیوه‌یه‌کی تر، ریکخواوی کۆمه‌له‌شی، له‌ پێوه‌ندی له‌ ته‌ک باری فکری و ئیدئولوژیکی و چۆنیه‌تی هه‌لو‌یستی سیاسیان به‌رانبه‌ر به‌ مه‌سه‌له‌ی کورد ته‌نییۆوه‌ به‌شیک له‌ هه‌لسوورپێنه‌رانی ریکخواوی زه‌حمه‌تکێشانی کوردستان (کۆمه‌له‌)، وازیان له‌ کاری ریکخواوه‌یی هینابوو . به‌م شیوه‌ له‌و سه‌لانه‌دا ژماره‌یه‌کی زۆر له‌ کوردی چه‌پی رۆژه‌لات، به‌ خولانه‌وه‌ له‌ بازنه‌ی بێ چاره‌نووسیدا به‌ دوا‌ی پێوانه‌یه‌کدا، ده‌گه‌ران، تا بتوانن بێر و بۆچوونه‌کانیان

بیننه مه‌یدانی تاقیکردنه‌وه. له راستیشدا، ئه‌گه‌ر، ناوه‌ندیکی ریکخه‌ر له ئارادا‌بوا‌یه، ده‌یتوانی بیته‌ته‌وه‌ره‌یه‌ک بۆ کۆکردنه‌وه‌ی سه‌رجه‌می ئه‌و هیژ و که‌سایه‌تیانه‌ی که‌ به‌ ه‌زی جیا‌وازی رییاز و بۆچوونی فکری یا هه‌ر ه‌ویه‌کی دی، له ریکخراوه‌کانی تر هاتبوونه‌ دهر . ئۆرگانیزه‌کردنی ئه‌و هیژه له چوارچۆیه‌ی ریکخراوه‌یه‌کی دیاریکراو دا، له پاشه‌پۆژدا ده‌یتوانی وه‌ک هیژیکی چه‌پی ره‌سه‌نی کوردی ده‌وری خۆی له مه‌یدانی تیکۆشاندا بۆ به‌رژوه‌ندیه‌کانی نه‌ته‌وه‌یی به‌ شیوه‌یه‌کی کارگه‌رانه‌ بگێڕێ . له‌وه‌ سه‌رده‌مه‌دا، هه‌بوون که‌سانیک، چ له‌ ناو حیزبی دیموکرات، چ له‌ ناو کۆمه‌له‌ و چ له‌ ناو پێژه‌ودا، که‌ به‌ چاوی شک و گومانه‌وه له‌ سیاسه‌ت و رییازی هیژه سه‌راسه‌ریه‌کان به‌ تایبه‌تی حیزبی تووده‌یان ده‌روانی و بواری ئه‌وه‌یان تیدابوو، تا به‌ وازه‌ینان له‌ شیوه‌ی خه‌بات له‌ شکل و قه‌واره‌ی سوخته‌تیدا، به‌ داب‌ران له‌ هیژه سه‌راسه‌ریه‌یه‌کان، هه‌رچه‌ند به‌ کال و کرچیش بایه، ریکخه‌ی رییازیکی نوێ داب‌ریژن و به‌ نۆبه‌ی خۆیان خزمه‌تی رییازی ره‌سه‌نی کوردی و گه‌شه‌پیدانی بیرى نه‌ته‌وه‌ییان کردبا . پرۆسه‌ی جیا‌بوونه‌وه‌ی کورده‌کان له‌ حیزب و ریکخراوه‌ کومونیس‌تی سه‌راسه‌ریه‌کانی ئێران له‌وه‌ سالانه‌دا و به‌ تایبه‌ت له‌ هه‌ره‌تی، هه‌ره‌سه‌هینانی یه‌کیتی سۆڤیه‌تدا نیشانی دا، که‌ خۆبه‌ستنه‌وه‌ به‌وه‌ هیژانه‌ جگه‌ له‌ فریودان و به‌ فیروادانی کات و تواناکان، به‌ره‌مه‌یه‌کی دیاری کراوی بۆ کورد تیدا نییه . هه‌رچی زه‌مان به‌ به‌تالی و بئى به‌ره‌مه‌ی و بئى ئاسۆیی تێپه‌ر ده‌بوو، هه‌ست به‌ بۆشایی کردن و بئى هیوایی له‌ ناو ئه‌ندامانی هه‌ر سئ ریکخراو‌دا، زیاتر په‌ره‌ی ده‌ستاند . سه‌ره‌رۆیی و پارایی و حوکمرانی به‌شیک له‌ به‌رپرسانی هه‌ر سئ ریکخراوه‌ دهرحه‌ق به‌ ئه‌ندامانی خواره‌وه‌ و به‌شداری نه‌کردنیان له‌ ژیا‌نی پر چه‌رمه‌سه‌ری رۆژانه‌ی شاخدا، باره‌ینان و بردن، قوره‌کاری و خانوو سازکردن، چیش‌ت لێنان و نان کردن، هه‌ره‌سیات واته‌ پاریزگاری کردنی به‌ نۆبه‌ له‌ مقه‌ر و... رۆژ له‌ رۆژ زیاتر مه‌تمانە و بروای ئه‌و جه‌ماعه‌ته‌ی به‌رامبه‌ر به‌ لێپرسراوان لاواز ده‌کرد.

ژیان له‌ هه‌ر شوینی‌ک ته‌نانه‌ت له‌ زیندانی‌ش دا، به‌ مه‌رجیک حوکمی زیندان برابیته‌وه، ده‌که‌و‌یتته‌ ناو چوارچۆیه‌یه‌کی دیاریکراو و به‌ پێی به‌نامه‌ی تایبه‌تی به‌ رێوه‌ ده‌چێ . به‌لام کاتیک ده‌سته‌لاتت به‌ خۆت نه‌بئ و لیت روون نه‌بئ چ داها‌توویه‌ک چاوه‌روانت ده‌کا و چاره‌نووست به‌ چۆنی‌تی هه‌لسوکه‌وت و هه‌لو‌یستی که‌سانیک به‌سترا‌بیته‌وه‌ که‌ خۆشیان چاو له‌ ده‌ستی بریاری که‌سانی دیکه‌ن، وشه‌کانی خه‌باتگێز و خۆراگر و .. مانا و ناوه‌رۆکی راسته‌قینه‌ی خۆیان له‌ ده‌ست ده‌دن و ئاهه‌نگی داچله‌کان و دارمان هه‌موو

ئەندامی لەشت دادەگری و هیژ و برستت لی دەبرێ و هەست بە بۆشایی و نەبوون دەکە‌ی.

زیاتر له سێ ساڵ نزیك به سێسه‌دا (٢٠٠٠کەس له رۆله‌کانی کورد، که به په‌نا بردن بۆ شاخ و هه‌رده‌کانی کوردستان گیانی خۆیان له ژێر چنگی جه‌لادانی کۆماری ئیسلامی رزگار کردبوو و ئاماده‌ی هه‌ر چه‌شنه‌ فیداکاری و له‌ خۆبردوو‌یه‌ک له‌ پیناو خزمه‌ت به‌ گه‌له‌که‌یاندا بوون، به‌ ته‌مای ئه‌وه‌ که له‌ هیژ و توانایان بۆ به‌ر به‌ره‌کانی دژی رژیمی کۆنه‌په‌رسته‌ی کۆماری ئیسلامی که‌لک وه‌رده‌گیرێ، له‌ چاوه‌روانی و هه‌لومه‌رجیکی هه‌ره‌ دژواردا، هه‌یشتبۆوه‌ . پاش زیاتر له‌ سێ ساڵ نه‌ ته‌نیا هه‌یچ چه‌شنه‌ یارمه‌تی و رینۆینیکی بۆ کاری داها‌توو، له‌ لایه‌ن به‌ریوه‌به‌رایه‌تی له‌ خه‌وداماوی حیزبی تووده، بۆ شاخ نه‌هات، به‌لکوو کاتیکی به‌ هۆی هاورییانی شیوعی، ئاگاداری هه‌ره‌سه‌هیتان و ماندوو‌یی و چوونه‌وه‌ی به‌شیکی له‌و جه‌ماعه‌ته‌ بوون، خۆیان به‌ وه‌شه‌وه‌ ماندوو نه‌کرد، تا به‌ شیوه‌یه‌کی ریکخراوه‌یی و به‌ ریگای دۆستانی سۆفیه‌تیان ، هاو‌فکره‌کانیان له‌ مه‌ترسی له‌ داو که‌وتنی رژیمن بپاریژن . به‌م چه‌شنه‌ به‌ره‌ به‌ره، گوشاری ره‌وانی و بی به‌رنامه‌یی جه‌سته و رۆحی هه‌موانی داگرت و شپه‌زه‌یی و ئالۆزی و لی‌کدابران رووی تی‌کردین . لی‌رده‌دا پێویسته‌ ئاماژه‌ به‌وه‌ بکه‌م که‌ ئه‌وانه‌ی ها‌تنه‌ ده‌روه‌ه و خۆیان رزگار کرد، نه‌ک له‌ کانالی ریکخراوه‌ییه‌وه، به‌لکوو هه‌رکەس به‌ پێی زانیاری وه‌رگرتن له‌ نیزیکان و دۆستانی خۆی، هه‌ولێ ده‌ربازبوونی دا و به‌م شیوه‌یه‌ زۆربه‌ی ئه‌و جه‌ماعه‌ته، به‌ره‌ به‌ره‌ په‌راوازه‌ی هه‌نده‌ران بوون.

شه‌وان و رۆژانی زستانی ساردو پر له‌ به‌فری سا‌لی ١٣٦٢ ی هه‌تاویشمان له‌ دیوی ره‌ق و ته‌ق و له‌ په‌نا سۆبه‌ی دار به‌ خویندنه‌وه‌ و خۆباره‌یتان، خه‌بازی(نانکردن) و خه‌فه‌ریات(چیشت لیتان) و ... رابوارد. خۆ رزگارکردن له‌و وه‌زعه‌ و چوونه‌وه‌ بۆ ناو ئێران سه‌ره‌رای هه‌موو مه‌ترسیک، می‌شکی به‌شیکی له‌ ئەندامانی به‌ خۆوه‌ مه‌شغول کردبوو . جگه‌ له‌وه‌ ناوچه‌که‌ش که‌وتبووه‌ به‌ر هه‌ره‌شه‌ی لی‌دانی هه‌ر دوو رژیمی ئێران و عێراق و چه‌ند جاریش بۆمباران و تۆپباران کرا . به‌م شیوه‌ به‌ره‌ به‌ره‌ ژماره‌مان له‌ که‌می ده‌دا و بی هیوایی زیاتر روی تی‌ده‌کردین . له‌ ناو ئی‌مه‌ی پێره‌دا، دوو شیوه‌ بۆچوون له‌ سه‌ر چۆنی‌تی ده‌ربازبوونمان له‌و بارودۆخه‌ له‌ ئارادابوو، چه‌ند که‌سیک که‌ به‌رپرسی ته‌شکیلات یه‌کیک له‌وان بوو، سه‌ره‌رای وه‌فاداری و باوه‌ر به‌ به‌ رییازی فکری حیزبی تووده، خوازیاری گه‌رانه‌وه‌ بۆ ناو حیزبی دیمۆکرات بوون. (له‌مه‌و پێش باسی ئه‌وه‌م کردووه‌ که‌ حیزبی دیمۆکرات به‌ مه‌رجی نووسینی تۆبه‌نامه‌ پێره‌وه‌کانی وه‌رده‌گرت‌ه‌وه‌) .

لایه‌نه‌که‌ی دی که زۆربه‌ی ئەندامانی پیره‌وی، به‌ نووسه‌ری ئەو دێرانه‌شه‌وه ده‌گرت‌ه‌وه، وه‌ها شه‌یدای رییازی حیزبی تووده‌ بوون، که به‌ بی رینویتی و بریاری ئەو حیزبه، جووله‌یان نه‌ده‌کرد. ئەوان ئاماده‌ بوون له‌ چاوه‌روانیدا بمیننه‌وه، به‌ مه‌رچیک له‌ لایه‌ن رینه‌رایه‌تیه‌وه ئەرکیکی دیاریکراویان بۆ کاری داها‌توو پێ ئەسپێردرا‌با و له‌و بۆشایی و بی به‌رنامه‌یه‌یه‌ رزگاریان بوو‌با. له‌ مانگی پووشپه‌ری ۱۳۶۴ی هه‌تاوی سه‌ر له‌ نۆی دوو نامه‌مان بۆ براده‌رانی ده‌روه‌ه‌ نووسی و داوامان کرد، هه‌تا وه‌زعه‌که به‌ ته‌واوی شپه‌زه نه‌بووه‌ خۆیان بگه‌یه‌ینه‌وه‌ لامان. له‌ سه‌ره‌تای مانگی ره‌زه‌بری هه‌مان سالدا، ئیمه و نوینه‌رانی فیدایی و تووده‌یی کۆبوونه‌وه‌یه‌کی هاوبه‌شمان له‌ گه‌ل هاورییانی حیزبی شیوعی عێراق (ئه‌بوو حیکمه‌ت، ئەبوو عامل و ئەبوو سه‌لیم) پیکه‌ینا. له‌و دانیشه‌دا وێرای لیکدانه‌وه‌ی بارودۆخی خۆمان و باسی هاتنی دوو که‌س له‌ به‌راده‌ران بۆ سو‌ریه، ده‌قی بروسه‌کی هاورییانی ده‌روه‌ه‌مان به‌م چه‌شنه‌ پێ راگه‌یه‌ندرا:

"هاورییانی به‌ریز سلاو، له‌و ماوه‌دا چه‌ندین نامه‌مان بۆ نارده‌وون، ته‌نیا دوو نامه‌ی ئیوه به‌ده‌ستمان گه‌یشتوه. له‌ مه‌ودوا، له‌ ژێر ناوی حیزبی تووده‌ی ئێران درێژه به‌ تیکۆشان ده‌دین، تیکۆشن کار و باری سه‌باره‌ت به‌ یه‌کێتی فکری و ریکخراوه‌یی جێ به‌ جێ بکه‌ن. ریکگای گه‌رانه‌وه‌ داخراوه". "براتان حوسین"

حوسین، نازناوی کاک هه‌مه‌ده‌مینی سیراجی بوو. کاک هه‌مه‌ده‌مین و نه‌وید هاتبوونه سو‌ریه و له‌ ده‌میشق گۆیا ماوه‌یه‌کی زۆر له‌ چاوه‌روانیدا ده‌میننه‌وه، تا به‌لکوو به‌ یارمه‌تی و به‌ ریکگای هاورییانی شیوعی یان پارتی دا بگه‌رینه‌وه‌ ناوچه‌ی نیشه‌ت‌ه‌جیبوونی ئیمه. به‌لام وه‌ک له‌ نامه‌که‌ی کاک حوسین را ده‌رده‌که‌وت، وادیار بوو ریکگ داخرابوو. جا چۆن داخرابوو، ئیمه ئاگادار نه‌بووین، ئەوه‌نده‌مان ده‌زانی که هاورییانی شیوعی و پارتی و زۆریه‌ک له‌ هیزه به‌ره‌هه‌ستکاره‌کانی هه‌ر چوار پارچه‌ی کوردستان روژانه له‌و ریکگایانه‌وه هاتووچۆی ناوه‌وه و ده‌روه‌ه‌یان ده‌کرد! به‌ هه‌ر حال ئەو چه‌ند دێره ئاکامی کار و تیکۆشانی زیاتر له‌ دوو سال مانه‌وه‌ی ئەو سه‌ براده‌ره له‌ ده‌روه‌ی ولات و چۆنیتی دۆزینه‌وه‌ی ریکگاچاره بۆ ده‌ربازبوون له‌وقه‌یران و هه‌لومه‌رجه دژوار و ناروونه‌ بوو که جه‌ماعه‌تی شاخ به‌ تابه‌ت پیره‌وانی له‌ خۆ گرتبوو.

سه‌باره‌ت به‌ چۆنیتی یه‌گرتنی ریکخراوه‌یی و چاره‌نووسی ئەو جه‌ماعه‌ته، له‌ مه‌ر مانه‌وه یان نه‌مانه‌وه‌یان له‌ چیا، هه‌روه‌ها هاتنه‌وه و نه‌هاتنه‌وه‌ی خۆیان، هه‌یچیان رانه‌گه‌یانده‌بوو. به‌م شیوه هه‌ر سه‌ براده‌ری به‌رپرس، به‌ بی پرس و را له‌گه‌ل ئەندامانی دیکه‌ی حیزب و بی ئەوه‌ی بنه‌ما هه‌ره سه‌ره‌تاییه‌کانی پرنسیپی حیزبی له‌ به‌ر چاو بگرن، خۆیان له‌گه‌ل

به‌رپوه‌به‌رایه‌تی حیزبی تووده پیک هاتبون و له دان و ستاندنیکی ناوخوییدا، به بی دهنگی، تۆماری پیڙه‌وانی کونگره‌ی چواریان، پیچاوه. من وهک ئەندامیکی ئەو کاتی کومیتە‌ی ناوه‌ندی پیڙه‌و ئەوه راده‌گه‌یه‌نم که: به هۆی لایه‌نگری و ئۆگری به سیاست و ریڤازی حیزبی تووده له‌و سهرده‌مه‌داو یه‌کلابوونه‌وه‌ی وه‌زعی سیاسیمان، هه‌رچه‌ند دژایه‌تیم له ته‌ک ئەو بریاره‌دا نه‌کرد، به‌لام ناتوانم گله‌یی و ناره‌زایی خۆم له که‌مته‌ر خەمی و بی پرنسیپی ئەو سێ که‌سه رانه‌گه‌ینم، که به بی پرس و را کردن به ئەندامانی دیکه و به بی سرنجدان به‌و مه‌سه‌له‌یه که ته‌نیا بۆ باس و مه‌شوه‌ره‌ت چوونه دهره‌وه و به‌س، بی ئەوه‌ی له مه‌به‌ستی به‌رپوه‌به‌رایه‌تی حیزبی تووده بکۆلنه‌وه، یان ته‌نانه‌ت گوشار بینن بۆ ئەوه‌ی چۆنیته‌ی ریکه‌وتنه‌که رابگه‌ینن، به شیوه‌یه‌کی زۆر ساکارانه ملیان بۆ داوی به‌رپوه‌به‌رایه‌تی حیزبی تووده، راکیشا.

کاک غه‌نی بلوریان وه‌ک که‌سایه‌تی ناسراوی کورد به پله‌ی یه‌که‌م به‌رپرسیایه‌تی ده‌که‌ویته ئەسته‌و. ناوبراو له لاپه‌ره‌ی ۳۶۳ ی بیره‌وه‌ریه‌کانی "ئاله‌کۆک‌دا" له ولّامی داوی سه‌فه‌ریدا که گۆیا د.قاسملوو ئاماده بووه به مه‌رجیک پیڙه‌و هل بکری، له به‌ریه‌که‌دا له‌گه‌ل حیزبی تووده هاوکاری بکا، له‌م باره‌وه ده‌لی: "من له لایه‌ن هاڤالانی خۆمه‌وه ده‌سه‌لاتم پیدراوه و ده‌توانم کاتی پیویست بریار بده‌م". مامه ده‌لی ئەگه‌ر مه‌رجی د. قاسملوو بۆ هاوکاری و هاوبه‌ریه‌ی له‌گه‌ل حیزبی تووده، تواندنه‌وه‌ی پیڙه‌وانه، من نامه‌ کۆسپی سه‌ر ری. به‌لام کاتی مامه داوا له خاوه‌ری و سه‌فه‌ری ده‌کا تا چۆنیته‌ی پیکهاتنیان له مه‌ر تیکه‌ل بوون به حیزبی تووده به ئاشکرا رابگه‌ینن، هه‌ر دوو که‌س له ولّام ده‌لین "جاری پیویست ناکا". که ئەوه خۆی شک و گومان له قسه‌کانی سه‌فه‌ری و خاوه‌ری دا دینیتته‌ پيشی. من لام وایه ئەوان بۆ ئەوه‌ی ئەو مه‌سه‌له‌یان هیناوه‌ته گۆری، تا به‌و به‌هانه‌ خۆیان که له‌و په‌ری لاوازی و به‌ربلاوی دا بوون، به یارمه‌تی کورده‌کان به هیزکه‌ن و راسته‌وخۆ له تواناکانیان که‌لگ وه‌رگرن. مامه غه‌نی زۆرجاران بۆ منی گێراوه‌ته‌وه که کاتی گه‌یشتنی به فرۆکه‌خانه‌ی پراگ، چۆن خاوه‌ری له باوه‌شی کردووه و پپی گوتووه: "له ئاسمانان لیت ده‌گه‌رام له عه‌ززی وه‌گه‌رم که‌وتی، تازه لیت ناگه‌رم بگه‌ریه‌وه، زۆرمان کار پیتته". هه‌روه‌ها باسی ئەوه‌ی بۆ کردووم که چۆن واده و به‌لینتی به‌رپرسیایه‌تی ریکخراوی ئەیه‌اله‌تی کوردستانیان پیدراوه و ته‌نانه‌ت به قسه ده‌سه‌لاتی ته‌واویان داوه‌تی تا بۆ خۆی راسته‌وخۆ له سه‌ر کیشه‌ی کورد پیوه‌ندی به کاربه‌ده‌ستانی یه‌کیته‌ی سۆڤیه‌ته‌وه بگری و چی و چی! هه‌روه‌ها زۆر جار ئەوه‌شی گێراوه‌ته‌وه که کاتیک له پراگ بووه، د. قاسملوو له‌گه‌ل هارری عه‌زیز محهمه‌د سکرته‌ری ئەو کاتی حیزبی شیوعی عێراق، چۆته لای و

پاش باسیکی زۆر پێی گوتووه: "ئه‌تۆ له هه‌ر جیگایه‌ک بی هه‌ر ئی خۆمانی." ئه‌وه‌ش ئه‌وه ده‌گه‌یه‌نی که ئه‌گه‌ر دوکتور قاسملوو، نییه‌تی ئه‌وه بوایه که پیره‌و له حیزبی تووده‌ دا بتویته‌وه، چۆن راسته‌وخۆ له‌گه‌ڵ مامه‌ی نه‌ده‌هینا گۆری. دلنایم که غه‌نی بلوریان به نییه‌تی خزمه‌ت به نه‌ته‌وه‌که‌ی ملی بۆ ئه‌و داوایه راکێشاهه، به‌لام دیسانیش دووپاتی ده‌که‌مه‌وه که چوارچیوه‌ی ئه‌رکی مامه و ئه‌و دوو که‌سه‌ی تر ئه‌وه نه‌بوو تا بریاری یه‌کجاری له سه‌ر چاره‌نووسی پیره‌و بده‌ن، ئه‌ویش به چه‌شنیکی ئه‌وتۆ که ته‌نیا ره‌زومه‌ندی خۆیان و حیزبی تووده مسوگه‌ر بکا . چۆنیه‌تی تانه‌وه‌ی پیره‌و له حیزبی تووده دا، پێویستی به لیکۆلینه‌وه‌ی زیاتر هه‌یه. پێچانه‌وه‌ی تۆماری پیره‌وانی کۆنگره‌ی چوار، له کۆبوونه‌وه‌یه‌کی ئاسایی چه‌ند که‌سی دا و دیزه به ده‌رخۆنه‌ کردن و رانه‌گه‌یاندنی ، جاریکی تر نیشانی دا که به ریه‌به‌رانی حیزبی تووده نه ته‌نیا هه‌یج نرخیکیان بۆ جوولانه‌وه‌ی کورد دانه‌نا به‌لگوو زۆر زیره‌کانه و تیکه‌ه‌رانه، وه‌ک ئامرازیک له بازاری سیاسه‌ت و له پیناو به‌رژه‌وه‌ندی خۆیاندا ، سات و سه‌ودایان له‌سه‌رکرد. خۆشمان زۆر ساویلکانه له داویان که‌وتین. ئه‌وان زه‌مانیک که‌به ناوی خه‌باتی دژی ئه‌مپریالیستی دیفاع و به‌رگریان له رژیمی کۆنه‌په‌رستی ئیسلامی ده‌کرد بۆ ئه‌وه‌ی وه‌فاداری خۆیان به مه‌لاکان نیشان دهن ده‌ستیان خسته‌ناو جوولانه‌وه‌ی کورد و به هه‌تانه ئارا و زه‌فکردنه‌وه‌ی ناکوکیه‌ فکری، سیاسی و شه‌خسییه‌کان تۆی دووبه‌ره‌کی و دوژمنایه‌تیان بلاو کرده‌وه و تا ئه‌و جیه‌ی ب‌رستیان کرد، له پیناو لاوازکردنیدا کۆتاییان نه‌کرد و به‌و کاره‌ش خزمه‌تیکه‌ی به نرخیان به‌مانه‌وه و سه‌قامگیرکردنی کۆماری ئیسلامی کرد. کاتیکیش هه‌رشیان کرایه سه‌ر و بی به‌زه‌یانه سه‌رکوت کران و تووشی زیندان و ڤاونان و ده‌ربه‌ده‌ری هاتن، له‌و په‌ری بی ده‌سه‌لاتی و هه‌له‌په‌رستیدا، هانایان بۆ حیزبی دیمۆکرات برد و پینشیاری «به‌ره‌ی یه‌گگرتوو»یان پێ کردن و ئه‌مجاره له وه‌رچه‌رخانیکی تردا و به ناوی پینشیار و مه‌رجی دوکتور قاسملوو بۆ پیکه‌ینانی ئه‌و «به‌ره» خه‌یالابویه سه‌ری پیره‌وانی کۆنگره‌ی چواریان به بی ده‌نگی بری و به‌ره‌ی یه‌گگرتوو ی خه‌لگیش هه‌رگیز پیک نه‌هات .

دوای گه‌یشتنی تیلگرافی کاک حه‌مه‌ده‌مینی سیراجی له‌مه‌ر «یه‌کیه‌تی فکری و ریکخراوه‌یی له‌گه‌ڵ حیزبی تووده‌ی ئێران» کۆبوونه‌وه‌ی کومیته‌ی ناوه‌ندی له‌ شاخ گیرا . له‌و کۆبوونه‌وه‌یه‌دا باسیکی دوور و ودیژ له سه‌ر ئه‌و ریککه‌وتنه (ئه‌وه‌داسه‌پاندنه) کرا. وه‌کوو چاوه‌روان ده‌کرا، دوو که‌س له ئه‌ندامانی به‌ریوه‌به‌ری (کاک ئه‌حمه‌دی عه‌زیزی به‌رپرسی ته‌شکیلات و ئه‌ندامیکی کومیته‌ی ناوه‌ندی) دژی ئه‌و بریاره‌ راوه‌ستان. ئه‌و

هه‌لویسته‌ی وان، هه‌ر وهک زۆرجار بۆ خۆیان باسیان ده‌کرد، دژایه‌تی له ته‌ک ری‌باز وئیدۆئۆلۆژی و سیاسه‌تی حیزبی تووده نه‌بوو، به‌لکوو پێان وابوو پيڙهوانی کونگره‌ی چوار ده‌بی تیکه‌لای حیزبی دیمۆکراتی کوردستانی ئێران بیته‌وه وه ریزی ئه‌و حیزبه‌دا دريژه به تیکۆشان بدا. هه‌ر چه‌ند ده‌یانزانی که ماوه‌یه‌ک له‌مه‌و پيش به ریگای هاورییانی شیوعی دا ، داوا له حیزبی دیمۆکرات کرابوو که بۆ ئه‌وه‌ی بوا‌ری تیکه‌ل بوونه‌وه خۆش بکری، وهک میوان پيڙهوانی کونگره‌ی چوار قه‌بوول بکا . به‌لام له وه‌لام دا کوتبوویان ده‌بی غه‌له‌ت نامه (واته تۆبه نامه) بنوسن . ئه‌وان له گه‌ل هه‌وت که‌سی تر له ئەندامان پاش ماوه‌یه‌ک به یارمه‌تی هاورییانی شیوعی چوونه‌وه لای حیزبی دیمۆکرات. که‌چی به داخه‌وه نه‌ک هه‌ر وه‌رنه‌گیرانه‌وه به‌لکوو هه‌ر وهک ئاماژه‌م پینی کردوه شه‌رت ومه‌رجیان بۆ دانابوون و وادیاره ئه‌وانیش له‌و کاتی دا نه‌چووبونه ژیر باری ئه‌و داوايه . تا ئه‌و جیبه‌ی ئاگادارم ، چه‌ند که‌سیکیان چوونه‌وه ناوشاره‌کان و هیئدیکیشان خۆیان له دهره‌وه‌ی ولات گرتۆته‌وه. (له‌و هاورییانه‌ی که له شاخ مابوونه‌وه زۆربه‌یان به کویره‌وه‌ری و زه‌حمه‌تیکی زۆر دوا‌ی تیپه‌ر کردنی مه‌ترسی وه‌ره‌شه‌ی شه‌ر و پیکادانه‌کانی نیوان ئێران و عێراق و کیمیابارانی بنکه‌کانیان، به‌سه‌ر سووریه و عێراق و تورکیه وئازهریاجانی سۆقیه‌ت و ته‌نانه‌ت ئه‌فغانستانیش دا بلاو بوونه‌وه و ئاخرسه‌ر له ئوروپا و کانا‌دا و .. گیرسانه‌وه)

زۆربه‌ی ئەندامانی دی که خۆشم یه‌کیک له‌وان بووم، گه‌رچی له سه‌ر شیوه‌ی کاره‌که ره‌خنه‌یان گرت به‌لام ملیان بۆ یه‌کیته‌ی سیاسی، ریکخراوه‌یی له گه‌ل حیزبی تووده راکیشا و به پیریوه چوون. سه‌باره‌ت به جیبه‌جی کردنی چۆنیتی تیکه‌ل‌ابوون و دیاریکردن و ده‌ستنیشان کردنی ریوشوینی ئەندامانی پیره‌و، هیچ به‌رنامه‌یه‌کی دیاریکراو له گۆریدا نه‌بوو و ئه‌وه‌ی کرا گۆتره‌کاری بوو. (له سه‌ر هه‌لبژاردنی ئەندامیکی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی پیره‌و بۆ به‌شداربوون له کۆمیته‌ی ئه‌یاله‌تی دا، مشت و مری زۆر کرا و ئاخرسه‌ریش براده‌رانی کۆمیته ئه‌وه‌ی خۆیان له پيش دا ده‌ستنیشانیان کردبوو بردیانه ناو کۆمیته‌که) له دهره‌وه‌ی ولاتیش ، دوا‌ی بۆمان ده‌رکه‌وت که مامه غه‌نی بۆته ئەندامی ده‌فته‌ری سیاسی و کاک حه‌مه‌ده‌مینی سیراجیش بۆته کۆمیته‌ی ناوه‌ندی نه‌ویدی موعینیش سه‌ری بی کلاو ماوه‌ته‌وه. لی‌ره‌دا پیویسته ئاماژه به‌وه بکه‌م که ئه‌وه‌که‌سانه‌ی که له هه‌ل و مه‌رجی نه‌هینیدا له ناو ئێران ده‌ژیان، هیچ پرسیکیان پنی نه‌کرا وته‌نانه‌ت له‌و ئالوگۆرانه‌ش ئاگادارنه‌کران. به هه‌ر حال پيڙهوانی کونگره‌ی چوار، به‌و شیوه‌یه به حیزبی تووده‌وه لکیندرا، ئیمه‌ش وهک زۆربه‌ی ئەندامانی پیره‌و، له چیاکانی کوردستان که تیکه‌ل‌ای

«ریکخراوه‌ی ئه‌یاله‌تی حیزبی تووده‌ی ئێران له کوردستان» بووین، چاره نووسمان به چاره‌نووسی ریکخراویک گریدرا که له لایه‌ن به‌رپه‌وه‌به‌رایه‌تی کاتی حیزبی تووده‌وه هیچ باخیکی سیاسی و ریکخراوه‌یان بۆ دانه‌دنا. (پاش ماوه‌یه‌ک بۆم ده‌رکه‌وت که رێبه‌ری حیزبی تووده له ده‌ره‌وه‌ی ولات نه‌ک هه‌ر باخیان بۆ ریکخراوه‌کانی ناوه‌وه دانه‌دنا به‌لکوو هیچ چه‌شنه‌ زانیاریکیشیان له سه‌ر چۆنیتی هه‌لسووکه‌وتی ئه‌وان نه‌بوو و ته‌نیا خۆیان به‌ شه‌ری ده‌سه‌لات له ناو رێبه‌ری دا مه‌شغول کردبوو.)

به‌و جۆره‌ کۆتایی به‌ ته‌مه‌نی دیارده‌یه‌کی سیاسی له و به‌شه‌ی کوردستان هینرا که له کاتی پیکهاتنی دا «نامه‌مردم» ئۆرگانی ناوه‌ندی حیزبی تووده‌ی ئێران به‌ تیتیری درشت و قه‌به له لاپه‌ره‌ی یه‌که‌م دا باسی کرد و له ناو کۆر و کۆمه‌له‌ سیاسی‌ه‌کانی ناوه‌وه و ده‌ره‌وه‌ی کوردستان ده‌نگی داوه و بۆ ماوه‌یه‌ک له گۆرپانی سیاسی ئێران دا، که‌م و زۆر شوین پێی به‌سه‌ر رووداوه‌کاندا، دیار بوو. کاتی توانده‌وه‌شی، چون به‌رژوه‌ندی و مه‌سه‌له‌تی حیزبی تووده و هاوپیما‌نه‌که‌ی له‌وه‌دابوو، بئ ئه‌وه‌ی ته‌نانه‌ت دێرپکی له‌سه‌ر بنووسری، به‌ بیده‌نگی خنکیندرا و نووزه‌ی لیوه‌ نه‌هات. به‌ چاو پێداخشاندن و لیکدانه‌وه‌ی ئه‌و رووداوه‌ بۆمان ده‌رده‌که‌وی که سازدانی پیره‌وانی کونگره‌ی چوار هیچ چه‌شنه‌ پێوه‌ندیکی به‌ ئامانج و ستراتیژی سیاسی جوولانه‌وه‌ی کورده‌وه‌ نه‌بوو به‌لکوو به‌ره‌می مملانی و ناکوکی ئیوان دوو ره‌وت و رێبازی فکری بوو که له ئه‌ساس دا هه‌چکامیان نوینه‌رایه‌تی راسته‌قینه‌ی جوولانه‌وه‌ی رزگاری نه‌ته‌وه‌یی کوردیان نه‌ده‌کرد، به‌لکوو له سه‌رجه‌می خۆی دا له ژێر کارتیکه‌ری دیارده‌ ده‌ره‌که‌کان وله پێتاو چه‌سپاندنی سیاسه‌تیکی دیاری کراو که به‌ پێی هه‌لکه‌وت به‌ دوا‌ی رینگا چاره‌ی کاتی‌دا ده‌گه‌را (وه‌ک چاره‌سه‌ری خودموختاری ئیداری و فره‌ه‌نگی) پلان و به‌رنامه‌ی بۆ کورد داده‌رشت. سه‌ره‌لدانی ئه‌و دیاردانه به‌ پله‌ی یه‌که‌م ئاکامی کالی و کرچی سیاسی کۆمه‌لگای کورده‌واری و نامۆ بوون به‌ رێبازی چاره‌ سه‌ری مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌وايه‌تی له سه‌ر بنه‌ما سه‌ره‌تایی و بنچینه‌یه‌کانی مافی دیاری کردنی چاره‌نووس له‌ فۆرمی ده‌وله‌تی سه‌ره‌خۆی نه‌ته‌وه‌یی دابوو. به‌ واته‌یه‌کی تر نه‌ ئیدۆئۆلۆژی کۆمۆنیستی، کریکاری و نه‌ سۆسیال دیمۆکراسی ئوروپای رۆژاوا، وه‌لامده‌ری داخوازی نه‌ته‌وايه‌تی، نه‌ته‌وه‌یه‌کی دابه‌شکراوی وه‌ک نه‌ته‌وه‌ی کورد نین و نابن.

گه‌رچی به‌م شیوه‌ نامه‌سه‌ئولانه‌ کۆتایی به‌ ته‌مه‌نی پیره‌وانی کونگره‌ی چوار هینرا و وه‌ک ریکخستنیکي سیاسی له مه‌یدانی جوولانه‌وه‌ی کورد دا نه‌ما، به‌لام ئه‌و هه‌یزه به‌ پێچه‌وانه‌ی ویستی به‌رپه‌وه‌به‌رانی حیزبی تووده نه‌ک ته‌نیا بۆیان نه‌بوو به‌ مال، به‌لکوو زۆربه‌ی نیزیک

به ته‌واوی ئەندامانی پيشووی پیره و هه‌روه‌ها کورده‌کانی تووده‌یی و فیدایی له پرۆسه‌یه‌کی فکری، سیاسی دا به دابراڤ له ئیدۆئۆلۆژی چه‌پی سوونته‌تی و رووه‌تیاڤ بۆ مه‌یدانی خه‌باتی نه‌ته‌وايه‌تی هزر و تواناکانیاڤ له‌و گۆرپه‌پانه‌دا خسته کایه‌وه و بېر و به‌رژه‌وه‌ندی نه‌ته‌وايه‌تی بووبه بناغه‌ی کار و کرده‌وه‌کانی رۆژانه‌یاڤ. من وه‌ک که‌سیک که له سه‌ره‌تاوه تیکه‌لاوی ئەو روه‌ته بووم، هه‌ول دده‌م به کورتي تیشک بخه‌مه سه‌ر ئەو جموجۆل و ئالووگۆریه فکری و سیاسییانه‌ی که دواي تیکه‌ل بوون وپاشان هاتنه ده‌ری یه‌کجاری له حیزبی تووده، تووشی ئەو کۆمه‌له کورده‌ی گیرۆده‌ی رینازی سوسیالیزم له وینه‌ی یه‌کیه‌تی سۆقیه‌ت دا، بوون.

له‌و کاتانه‌دا که به‌رپه‌وه‌به‌ران و کادر و ئەندامانی حیزبی تووده و پیره‌و فیدایی که‌وتبوونه به‌ر هیزش و راوانانی ده‌سه‌لاتداری کۆنه‌په‌رستی ئیران، جوولانه‌وه‌ی نوێخواری واته «پرۆسترویکا» له دژی سه‌ره‌رۆیی و دیکتاتۆری نوینه‌رانی پرولیتاریا، سه‌راسه‌ری ولاتی سۆقیه‌تی ته‌نیبووه و دام و ده‌زگای ده‌سه‌لاتداریه‌تی تاقه حیزبی، له‌ق کردبوو. له‌و هه‌ل و مه‌رحه‌دا ژماره‌یه‌کی به‌رچاو له جه‌ماعه‌تی شاخ دواي ئەوه‌ی نه‌یا‌نتوانیبوو درێژه به‌ ژیاڤی نه‌هێنی بدن و که‌وتبوونه به‌ر مه‌ترسی گیران، به‌ هیمه‌تی خۆیاڤ و دۆستانیاڤ روویان له سۆقیه‌ت کرد و له‌شاری باکوی ئازهربايجان، گیرسانه‌وه. له میژووی جوولانه‌وه‌ی کورد دا، دواي تیکشکانی کۆماری مه‌هاباد و په‌نابردنی بارزانییه‌کان بۆ سۆقیه‌ت، ئەوه یه‌که‌م جاربوو که ده‌یان که‌س کورد به‌و شیوه به‌ربلاوه روو له‌و ولاته ده‌که‌ن. رهنگی تا ئەوکاتی ئاوات و ئاره‌زووی هه‌موان ئەوه‌بوو تا له‌ نيزیکه‌وه ئەو دنيا سېحراوییه و بئ که‌م وکوورییه‌ی که له کتیه‌کاندا خۆیندبوویانه‌وه یان پيشینیاڤ بۆیاڤ گیرابوونه‌وه ببینن و له ئەزموونه‌کانی بۆ بنیاتنانی کۆمه‌لی سوسیالیستی دوارۆژی کورد که‌لک وه‌رگرن. له‌مه‌و پيش وایان تیگه‌یاندبووین که له دنیاي سۆسیالیزمی سۆقیه‌ت دا دیارده‌کانی هه‌ژاری، برسییه‌تی، بئ سه‌وادى و بیکاری و... له ئارادا نین و ئازادی، دادپه‌روه‌ری کۆمه‌لایه‌تی، گه‌شه سه‌ندنی سه‌نعه‌ت و تیکنۆلۆژی هه‌موو بواره‌کانی ژیاڤی کۆمه‌لی داگرتوه، جگه له‌وه‌ش پیمان وابوو یان وا باو بوو که ته‌نیا هانده‌ر و پشتیوانی جوولانه‌وه‌ی رزگاربخوازه‌نی کورد به‌ره‌ی سوسیالیزم به سه‌رۆکایه‌تی یه‌کیه‌تی سۆقیه‌ته. نه‌مانده‌زانی که هانده‌ر بوو به‌لام پشتیوانی راسته‌قینه نه‌بوو. کاتیک له ژیر گوشاری راوانان و نه‌بوونی ده‌ره‌تانی مانه‌وه به‌ ناچاری ریمان له مالی ئاوات و ئاره‌زووه‌کانمان که‌وت و له نيزیکه‌وه تیکه‌لاوی بووین، به‌ جاریکی داچله‌کاین و ريسه‌کانمان لی بوونه‌وه خوری له راستیشدا، ئەوسېستمه‌ی به‌ ناوی «سوسیالیزمی واقعه‌ن مه‌وجود»

پڕۆیاگه‌نده‌یان بۆده‌کرد و خه‌لکیان له پێناویدا بۆ به‌کۆشت ده‌دا فری به‌سه‌ر سوسیا‌لیزم و دادپه‌روه‌رییه‌وه‌ نه‌بوو. به‌کورتی تاک و کۆمه‌ڵ که‌سایه‌تی سه‌ربه‌خۆیان لێ زه‌وت کرابوو و سیستمیکی به‌ته‌واوی ویشک و بی‌زۆکراتیکی تاقه‌ حیزبی بالی به‌سه‌ر کۆمه‌ڵگادا کشاندبوو. نوێنه‌ری ئێرانیه‌ راکردووه‌کان له پێوه‌ندی له‌ گه‌ڵ ده‌زگای حکومه‌تی ئازهربايجان، فرقه‌ی دیمۆکرات بوو که له‌ رواله‌تدا ریکخراوی ئه‌یاله‌تی حیزبی تووده‌ بوو، به‌لام به‌کرده‌وه‌ حیزبی تووده‌ له‌ ژێر ریبه‌ری و دیسیپلینی فرقه‌دابوو. هۆیه‌که‌شی ئه‌وه‌بوو که به‌دریژایی ده‌یان سال (دوای تیکشکانی کۆماری ئازهربايجان و په‌نابردنی فرقه‌ییه‌کان بۆ ئه‌و ولاته‌) ریشه‌یان له‌و کۆمه‌ڵگایه‌دا، داکوتابوو و له‌ راستیشدا چون ولاتی خۆیان بوو، نه‌ته‌نیا هه‌یچ فه‌رق و جیاوازییه‌کیان بۆ دانده‌نان، به‌لکوو ریزی تایبه‌تیشیان لێ ده‌گیرا و له‌ دام و ده‌زگای حکومه‌تیش دا جێیان ده‌کراوه‌. پوانگه‌ و بۆچوونی ریبه‌رانی فرقه‌ به‌رانبه‌ر به‌هه‌لومه‌رجی ئه‌وکاتی ئێران و ئه‌و ئالوگۆریه‌ کۆمه‌لایه‌تی و ئابووری و سیاسییانه‌ی که له‌و ماوه‌دا هاتبوونه‌ ئاراوه‌، جیاوازییه‌کی ئه‌وتوی له‌ گه‌ڵ چل سال له‌مه‌و به‌رکه‌ هاتبوونه‌ باکو، نه‌بوو. زۆربه‌یان له‌ خه‌ون و خه‌یالی گه‌رانه‌وه‌ی رۆژانی رابردوودا بوون و هیندیکیان به‌ شیست، هه‌فتا سال ته‌مه‌نه‌وه‌ به‌ ته‌مای شوێرشێ چه‌شنی نوێی کریکاری له‌ ئێران و گه‌رانه‌وه‌ بۆ دۆخی جاران بوون. ئه‌وانه‌ به‌ داخه‌وه‌ گه‌رچی مه‌تمانیه‌ی به‌رپۆه‌به‌ران و ئیمکاناتی سوڤیه‌تیان له‌ پشت بوو، به‌لام هه‌یچ ئاگاداریه‌کیان له‌ سه‌ر وه‌زعی ئیমে‌ نه‌بوو. ته‌نانه‌ت سه‌رکردایه‌تی فرقه‌ زانیاری ته‌واویی له‌سه‌ر کوردستان و هه‌یزه‌کانی به‌شدار له‌ جوولانه‌وه‌دا نه‌بوو. به‌و شیوه‌ ئیمه‌ له‌ ته‌ک کۆمه‌ڵێک گیروگرتی تر رووبه‌روو بوینه‌وه‌ که چاره‌سه‌ر کردنیان ئاسان نه‌بوو. له‌ناو گه‌ژه‌لووکه‌یه‌کی فکریدا حاسی ببوین، هه‌موو ئه‌و هیوا و ئاواتانه‌ی که سالانی سال له‌ پێناویدا خۆمان بۆ ماندوو کردبوو به‌ جاریک دارمان. پێقاژۆی دیمۆکراسی خوازی و هه‌ول دان بۆ ئالوگۆری سیاسی وکۆمه‌لایه‌تی سه‌راپای ولاتی سوڤیه‌تی ته‌ننیه‌وه‌. جیاوازی فکری نیوان داموده‌زگای حکومه‌تی و حیزبی، په‌لی هاویشته‌بوه‌ ناو تازه‌ راکردووه‌کانی تووده‌یی و فیدایی و ببووه‌ هۆی پیکه‌پێانی دوو به‌ره‌ی نوێخواز و سوونته‌تگه‌را له‌ ناو ئه‌و ریکخراوانه‌دا. زۆربه‌ی ئه‌ندامانی فرقه‌و به‌شیکی به‌ر چاو له‌ سه‌رکردایه‌تی و ئه‌وانه‌ی نان خۆری به‌ نرخێ رۆژ بوون به‌رگرییان له‌ نه‌ریتی کۆن و سیستمی بی‌زۆکراتیکی تاقه‌ حیزبی ده‌کرد. سه‌رجه‌می کورده‌کان جگه‌ له‌ چه‌ند که‌سیک که ژماره‌یان له‌ قامکی ده‌ست تێپه‌ر نه‌ده‌بوو، وێرای ته‌یار بوون به‌ به‌رنامه‌ی کار له‌ بواری نه‌ته‌وايه‌تیدا و هه‌ول دان بۆ چه‌سپاندنی داوخوازه‌کانیان، له‌ به‌ره‌ی نوێخوازی دابوون (له‌ گه‌یره‌وکیشه‌ی نیوان کادر و

به‌رپوهه‌رایه‌تیدا، رۆلی کورده‌کان دژی سه‌ره‌رپویی و دیکتاتوری تاقمیک له سه‌رکردایه‌تی به‌رچاو بوو. کورده‌کان له جوولانه‌وه‌ی نوځوازی ناو حیزبیدا که به «حه‌ره‌که‌تی قه‌عننامه» ی باکو دژی ریبه‌رایه‌تی پاونخواز و ویشکه‌رپو ناوبانگی ده‌رکرد کارگه‌ری به‌رچاویان هه‌بوو. ئەو جوولانه‌وه‌یه جیا له بوچوون وداوا له میژینه‌کانی کورده‌کان له مه‌ر نه‌خشی تیکده‌رانه و دوو‌رپوویانه‌ی حیزبی تووده ده‌رحق به کیشی نه‌ته‌وایه‌تی ئێران به‌گشتی و کیشی کورد به‌تایبه‌تی، له‌بنه‌رته‌ی خویدا، سه‌ره‌ل‌دانیک بوو به‌مه‌به‌ستی وه‌لانی ئەو ریبه‌رایه‌تییه و نو‌یکردنه‌وه‌ی ته‌شکیلات و سیاسه‌ت و ئیدئۆلۆژی حیزبی تووده، که ئاخ‌ر سه‌ر پاش گوینه‌دان و به‌هیند گرتنی ئەو داوا‌یانه، ره‌وتی جیا‌بوونه‌وه له حیزبی تووده ده‌ستی پیکرد و سه‌ر ئەنجام پاش مملانیکی فکری له ئوروپا داب‌رانی یه‌کجاری کورده‌ تووده‌یه‌کانی به‌ داوا هات.

کاک‌غەنی بلوریان وه‌ک ئەندامی ده‌فته‌ری سیاسی حیزبی تووده له‌هه‌ر دوو لاره‌ ریزیکی تایبه‌تی بو‌ داده‌نرا. زۆر جار له‌ کاتی قوول‌بوونه‌وه‌ی کیشه‌کانی نیوان به‌رپوهه‌ری و ئەندامانی نوځوازا، ناو‌بژی ده‌کرد و هه‌ولی ئارام کردنه‌وه‌ی باروود‌خه‌که‌ی ده‌دا. عه‌لی خاوه‌ری سه‌کرتیری حیزب و لاروودی رابه‌ری فرقه، هه‌رکاتیک هه‌ستیان به‌مه‌ترسی کردبا، په‌نایان بو‌ «مامه» ده‌برد و یارمه‌تیا لێ ده‌خواست. پیاو له‌حه‌ق نه‌گوزه‌ری «مامه» ش هیند به‌رحم بوو بێ‌دلی نه‌ده‌کردن. له‌لایه‌کی تر ئەگه‌ر کورده‌کان به‌ریگی «مامه» دا پێش‌نیا، یان دا‌خوازیکیان بو‌یارمه‌تیدان به‌وه‌ج‌مه‌عه‌ته‌ی که‌له‌شاخ مابوونه‌وه یان له‌مه‌ر به‌جی‌گه‌یاندنی دا‌وا‌یه‌کی ریک‌خراوه‌یی، سیاسی هه‌بوا‌یه، هه‌زار شیر و رپویان بو‌ ده‌هیناوه و له‌بیر خۆیان ده‌به‌رده‌وه. زۆر جار «مامه» دا‌وا‌ی له‌سه‌رکردایه‌تی حیزبی تووده و به‌رپرسی پپوه‌ندییه‌کانی حیزبی کۆمۆنیستی یه‌کیه‌تی سو‌قیه‌ت، ده‌کرد تا سه‌رنج بده‌نه‌مه‌سه‌له‌ی کورد و ته‌نانه‌ت هه‌یج نه‌بی به‌شیکی کوردی له‌رادیوی «سولح و ته‌ره‌قی» و «زه‌حمه‌ت‌کیشان» دا بکه‌نه‌وه، به‌لام به‌داخه‌وه به‌م رۆ، سه‌به‌ی پیکردن، مامه‌یان ده‌غافلاند و به‌کرده‌وه هه‌یچیان نه‌ده‌کرد. ئەوان به‌ره‌واله‌ت و بو‌نیو و بو‌ئه‌وه‌ی کورده‌کان رازی راگرن به‌رپرسیایه‌تیکی قورسیان تووشی «مامه» کردبوو، به‌لام نه‌بوو جاریک له‌جاران بچووکترین دا‌وا‌ی «مامه» به‌جی‌بگه‌هنن! ئەو وه‌زعه‌ به‌ره‌به‌ره‌وای له‌ئیمه‌کرد که مه‌تمان و برومان به‌رانبه‌ر به‌ریاز و سه‌رکردایه‌تی حیزبی تووده و سیستمی زال به‌سه‌ر یه‌کیه‌تی سو‌قیه‌ت دا له‌ده‌ست دا و مانه‌وه‌مان جگه‌له‌به‌فیرۆدانی کات و درپژکردنی ته‌مه‌نی خۆرای چی تیدا به‌سته‌نه‌بوو، که‌وا‌بوو به‌دا‌وی دۆزینه‌وه‌ی ریگی ده‌ربازبوون دا ده‌گه‌راین. تا ئاخ‌رسه‌ر هه‌رکه‌سه‌و به‌بیانویه‌کی خۆمان گه‌یاند

ئوروپا و سه‌ره‌ئه‌نجام زۆربه‌مان له پێوه‌ندی نزیك له گه‌ل یه‌كدا و پاش باس و لیكدانه‌وه‌یه‌کی هه‌مه‌لایه‌نه به دابرا‌نی یه‌كجاری له سیستمی سیاسی و فكري حیزبی تووده بواری سه‌ر له نوێ تیه‌له‌چوونه‌وه‌ی كار و تیکۆشانی سیاسی له چوارچێوه‌ی به‌رژه‌وه‌ندی نه‌ته‌وه‌ییماندا بۆ خۆمان به‌خساند.

ئه‌وه‌كورت به‌سه‌ی به‌ ناوی «پیداچوونه‌وه‌یه‌ك..» كه‌وته به‌ر چاوی خوێنه‌ره‌وه‌ی به‌ریز، له راستیدا ئاماژه‌یه‌ك بوو به به‌شیک له‌هۆ و سه‌به‌به‌كانی مملاتی و ناته‌بایی نیو حیزبی دیمۆكراتی كوردستانی ئیزان له سه‌ره‌تای رووخانی رژیمی شا و هاتنه‌سه‌ركاری مه‌لایان. ئه‌وه‌ی من هیناومه‌ته به‌ر باس بیر و بۆچوونی كه‌سیكه كه تا راده‌یه‌ك له‌جه‌رگه‌ی رووداوه‌كاندا بووه و ده‌توانی یارمه‌تیده‌ری كردنه‌وه و هینانه ئارای ئه‌و باس و رووداوانه بێ كه له كاتی خۆیدا زیانیکی زۆری له جوولانه‌وه‌ی كوردی رۆژه‌لات دا. به باوه‌ری من، ئه‌گه‌ر كه‌سان و لایه‌نه‌كانی به‌شدار له‌و رووداوه‌دا هه‌ركام به دیتن و بۆچوونی خۆیان‌وه، به‌لام به ئه‌مانه‌تداری و ئینسافه‌وه و به‌دوور له‌رق و تۆله و تاوانباركردنی بێ به‌لگه‌ی ئه‌م وئ‌ه‌و، چاویك به‌و رابردووه‌دا بخشیننه‌وه، كارگه‌ریکی به‌ر چاوی له سه‌ر به‌ره‌ی ئیستا و داها‌تو ده‌بێ. له هه‌مان كاتدا ریزی نه‌ته‌وه‌یی‌شمان پته‌وتر ده‌كا و پیلانی نه‌یارانی كوردیش بۆ نانه‌وه‌ی دووبه‌ره‌کی و ناكۆکی له ناوماندا پووجه‌ل ده‌كاته‌وه . به‌ته‌ما نیم به باسی رابردوو وه‌ك هیندیك پێیان وایه كای كۆن به با ده‌م، به‌لكوو مه‌به‌ستم ئه‌وه‌یه به‌یه‌كه‌وه هه‌ول به‌دین به پێی توانا ئه‌و نه‌خۆشییه سیاسی و فكريانه كه‌له پرۆسه‌یه‌کی میژووییدا له ده‌ره‌وه‌را خۆی خزانده‌ته ناو جه‌سته‌ی جوولانه‌وه‌ی كورد و تووشی سه‌رلێ شیوای كردوووه و له بیجم و شیوای جۆراوجۆردا خۆی نیشان ده‌دا و تا ئیستاش چاره‌سه‌ر نه‌كراوه، له كۆمه‌لگا دوور خه‌ینه‌وه و له پرۆسه‌ی به سه‌راسه‌ری كردنی جوولانه‌وه‌ی نه‌ته‌وايه‌تی و یه‌كگرتنه‌وه‌ی خاك و نیشتماندا به‌شداري چالاكانه بکه‌ین.

بێ هیزی و لاوازی جوولانه‌وه‌ی كورد به‌گشتی و رۆژه‌لاتی كوردستان به تابه‌تی، جگه‌له هۆكاره ناوخۆییه‌كان (دواكه‌وتووی كۆمه‌لایه‌تی)، مه‌یداندان به دیارده ده‌ره‌كییه‌كان، تا راده‌ی دیاری كردنی خه‌ت و رێبازی فكري و سیاسی و دابه‌زاندن و داسه‌پاندنی به سه‌ر دڵ و هه‌ناوی جوولانه‌وه‌كه‌دا، كۆسپی هه‌ره‌گه‌وره‌ی رێگای سه‌رکه‌وتن و گه‌یشتن به ئامانج بووه. هه‌روه‌ك له سه‌ره‌تای ئه‌و پیداچوونه‌وه‌یه‌شدا هاتۆوه، به هاتنی هیزه هاوپه‌یمانه‌كان به تابه‌ت ئینگلیس و یه‌کیه‌تی سۆقیه‌ت له گه‌رمه‌ی شه‌ری دووه‌می جیهانی، بۆ خواروو و سه‌رووی كوردستانی رۆژه‌لات، گه‌رچی له سه‌ره‌تادا بواری له بار بۆ گه‌شه‌سه‌ندن و په‌ره‌پیدانی هه‌ستی نه‌ته‌وايه‌تی خولقا و ده‌ستكه‌وتی میژوویی لێ

که وته وه، به لآم له نه جامدا به دست تپوهردانی راسته وځو و داسه پاندنی سیاسه تی ستالینی و باقرئوفی به سهر کوردستان و سات و سه ودا پیکردنی له گهل حکومتی ئیران، زه بریکی کوشه نده یان له جوولانه وهی کورد دا. هر له سهره تاوه هه لوه شاننده وهی کومه له ی ژک و جیگیرکردنی حیزبی دیموکرات نه ته نیا له بهرژوهندی کورد دا نه بوو به لکوو بوو به هو ی قه تیس مانه وه و به ستنه وهی جوولانه وهی کورد به جوولانه وهی سهراسه ری ئیران و که م رهنګ کردن و بوش کردنی ناوهرؤکی جوولانه وهی رزگارخوازی. کومه له ی ژک له پیوه ندیکی راسته وځو له ته ک حیزبی هیوا له باشووری کوردستان و هر وه ها له گهل هیز و که سایه تی نه ته وهی له پارچه کانی تری کوردستان دا توی بیری ناسیونالیستی و نه ته وه خوازی بلاو ده کرده وه و خوازیاری په کگرتنه وهی خاک و پیکه پینانی دهوله تیکی سهر به خوی نه ته وهی بوو. هر چند نه وه هیچ له و حه قیقه ته که م ناکاته وه که خه باتی هر کام له حیزبه ناوچه بیه کان دژی رژیمه داگیرکه ره کان بو وده دست هی نانی خودموختاری یان حوکمی زاتی له چوارچیوهی نه و ولاتانه دا، جیگه و پیگه ی تایبه تی هیه و به شیکی هره گرینگی جوولانه وهی نه ته وایه تی کورد پیک دینن و به له نارادا نه بوونی حیزبکی سهراسه ری بو هه موو کوردستان، تا راده یک قهره بووی نه و بوشاییه یان کردو ته وه، به لآم له پارچه، پارچه بوونیشیدا، دوژمن که لکی خزی وهرگرتوه و هه میشه نالقه ی لاوازی جوولانه وه که بووه. نه وهش خوی نیشانه و هو یه کی زه ق و بهرچاوه له درنده یی و چاوچنؤکی و نه فامی داگیرکه ران، که ته نانه ت مافی بهرپوه بردنی خودموختاریشمان له «چوارچیوهی ته وایه تی نه رزی ولات» دا پیوه ره وای نابیینن و به تووندترین شیوه به رهنګاری ده بنه وه. به هه رحال له وکاته وه بیری ناسیونالیستی و نه ته وه خوازی کورد که وته بهر سیبه ری نه نترناسیونال و جوولانه وهی سهراسه ری له ولاته داگیرکه ره کانی کوردستان دا، ئیراده ی سیاسی کورد له دست خویدا نه ما و چؤنیتی دیاریکردنی چاره نووسی به ستراره به شیوه و جؤری پیوه ندی بهرپوه به رایه تی جوولانه وه که به م یان به و دهوله ته وه. نه و وه زعه وای له حیزب و ریکخواوه کوردیه کان کرد تا له هر فتره یه ک دا به پیی بهرژوهندی حکومت و دهوله تانیک هه لسوکه وت بکن که بهرژوهندی کاتی نه وان ده پاریزی. به واته یه کی تر بو نه وهی بتوانن به زوره ملی به شیک له مافه زه و تکراره که مان له حکومتی ناوهندی بستینن و نیشانیس بده ین که توانا و ئیمکاناتیان هه یه، ناچار په نا و هانا بو حکومتی دراوسی که نه ویش دهستی به خویتی کورد سووره به رن و یارمه تی لی بخوازن. دیاره نه و یارمه تیه ش هچکات به به لاش نه کراوه و نا کریت. یانی نه گهر له گهل خؤمان راستگو

بین ده‌بێ دان به‌و راسته‌قینه‌یه‌دا بێتیین که له پله‌ی یه‌که‌مدا سیاسه‌تمان بۆ خۆمان و بۆ ماله‌وه، واته‌ حیزبه‌که‌مان کردووه، یانی به‌رژوه‌ندی حیزب و ریک‌خراوه‌که‌مان له سه‌رووی هه‌موو به‌رژوه‌ندیک به‌ تاییه‌ت به‌رژوه‌ندی ته‌وه‌یی داناوه و شیر و رێویشمان بۆ هێناوه‌ته‌وه. ئه‌وه‌تا له باشووری کوردستان، دوا‌ی ئه‌و هه‌مووه‌ تکا و ره‌جایه‌ی خه‌لک له هه‌ردوو حیزب بۆیکه‌هێنایی یه‌ک حکومه‌ت و یه‌ک ئیداره، تا ئیستاش ئاماده‌ نیین ئه‌و گرفته، که پێوه‌ندی به‌ چاره‌نووسی هه‌موو کوردستانه‌وه هه‌یه به‌ ته‌واوی چاره‌سه‌ر بکه‌ن. ئه‌گه‌ر ئه‌وه به‌رژوه‌ندی حیزبی نییه ئه‌دی چیه‌؟ له کۆمه‌لگای دواکه‌وتوودا وه‌ک کۆمه‌لگای ئیمه، چوون لیپرسینه‌وه نییه، یاریکردن به‌ سیاسه‌ت زۆر ئاساییه. به‌ سانایی ده‌توانرێ سیاسه‌تیکی کاتی و تاییه‌تی که زیاتر له به‌رژوه‌ندی تاک یان حیزبیک دابێ، به‌ شیوه‌یه‌ک دارپێژرێ و پرۆپاگه‌نده‌ی بۆ بکری و وابنوێترێ که له به‌رژوه‌ندی گشتی دایه. چوون خه‌لک به‌ هۆی نه‌زانی یان که‌م زانی وا راهینراون گوی راپه‌لی ئه‌م یان ئه‌و حیزب بن و هه‌رچی مامۆستاوسه‌رۆک بیفه‌رموی هه‌ر ئه‌وه‌یه!! له‌میژووی حیزبایه‌تی کوردستان دا که‌م بینراوه حیزبیک له‌ کونگره‌ یان له‌ کۆبوونه‌وه‌یه‌کی به‌رینی حیزبی دا ره‌خنه‌ له‌ خۆی بگری و بلێ هه‌له‌م کردووه. به‌لکوو کونگره‌ به‌دوا‌ی کونگره‌دا به‌ رابردوویان هه‌لکو‌تووه و هه‌مان سیاسه‌تیان بۆ داها‌توو به‌ زۆربه‌ی ده‌نگ په‌سند کردۆته‌وه. زۆربه‌ی حیزب و رێبه‌رانی جوولانه‌وه‌ی کورد له‌و چه‌ند ده‌یه‌ی رابردوودا و ئیستاشی له‌ گه‌ل بێ دیپلۆماسیکی سه‌ربه‌خۆیان له‌ ئاستی جیهانی دا بۆ مه‌سه‌له‌ی کورد به‌رێوه‌ نه‌بردووه و له‌ ژێر کارتیکه‌ری سیاسه‌تیکی دیاریکراوی ده‌ره‌وه‌دا، هه‌لۆیستی سیاسیان به‌رامبه‌ر به‌ رووداوه‌کانی ناوه‌وه و ده‌ره‌وه‌ گرتووه. بۆ وینه‌ حیزبی دیمۆکراتی کوردستانی ئێران یان یه‌کیه‌تی نیشتمانی کوردستان و حیزبی سوسیالیستی کوردستان (تورکیه)، چوون ئه‌ندامی ئه‌نترناسیونالی سوسیالیستین، پێویسته له‌ زۆر رووه‌ به‌ تاییه‌تی له‌ هه‌لسوکوته‌ی سیاسیان دا به‌رامبه‌ر به‌ ده‌وله‌تان و گه‌لان و .. لانی که‌م له‌ چوارچێوه‌ی گشتی یاسای په‌سندکراوی ئه‌نترناسیونال هه‌لس و که‌ت بکه‌ن و له‌ ئه‌سه‌ل بنچینه‌یه‌کان لانه‌دن و ئه‌وه‌ خۆی ده‌بته‌ هۆی به‌رته‌سک بوونی راده‌ی ده‌سه‌لات و ته‌نگ کردنه‌وه‌ی مه‌یدانی هه‌لۆیست و کرده‌وه له‌ ئاستی جوولانه‌وه‌ی کورد دا. مه‌سه‌له‌ی پێوه‌ندی و دۆست په‌یداکردن بۆ جوولانه‌وه‌ی کورد له‌ هه‌ر ده‌وره‌یه‌کدا گرینگیکی تاییه‌تی هه‌یه. ئه‌مه‌ نابێ له‌ گه‌ل به‌ستراوه‌یی فکری و سیاسی تیکه‌ل بکری. زۆرجار له‌ قۆناغی دیاری کراودا، بێ ئه‌وه‌ی هه‌ل و مه‌رجی سیاسی ناوه‌وه و راده‌ی ئاماده‌یی رژیم بۆ قه‌بوولی داواکانمان له‌ به‌رچاو بگیری، له‌ ژێر کارتیکه‌ری سیاسه‌تی ده‌ره‌وه‌دا یان به‌

ئامۆژگاری ولایتیک حازر به دان و ستاندن و وتووێژ ده‌بین، که له ئەنجامدا له جیاتی ده‌ستکه‌وت تووشی خه‌ساری قه‌ره‌بوو نه‌کراوه‌ش ده‌بین. دیاره ئه‌وه به‌و مانایه‌ نییه که هه‌ر چه‌شنه دۆستایه‌تیگ له ته‌ک ریکخراوه‌کانی ده‌روه به‌ستراوه‌یی و زیانی کوردی تیندایه . زۆر جار ده‌کرێ له‌و پێوه‌ندیانه‌ش به‌ قازانجی جوولانه‌وه‌که که‌لک وه‌رگیرێ.

کاتی خۆی ساڵی ۱۹۸۹، به‌ریز دوکتور قاسملوو له‌ وین له‌ گه‌ل نوینه‌ران (تیرۆریسته‌کان)ی کۆماری ئیسلامی ئێران دانیشته‌ تا به‌لکوو ئه‌و خواستانه‌ی که‌ ساڵها وێرانی بۆ درا و خۆینی بۆ رژا له‌ سه‌ر میزی وتووێژ له‌ گه‌ل حکومه‌تی مه‌لایان چاره‌ سه‌ریکیان بۆ بدۆزیته‌وه‌. که‌چی قوناعی ئه‌و کاته بۆ ئه‌و مه‌به‌سته هه‌یج له‌بار نه‌بوو. دیکتاتۆری مه‌لایان زیاتر په‌ره‌ی گرتبوو و حکومه‌ته‌که‌شیان دوا‌ی شه‌ر سه‌قامگرتووتر ببوو و گوشت و گوشتاری ئازادبخوازانیش له‌ زیندان و ده‌روه‌دا زیاتر په‌ره‌ی ئه‌ستاندبوو. سه‌ره‌رای ئه‌مانه، دوکتور قاسملوو ئاماده‌ی وتووێژ بوو تا خودموختاری له‌ چوارچێوه‌ی «ولایه‌تی فه‌قی»دا مسۆگه‌ر بکا! دیاره دوکتور قاسملوو که‌سیک نه‌بوو هه‌ر وا به‌ ئاسانی مه‌تمان به‌ مه‌لایان بکا و له‌ داویان بکه‌وی، به‌لکوو پێشیار و راسپارده‌ی ده‌روه (به‌تایبه‌ت فه‌رانسه) هانی دا تا مل بۆ ئه‌و دانیشته‌ راکیشی. ته‌سلیم کردنه‌وه‌ی ئاشکرای تیرۆریسته‌کان له‌ لایه‌ن ده‌وله‌تی ئوتریشه‌وه‌ به‌ ئێران، به‌لگه‌ی حاشا هه‌لنه‌گری ئه‌و راستییه‌. به‌ داخه‌وه‌ حیزبی دیمۆکرات ئیستاش لیکۆلینه‌وه‌یه‌کی بابه‌تیانه‌ی له‌ مه‌ر ئه‌و رووداوه‌ نه‌داوه‌ته‌ ده‌ست. ئه‌و نموونه‌یه‌م بۆ ئه‌وه‌ش هه‌تاوه‌ چون وه‌ختی خۆی به‌رپه‌وه‌رایه‌تی حیزبی دیمۆکرات له‌ سه‌رده‌می لاوازی و شه‌پرتوی ساڵانی ۱۳۵۹ و ۶۰ هه‌تاوی دا، کاتیک که‌ رژیم له‌و په‌ری بێ ده‌سه‌لاتیدا‌بوو و ئیستا به‌ ته‌وا‌ی هار نه‌ببوو، پیره‌وانی کونگره‌ی چواریان به‌وه‌ تاوانبار ده‌کرد که‌ به‌رگری له‌ کۆماری ئیسلامی و به‌ ریگای وتووێژدا دوا‌ی چاره‌سه‌ری ئاشتیانه‌ی خودموختاری ده‌کا و له‌و ریزه‌وه‌دا به‌ زۆر تاوانی نه‌کراو، تاوانباریان کردن . هه‌یمنی شاعیر و غه‌نی بلوریانی ۲۵ ساڵ زیندان دیتوو له‌ پریکا ده‌بن به‌ جاش و خایین و به‌ قه‌ولی ماموستا عه‌بدو‌لای حه‌سه‌نزاده (له‌ وتووێژ له‌ گه‌ل دیمانه) دا، بریاری تووندیشیان له‌ سه‌ر ده‌درئ. دیاره هه‌ر به‌ وته‌ی ماموستا دوا‌ی مه‌رگی هه‌یم، ئیعه‌ده‌ی حه‌یسییه‌تی لێ ده‌که‌ن!! نازانم بۆچی و بۆ هه‌ر له‌ هه‌یمن؟ ئه‌گه‌ر خه‌تای سیاسی کردوه‌ و ئه‌و خه‌تایه‌ به‌ باوه‌ری ئیوه هه‌تا سنووری خه‌یانه‌ت چۆته‌ پێش، بۆچی ته‌نیا هه‌یمن وه‌به‌ر عه‌فوو ده‌که‌وی؟ هه‌ر چون خزمه‌تی به‌ ئه‌ده‌بیاتی کوردی کردوه‌؟! و ابزانم له‌به‌ر ئه‌وه‌ نییه. به‌لکوو له‌به‌ر ئه‌وه‌یه‌ هه‌یمن ناتوانی جاش بێ و خه‌یانه‌ت به‌ نه‌ته‌وه‌که‌ی بکا. که‌ وابوو ئه‌وان له‌ جیاتی دانی وه‌ها بریاریک، ده‌بوا‌یه‌ چاویکی

ره‌خه‌نگرانه به هه‌لۆیسته‌کانی رابردوویان له‌مه‌ر هێمن و هاوڕێییانی هێمن دا بخشیننه‌وه. بۆیه هێنده‌ش خۆشه‌ویسته چون هێمنه. ئیوه ناتانه‌هوی به چاویکی ره‌خه‌نگه‌رانه‌وه سه‌یری رابردوو بکه‌ن و برینه‌کان ساریژ که‌ن و ریزه‌کانی خۆتان و حیزبه‌که‌شتان پته‌وترکه‌ن. سه‌یر ئه‌وه‌یه ئیستاش که ۲۳ ساڵ له‌و رووداوه (دابڕانی به‌شیک له به‌رپۆه‌به‌ری و ئه‌ندامان له حیزب) تیپه‌ر ده‌بی، سکرته‌یری حیزب و به‌شیک له ئه‌ندامانی له جیاتی ئه‌وه‌ی لانی که‌م ئه‌گه‌ر به قه‌ولی خۆیان سیعه‌ی سه‌دریان هه‌یه و هه‌ر وه‌ک به رواله‌ت ده‌نوێتن، لاینگری دیمۆکراسی و ده‌ربڕینی ئازادی بیرووران، هه‌ر که ئه‌ندامیکی پێشووی پێزه و یان تووده‌یی و فیدایی باسی کوردایه‌تی ده‌کا، ته‌قله‌کووت ده‌که‌ونه‌سه‌ری و رابردووی لێ زیندوو ده‌که‌نه‌وه و مافی کار و تیکۆشانی پێ ره‌وا نابینن. ئه‌وان ته‌نانه‌ت ده‌رس له ئه‌زمونی باشوور وه‌رناگرن، کاتیکی ده‌بیینن به‌به‌رچاویانه‌وه ئه‌ندامانی پێشووی حیزبی شیوعی ته‌نانه‌ت سکرته‌یری حیزب به‌ریژ «عه‌زیمحه‌مه‌د» له چ پله‌و پایه‌یه‌کی به‌رز دان و چۆن ریزیان لێ ده‌گرن و به‌رپرسیایه‌تی کار و باری ولاتیان پێ ده‌سپێرن! خۆ ئه‌وه‌ی حیزبی شیوعی ده‌رحه‌ق به‌ پارتی کردی، هی تووده‌یه‌کان له به‌رانبه‌ریدا سه‌ره‌ ده‌ریک نه‌بوو! مه‌به‌ستم لێره‌دا ئه‌وه نییه ئاویکی پاک به‌سه‌ر ده‌ستی لاینگرانی رییازی حیزبی تووده له رۆژه‌لاتی کوردستان دا بکه‌م و لایه‌نیک به‌رحه‌ق و لایه‌نه‌که‌ی تر ناحه‌ق نیشان بده‌م. به‌لکوو دان نان به‌و راستییه‌ که هه‌چکام له‌و لایه‌نانه به کۆمه‌له‌ و هه‌یزه‌کانی دیشه‌وه، نه‌یان‌توانی به‌دوور له دایره‌ی سیاسه‌تی ده‌ره‌وه و به روو‌حیکی ته‌واو نه‌ته‌وایه‌تی‌ه‌وه له کوردستان دا سیاسه‌ت بکه‌ن. هه‌موو که‌س ده‌زانی که زۆر رووداوی خۆیناوی و ناخۆش له نیوان کۆمه‌له‌ و حیزبی دیمۆکرات دا له سه‌ر ده‌سه‌لات رووی دا و که‌سانیکی زۆر له باشترین رۆله‌کانی گه‌ل به‌ خۆرای تیداچوون. یان کاتیکی که ژماره‌یه‌ک به‌ناوی به‌رپۆه‌به‌رایه‌تی شۆرشگێڕ وه‌ک حیزبی دیمۆکرات له حیزب جیابۆوه و ته‌نانه‌ت له یه‌کتیشیان کوشت و دوا‌ی یه‌کگرتنه‌وه‌ش دێرێکیان له‌سه‌رچۆنیته‌ی ئه‌و ناکوکی و شه‌ر و پینکدا‌نه‌نه‌نوسی و دیزه به‌ ده‌رخۆنه‌ کرا. ئه‌وان پێوه‌ندی خۆیان له ته‌ک مو‌جاهیدین و فیدایی و ریگای کریکار (راه‌کارگر) و حیزبی کۆمۆنیستی کریکاری و تاقمی ئه‌شرف و سه‌له‌ته‌تخواز و ده‌یان که‌سی کورد و غه‌یره‌کورد که فریان به‌سه‌ر کورد و مافی کورده‌وه نه‌بوو به ره‌وا ده‌زانی و ده‌زانن، به‌لام بۆ ئه‌وانی تر به‌ ناره‌وا. ئه‌وه‌ی پێوه‌ندی به‌ لایه‌نگرانی فکری و سیاسی رییازی تووده‌یه‌یه‌وه بێ و من ئاگادارم زۆربه‌یان به‌ تاییه‌ت ئه‌وانه‌ی له ده‌ره‌وه‌ی ولات ده‌ژین له میژ ساڵه‌ مائا‌وا‌ییان له‌و رییازه کردووه و رابردووی خۆشیان وه‌به‌ر ره‌خه‌نی تووند داوه. به‌لام به‌ داخه‌وه حیزبی

دیموکرات و تا راده‌یه‌کیش کۆمه‌له، ئیستاش ئاماده نین ره‌خنه له‌وه‌لسوکه‌وتانه‌یان بگرن که رۆژگاریک له ئاکامی کرچ و کالی و بی‌ئەزمونی سیاسی دا داوینی هه‌موانی گرتیوو. ئەو نه‌خۆشییه به تاییه‌ت له ناو سیاسی کارانی پیش شو‌رش و سه‌رده‌می شو‌رشی دژی شایه‌تی دا تا راده‌یه‌کی به‌رچاو هه‌ر ماوه و ئیستاش به‌چاویلکه‌ی بیست و چه‌ندسال له‌مه‌وبه‌ر ده‌روانه رووداوه‌کانی سه‌رده‌م. سه‌رده‌میک که جیاوازیکی ئەساسی له‌گه‌ل پېشوودا هه‌یه و گۆرانکاری قوولی سیاسی و کۆمه‌لایه‌تی روخساری دنیای گۆریوه و هه‌لومه‌رحیکي تاییه‌تی و جیاواز له هه‌ر ده‌وره‌یه‌کی بۆ کورد ره‌خساندوه. کورد خه‌ریکه که‌سایه‌تی خۆی ده‌ناسیته‌وه و ده‌زانی له پیناوی چی دا خه‌بات بکا. ئەورۆ ئەگه‌ر پارچه‌یه‌کی کوردستان بکه‌ویته به‌ر شالاو و ئازار، هه‌موو کوردستان دژی راده‌په‌رئ. ئەگه‌ر ده‌ستکه‌وتیک له باشوور ده‌یته دی، به‌هی سه‌راسه‌ری کوردستان ده‌زانئ. دروشمه‌کانی خودموختاری و حوکمی زاتی و ته‌نانه‌ت فدرالیزمیش ناتوانن وه‌لامده‌روه‌ی داوای نه‌ته‌وه‌یه‌کی چل ملیونی بن که له سه‌ره‌تاییترین مافه‌کانی بیبه‌ش کراوه. ئەورۆ له سایه‌ی به‌رزبوونه‌وه‌ی هزر و هه‌ستی نه‌ته‌وايه‌تی، کورد له معادلاتی نیوده‌وله‌تیدا حیسابی تاییه‌تی بۆ ده‌کریتته‌وه ... هه‌مووی ئەو ده‌ستکه‌وتانه به‌ره‌می خه‌باتی چه‌ندین ساله‌ی نه‌ته‌وه‌که‌مانه به هه‌موو که‌م و کۆزیکیه‌وه. دیاره تا گه‌یشتن به ئامانج، واته سه‌روه‌ری نه‌ته‌وه‌یی و پیکه‌یتانی ده‌وله‌تی کوردی ریگایه‌کی دژوارمان له پېشه. له هه‌مان کاتدا ئەزموونی به‌نرخیشمان به تاییه‌ت له بواری هۆیه‌کانی سه‌رنه‌که‌وتندا به ده‌سته‌وه‌یه. پیداپوونه به رابردودا و ده‌ست نیشانکردنی که‌م و کۆزیکان ئەگه‌ر بۆ دهرس لیوه‌رگرتن بیته، کاریکی به‌جی و پێویسته. به‌لام ئەگه‌ر به‌مه‌به‌ستی سووک و بی‌بايخ کردنی لایه‌نیک، یان بۆ ئەوه بی‌مافی کارو تیکۆشانی لی زه‌وت بکریته، نه‌ته‌نیا ره‌وا نییه به‌لکوو پېشیل کردنی ئازادی و دیموکراسییه و جگه له گه‌یاندنی زیان به‌جوولانه‌وه‌که به‌ره‌مه‌ئیکي تری نابیت. پیم وایه له هه‌ل و مه‌رجی ئیستادا هه‌لیکی له‌بار ره‌خساوه بۆ ئەوه‌ی هیزه کوردستانیه‌کان به تاییه‌ت له رۆژه‌لاتی کوردستان به پیداپوونه‌وه به رابردودا و هه‌لسه‌نگاندنی هه‌له و که‌موکوریه‌کان و وه‌به‌ر ره‌خنه دانیان، بواریکی جیاواز له جاران بۆ ناو خۆیان و لایه‌نی ده‌روه‌ش بخولقین تا له سه‌ر ئەو به‌ستی‌نه روحی هاوکاری و هاوفکری وهاوده‌نگی و هه‌روه‌ها فه‌ره‌نگی دیالوگ و یه‌کتر قه‌بوول کردن زیاتر په‌ره بستی‌نی و هاوه‌نگاو له ته‌ک کۆمه‌لگای شارستانی ئەورۆ ریگا به‌ره‌و رزگاری نه‌ته‌وه‌یی خۆش که‌ن و داها‌توویه‌کی گه‌ش و به‌خته‌وه‌رانه بۆ نه‌ته‌وه‌که‌مان دا‌بین بکه‌ن. گرینگ ئەوه نییه به‌عه‌ق‌لییه‌تی دویته‌ی، ئەورۆ هه‌لسه‌نگی‌نین. گرینگ ئەوه‌یه به‌هزر و بیر و هه‌ستی

نەتە وایەتى ئە وەرۆ رابردوو لیک دەینە وە و داھاتوو بنیات بنیین. لە کۆتاییدا بە پێویستم زانی ئە و بەیاننامەى که لە سالى ۱۹۹۰دا، لە لایەن زۆربەى کوردەکانى سەر بە حیزبى توودەى نیشته جیى ئوروپا بلاو بۆ وە و منیش یەکیک لە وان بووم و بە داخە وە که م کهس لى ئاگادار بوو، لێرەدا بخەمە بە ر چاوى خوینتەرانى بەرێز، تا ئە وەش یارمەتیدەریک بێت بۆ ئە و کەسانەى که سیاسەت دەکەن، بە لام هەلە و رەخنە نانسەن و گوناحى خۆیان نابیین و هی خەلکیش نابەخشن.

به یانامه‌ی جیابوونه‌وه‌ی زۆربه‌ی ئەندام و کادره‌کانی کوردی دهره‌وه‌ی ولات له حیزبی تووده‌ی ئێران

خه‌لکی به‌شه‌ره‌فی ئێران!
نه‌ته‌وه‌ی نازاردیتوو و تیکۆشه‌پی کورد!
حیزب و پیکخواه نیشتمانپه‌روه‌ر و خه‌باتگیره‌کانی ئێران!

په‌ڕۆسه‌ی ئاگاداری له ره‌وتی ئالوگۆره‌کانی جیهانی له ماوه‌ی ئەم چهند ساڵه‌دا و شکستی ستراتیزی و به‌رنامه‌ی حیزب، ئیمه‌ی هه‌ینا سه‌ر ئه‌و بروایه که پێویسته به چاویکی ره‌خنه گرانه‌وه، سه‌رنجی ریبازی هه‌لبژاردی خۆمان بدهینه‌وه. ئه‌وراستییانه‌ی له به‌ر چاون و هه‌روه‌ها تاقی کردنه‌وه‌ی خه‌باتی نیۆخۆ، ئیمه‌ی گه‌یاندی ئه‌و ئاکامه که رینگیه‌کی تهرمان جیا له جیابوونه‌وه له‌و حیزبه له‌به‌ردا نییه.

لیکۆلینه‌وه‌ی هۆ و بزوینه‌ره‌کانی ئالی ئیمه له ناو ریزه‌کانی حیزبی تووده‌ی ئێراند، که رۆژگاریک به هیوای وه‌راستگێرانی ئاواته هه‌ره پێروزه‌کانی مرۆقاییه‌تی و خزمه‌ت به گه‌لانی ئێران به تاییه‌تی گه‌لی کورد، چووینه ناویانه‌وه. هۆ و سه‌به‌به‌کانی جیابوونه‌وه‌ی ناچاریمان له‌و حیزبه، کاریکی گه‌وره و جیگای په‌ند وه‌رگرتنه. ئیمه‌ش وه‌کو هه‌موو هه‌یزه سیاسییه‌کانی‌تر، له ره‌وتی هه‌لدانی رووداوه‌کاندا، دووچاری گۆرانکاری فیکری و ره‌وانناسی تاییه‌تی خۆمان بووین و ئیدی‌عاش ناکه‌ین که پتر له خه‌لکی‌تر، به‌لام به‌ئهنده‌ی خۆمان ره‌نج و په‌ریشانیکی زۆرمان دیوه تا گه‌یشتووینه ئەم قۆناخه. ئیستاش

بەو رادەییە بە‌یادنامه‌یەک هەلی دەگرێ. هەول دەدەین پوختە‌ی بیر و باوە‌ری خۆمان راگە‌یه‌نین.

ناوگۆرەکانی جیەانی هاوچەرەخ

ئێستا کە نوێ بیرکردنە‌وه، پرۆسترویکا و ئاشکرای، جوولانە‌وه‌یەکی مەزنیان خستۆتە جیەان، بزوتنە‌وه‌ی چەپ و حیزبە کۆمونیستەکانی رۆژە‌لاتی ئورووپا‌وه، گەرچی مۆر و شەقلی پێداویستیە تایبە‌تیه‌کانی سالانی ئاخری سە‌ده‌ی بیستە‌میان بە ناوچاوانە‌وه‌ دياره، بە‌لام لە راستیدا درێژە‌ی ئەو زنجیرە نە‌بە‌رده‌ دوور و درێژە‌یە کە هاوکات و لە‌گە‌ڵ لە‌دایک بوونی سوسیالیزمی زانستی دەستی پیکردووه. نە‌بە‌ردیک، سەرە‌رای هە‌موو ئەو و‌شانە‌ی کە سوسیالیزمیان پێی دە‌ناسیندری، لە قوولایی ناوەرۆکی خۆیدا، گێرە‌و‌کێشە‌ی نیوان عەین و زەین، ئالی راستە‌قینە‌ بیرکردنە‌وه و ئالی زەینی بیر کردنە‌وه بووه. ئەم نە‌بە‌رده، بۆ بزوتنە‌وه‌ی کریکاری- کۆمونیستی جیەان، بە‌ نرخیکی خویناوی و‌گران تە‌واو بوو. لە راستیدا، چ نرخیک لە‌مه‌ گرانتر کە دوا‌ی تێپە‌ربوونی نزیک سە‌ده‌یەک ئارمانخوازی، گیان‌بازی، زیندان، ئە‌شکە‌نجە و ئێ‌عدام، ئێ‌ستاش ناتوانی هێ‌له‌ سەرە‌کیە‌کانی هێ‌تانه‌دی کۆمه‌لی ئارمانی خۆمان دیاری کە‌ین؟ چ نرخیک لە‌ داته‌پینی جازبە‌ی ئارمانی سوسیالیستی بۆ میلیونه‌ها ئێ‌نسان کە سوسیالیزمیان تاقی کردۆتە‌وه‌ یان نا؟ ئە‌وکاتە‌ کە بناغە‌ دانەرانی بیر و باوە‌ری سوسیالیستی رایان گە‌یاند کە: «ئایینی ئێ‌مه‌ نە‌ک مشتیک حوکمی وشک و برینگ، بە‌لکو، رینۆیتی کردە‌وه‌یه.» بە‌ دروستی ئە‌م بە‌شە‌ی زانسته‌کانی کۆمه‌لایە‌تیشیان وه‌ک زانسته‌کانی تر، لە‌ خە‌ملان و هە‌لداندا دە‌دی. سەرکە‌وتنی شوێ‌رشێ مە‌زنی ئۆکتوبر، دوا‌ی شوێ‌رشێ فەرانسە‌ و کۆمونی پاريس کە بۆ یە‌که‌م جار لە‌ تە‌واوی میژوودا، ئاسۆی کە‌وتنە‌ گە‌ری نە‌خشی زە‌حمە‌ت‌کێشان بۆ گرتنە‌ده‌ستی دە‌سه‌لاتی سیاسی نیشان دە‌دا، دلی میلیونه‌ها مرۆ‌قی ئازادخوازی لە‌ سەر‌انسه‌ری دنیا‌دا، گیرۆدە‌ی خوێ کرد، بە‌لام تێ‌ه‌گە‌یشتن و نە‌ناسینی راستیه‌ی جیەانی هاوچەرەخ و لە‌دواییشدا، سەر‌هە‌لدان و پەرە‌سه‌ندنێ ئایینی کە‌سایە‌تی، بوو بە‌ هۆ‌کاریک تا‌کوو شک و گۆمانی زانستی و مە‌نتیقی سە‌بارە‌ت بە‌م یان بە‌و بۆ‌چوون و شیوازه‌ و هە‌لدان بۆ کە‌لک وەرگرتن لە‌ بیرێ سوسیالیزم وه‌ک رینۆینی کردە‌وه، نە‌ک وه‌کو ئایە‌ وشک و برینگە‌کان، لە‌ یاد بیریتە‌وه. جیەان لە‌ باری تێ‌ئۆریه‌وه، بە‌ دوو ئۆردوی دوژمن و بی‌ پێ‌وه‌ندی لە‌ گە‌ڵ یە‌کتر، دابە‌شکرا. مانە‌وه‌ی یە‌کیک لە‌م دووانە‌ بە‌سترا‌بۆ‌وه‌ بە‌ بنه‌‌بربوونی ئە‌وی تر و بە‌م چە‌شنە‌ ئێ‌مه‌ لە‌ ئۆردوی خۆماندا دە‌ستمان کرد بە‌ سازکردنی ئێ‌ده‌ئاله‌کان و

ئيدنه ئاليزه كردنى سازكراوه كان. ئيمه بۆ ويته خاوهنى كتيپ، ناميلكه و موجته هيدده كان و ئيجتihad و حوكمه كانى پله يهك و پله دووهه م و ته نانه ت خاوهنى شوپنى مته به رك و پيرۆز بووين. سوسياليزمى زانستى، شيره و دسكه وتى زانسته كانى كۆمه لايه تى ئەم چه رخه، له توانه وه يه كى پر ئيش و ئازاردا، وهك مه زه به بى ليكرا و ئەمه خالى سهره كى دووركه وتنه وه له راسته قينه كانى بزۆك و نه سره وتى ژيان له بۆارى نه ته وه يى و نيونه ته وه يى و به شيوه يه كى عه ينى ريگه خو شكه رى قه يران له چه پدا بوو.

حه فتا سال تا قى كردنه وه پيويست بوو بۆ نه وه ي حالى بين كه راستى ته نيا له لاي كۆمونيسته كان نييه. كۆمه لگاي مرو قايه تى جياوازي بنچينه يى له گه ل لابر اتواري شيميدا هه يه. له هه ر حالدا، ئيستا له ئاخرو ئوخري سالانى سه ده ي بيسته م كه به گو يره ي به لىنى ئاكاديمي سيه نه كانى سه رده مى بريژنيف، سه رده مى رمانى يه كجارى سه رمايه دارى و گه يشتنى كۆمه لگاي كوميونيستيه، بى گه يشتن به ئاره زووه كانى به رزه فرانه، له به رامبه ر راسته قينه كانى سه رسه خت و ته كانده ر داين. ئەگه ر ساله كانى نيوان ۱۷۸۹-۱۹۱۷ سالانى هه لسه پرسكو كانى ميژووى مرو قايه تى ده ژميردرين، بيگومان سالى ۱۹۸۹ ش، له بارى سيماي سياسى جيهان و سه رجه مى ئالوگور و رووداوه كان، ساليكى له بيه ر نه كراو ده بى. چاو خشانده وه به چه مكه تيئوريكه كان، له به ر رووناكى راسته قينه كانى جيهانى هه رده م له گورانى ئيستا دا، و له ريزى ئەوانه دا چه مكه كانى، «سه رده م» «ده وران» «چين و خه باتى چينايه تى»، «سانتراليزمى ديموكراتيك»، «ديكتاتورى پرولتاريا»، «حيزب و ده وه لت»، «شورش و ريفورم»، «هيژموني چينايه تى و حيزبى»، «پلوراليزمى سياسى و سوسياليزم»، «مافه كانى نه ته وايه تى و ده وه لتى ناوه ندى»، «ئيدوئولوژى و حيزب»، گه رچى به دلى خو پاريز و دوگماتيسته كان نه بوو، به لام پيداويستى خيراي زه مان و وه لامى بانگه وازى ويژدانى وه خه به ره اتووى مرو قايه تيه.

ئاوردانه وه يهك بۆ سه ر ميژووى حيزب

بيگومان له ژير ناونيشانى سه ره وه دا، گه ليك شت به لاگرى يان دژايه تى حيزبى تووده ي ئيران نووسراوه. به لام به بى له به رچاوگرتنى سه رجه مى بۆچوونه كان و ئەو نورمانه ي به سه ر بزوتنه وه ي كۆمونيستى به گشتى و له ريزى ئەودا حيزبى تووده ي ئيران زال بووه، هه رچه شنه هه لسه نگاندى و حوكم دانىك، ريگاي ئەوه ي تيده چى كه تيكه لاوى خو شه ويستى يان رق ليوون بى. دامه زرانى حيزبى تووده ي ئيران ويته ي ره وتيكي سياسى وفيكري، وهك ئەسليكى گشتى له سه ر بوارى پيداويستى و نيازه كانى كۆمه لى

حيزبى تووده‌ی ئيران له ناوه‌وه

گيان سهختى رابه‌رى حيزبى تووده‌ی ئيران له ئاستى ئالوگۆره‌کانى ئىستاي بزوتنه‌وه‌ی جيهانيدا، يان هه‌ولى بۆ گۆرپىنى ماناي چه‌مکه‌کانى ئه‌و ئالوگۆره‌، به هه‌لکه‌وت نهييه. ئه‌و لادانه‌ی بزوتنه‌وه‌ی جيهانى تووشى بووه، له حيزبى تووده‌دا خاوه‌نى تايبه‌تمه‌ندى ديارىکراو و ساختارييه. هه‌لبه‌رئى دام و ده‌زگای رابه‌رى نه‌ک هه‌ر له کۆمه‌لانى خه‌لک، به‌لکو له کۆمه‌لى ئەندامانى حيزب به‌هۆى کۆچى دوور و دريژ و نيشته‌جى بوون له ولاتانى سوسياليستى، زۆربه‌ی به‌رپرسانى ده‌ره‌جه يه‌کى ده‌زگای رابه‌رى کردۆته کارمه‌ندانى دام و ده‌زگای حيزبى- ئىدارى ئه‌و ولاتانه. ئه‌گه‌ر حيزبىکى کۆمونيستى فلان ولاتى ئەمریکای لاتين تووشى ئه‌و لادانه تينئۆريکيانه بوو که به‌سه‌ر بزوتنه‌وه‌دا زالن، له حيزبى تووده‌ی ئيراندا ده‌سه‌لاتدارانى سه‌ره‌کى ده‌ست په‌روه‌ده و عاملاوى راسته‌وخۆى سه‌رده‌مى ستالين بوون. ئه‌م تايبه‌تمه‌ندييه، که حيزبى تووده‌ی ئيرانى کردۆته نمونه‌ی ته‌واو عيارى شي‌وازه‌کانى بىرکردنه‌وه‌ی ستالينى سه‌باره‌ت به چۆنىتى به‌ريوه‌بردى حيزب. که‌لک وه‌رگرتن له ئاوه‌زى تىکرايى، بچووکترين ريزى لى ناگيرى، دانىشتن و پلینۆمه‌کانى کۆميتيه‌ی ناوه‌ندى هه‌ميشه کاتى پيويست و به بۆنه‌ی جۆر به‌جۆره‌وه بووه، نه‌ک به گۆيره‌ی پيره‌وى حيزبى يان له‌وکاتانه‌دا که ديارى کراون. نه‌گرتنى کۆنگره‌ش ته‌نانه‌ت به شي‌وه‌يه‌کى ر‌واله‌تى، له ماوه‌ی پتر له چل سالدا، نيشانه‌ی ئاشکراى ترسى ده‌زگای رابه‌رييه له ره‌ها بوون و شوپته‌واردانانى ئاوه‌زى کۆمه‌لانى حيزبى وله ده‌ست دانى ده‌سه‌لات.

خه‌باتى نيوخۆيى له حيزبى تووده‌ی ئيراندا، پتر له گيره‌وکيشه‌ی نيوان باندکه‌کانى ده‌سه‌لاتدار له رابه‌ريدا کورت کراوه‌ته‌وه. هه‌رکام له‌وان به نۆره‌ی خۆيان سه‌ر به باندکه‌کانى ده‌سه‌لات و سياسه‌ته‌کانى ديارىکراو له دام و ده‌زگاکانى رابه‌رى حيزبى کومونيستى يه‌کيتى سوڤيه‌ت دان. ئه‌و خه‌باته نه پيوه‌ندى به کۆمه‌لانى سه‌ر به حيزبه‌وه هه‌يه و نه پيوه‌ندى به پيداويستيه‌کانى کۆمه‌لى ئيرانه‌وه. ئه‌م چه‌شنه خه‌باته نيوخۆييه، به‌شي‌وه‌ی سه‌ره‌کى له نيو هه‌لگرانى بىروباوه‌رى به‌ستراوه‌بيدا بووه. ئه‌گينا ئەوانه‌ی خاوه‌نى بىر و باوه‌رى بنچينه‌يى له زه‌مینه‌ی پاراستنى سه‌ربه‌خۆيى حيزب و ريزگرتن له سنوره‌کانى ديارىکراوى ناسنامه‌ی نه‌ته‌وه‌يى ئه‌و بوون، هه‌ميشه به شي‌وه‌يه‌کى داخاوى له سه‌ر رېگا وه‌لانراون، چ ئه‌وکاته‌ی که ده‌سه‌لاتى چه‌ه‌نه‌مى ستالين رېگای له‌ناو بردنى فيزىکى ده‌دا و چ دواى ئه‌وه که به پلارى پالوتن و ده‌رکردن و سياسه‌تى گوشار تا هه‌لبه‌ران و جيابوونه‌وه، ده‌خرانه ژيژ زه‌خته‌وه.

شۆرشێ رێبه‌ندان، دوا شانسێ میژوویی مشتیک تیژۆری خوازراوه و نارێک له‌گه‌ل ساخت و تان و پۆی کۆمه‌لی ئێران و هه‌روه‌ها درێژیه‌ی رێبازی فاجیعه‌باری حیزبسالاری ستالینی بوو که به‌ نرخیکی گران، ته‌واوبوو. نرخیکی که قه‌ره‌بوو کردنه‌وه‌ی له‌ توانا به‌ده‌ربوو. کاره‌ساتی نه‌ته‌وایه‌تی ئێران هه‌رچه‌ند به‌لگه‌ی درنده‌کاری کاربه‌ده‌ستانی کۆماری ئیسلامیه‌، به‌لام ئه‌گه‌ر چاو بېرینه‌ راسته‌قینه‌ و نه‌ترسین، ده‌بی وه‌لامی ئه‌و پرسیاره‌ بده‌ینه‌وه‌ که: نه‌خشی سیاسه‌ته‌کانی مالۆیرانکه‌رانه‌ و پیره‌وه‌ی له‌و سیاسه‌تانه‌، ریکخراوی بیده‌ر و په‌یکه‌ری حیزبی تووده‌ی ئێران له‌و کاره‌ساته‌دا چه‌نده‌بوو؟ کاره‌ساتیک که له‌ودا روله‌کانی هه‌ره‌ باشی گه‌ل، کاتیک هێشتا هه‌ر له‌ ژێر کارتیکردنی رینویتییه‌ ژه‌هراویه‌کانی رابه‌ری له‌ مه‌ر رێبازی ئیمام و دیموکراته‌کانی شۆرشگێردا بوون و برۆیان به‌ کۆنه‌په‌ره‌ستی دام و ده‌زگا نه‌بوو، چونه‌ کوشتارگای پیاوکۆژه‌کان، یان له‌راستیدا، ناردران. کاره‌ساتیک که دام و ده‌زگای ئه‌وکاته‌ی رابه‌ری خۆشی بوو به‌ قوربانی ئه‌و شیوه‌ تیگه‌یشتنه‌ی.

سیاسه‌تی ئێستای ده‌زگای رابه‌ری له‌ پیکه‌ینانی حیزبی ۲۵ که‌سه‌ له‌ سه‌روه‌ندی هێرش بۆ سه‌ر حیزبه‌وه‌ تا ئێستا که‌ بۆته‌ هۆی جیابوونه‌وه‌، دابرا‌ن و ده‌رکردنی ۱۴ که‌س له‌ ئەندامان و ر‌اویژکارانی کۆمیته‌ی ناوه‌ندی، پاشگه‌ز بوونه‌وه‌ی سه‌دان ئەندام و کادری په‌رش و بلاو له‌ سه‌رانسه‌ری جیهاندا، کاتیک له‌ په‌نا سیاسه‌تی لایه‌نگری له‌ هه‌لوه‌شانه‌وه‌ی کۆمیته‌ی نیوخۆی ولات له‌ لایه‌ن ئه‌و رابه‌ریه‌وه‌ داده‌نری، قوولی و سامناکی فاجیعه‌ نیشان ده‌دا. خۆ تینه‌گه‌یاندنی ئاشکرا، یان به‌ شیوه‌یه‌کی تر بلین، سیاسه‌تی قانونمه‌ندی رابه‌رایه‌تی حیزبی تووده‌ی ئێران له‌ ئاست چاره‌نووسی ئه‌و هاوڕی کوردانه‌ی که‌ دوا‌ی هێرش، بۆ درێژهدان به‌ خه‌بات، به‌ شیوه‌یه‌کی ریکوپیک توانییان خۆیان ده‌ربازکه‌ن، به‌لگه‌یه‌کی تری سیاسه‌تی لایه‌نگری هه‌لوه‌شاندنه‌وه‌ی ریکخراوی حیزبی و بێ پرینسیپی به‌رامبه‌ر به‌ گیان و چاره‌نووسی ئه‌و کوردانه‌ بوو که «حیزبه‌که‌یان» له‌ ئاگر و خویندا به‌ هه‌موو ماناوه‌ ده‌پاراست، کومه‌لێک که‌ خۆیان به‌ پێشمه‌رگه‌ی ئامانجه‌کانی مرو‌قایه‌تی ده‌زانی و له‌و رێگه‌یه‌دا پێشوازیان له‌ سه‌خه‌ته‌ی ژێانی پارتیزانی، که‌ له‌ ژێر هه‌ره‌شه‌ی دایمی هه‌ردوولای به‌ره‌ی شه‌ردا بوو، ده‌کرد.

حیزبی تووده‌ی ئێران و مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌وایه‌تی

به‌ له‌به‌رچاو گرتنی ئه‌و به‌لگه‌ و بریاره‌ په‌سه‌ند کراوانه‌ی حیزب که‌ له‌به‌ر ده‌ستدان، له‌ روانگه‌ی حیزبی تووده‌ی ئێرانه‌وه‌، تا سالی ۱۳۳۹، له‌ ئێراندا عه‌شیره‌ت، تیره‌ و تایه‌فه‌ له‌

ئارا دایه و ئەو شیۆه تیگه‌یشتنه به هه‌لسه‌نگاندن له‌گه‌ڵ هه‌لوێسته‌کانی حیزبی کومونیستی ئێران که چه‌ندین ساڵ به‌ر له‌وه برۆی به‌ بوونی نه‌ته‌وه‌کان له‌ ولاتی فره‌نه‌ته‌وه‌یی ئێراندا بوو، دواکه‌وتوانه‌یه. پاش یه‌کیته‌ی فره‌مایشی له‌گه‌ڵ فرقه‌ی دیموکراتی ئازهره‌بایجان، و به‌ لاسا کردنه‌وه له‌ حیزبه‌کانی ته‌رازی نوێ، له‌ به‌رنامه‌ی حیزبدا، مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌وه‌کان و مافی ئەوان و له‌ ریزی ئەو مافانه‌دا، فورمولی ناسراوی مافی دیاری کردنی چاره‌نووس، هاته‌ مه‌یدانه‌وه. له‌و کاته‌ به‌ دواوه، هه‌لوێسته‌ی حیزبی تووده‌ی ئێران به‌رامبه‌ر به‌ مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌وايه‌تی، یه‌کیک له‌ دیارده‌ هه‌ره‌ به‌رچاوه‌کانی هه‌له‌په‌ره‌ستی و نان به‌ نرخ‌ی رۆژ خواردن بووه. به‌ره‌سمی ناسین و دان به‌ مافی دیاری کردنی چاره‌نووس به‌ گوێره‌ی ئوسوول، وه‌ک هه‌رماف و حقوقیکی دیموکراتیکی تر، پێویسته‌ به‌ بێ گرتنه‌ به‌رچاوی کات و شوین، هه‌میشه‌ جیگای داکوکی شیلگیرانه‌ بێ. به‌لام حیزبی تووده‌ی ئێران، هه‌میشه‌ له‌ بواری تینۆرییه‌وه، ده‌که‌ویته‌ چاوبه‌ستن و ئەو ئەسلانه‌ ده‌سپێرێته‌ به‌ر فره‌مانی بارودۆخی کات و سات، که‌ مه‌به‌ست له‌وه‌ش پێوه‌ندی رژیمی ده‌سه‌لاتداری ئێران له‌ گه‌ڵ ئوردوگای سوسیالیستی و به‌ر له‌ هه‌موان یه‌کیته‌ی سۆقیه‌ته. ئەم کاره‌ راست و پێته‌ی ئەمه‌یه‌ که‌ بلین دیموکراسی له‌م یان له‌و کاته‌دا و له‌م یان له‌و ولاته‌دا باش یان خراپه. له‌ کاتیکدا مافی به‌هره‌مه‌ندی له‌ ئازادییه‌ دیموکراتیکه‌کان، کات و شوین نانسێ.

سالیانی ساڵ «سوسیالیزمی واقیعه‌ن مه‌وجود»، به‌ شیۆه‌ی گشتی و یه‌کیته‌ی سۆقیه‌ت به‌ تاییه‌تی، نمونه‌ی بێخه‌وشی چاره‌سه‌ری گيروگرفته‌کانی کۆمه‌لایه‌تی، و له‌ ریزی ئەواندا، مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌وايه‌تی بووه. داوی «دامه‌زراندنی فره‌هنگی یه‌کگرتووی سوسیالیستی»، له‌ سه‌ر بناخه‌ی ناسین و ریزگرتنی دوولایه‌نی له‌ فره‌هنگی گه‌له‌ جیاوازه‌کان و «ئاویته‌یی سوسیالیستی (ئه‌نتیگراسیۆنی سوسیالیستی)» ماوه‌یه‌کی زۆره‌ له‌ به‌ر رۆوناکی راسته‌قینه‌کانی ترسناک و خۆیناوی کۆماره‌کانی ئاسیایی و پیک هه‌له‌په‌رژانی نه‌ته‌وه‌کان، ئیتر باوی نه‌ماوه‌ و ره‌نگی چۆته‌وه. شان به‌شانی به‌رزبوونه‌وه‌ی پله‌ی پێگه‌یشتن و تیگه‌یشتن و هاوڕیز له‌گه‌ڵ سازگاری داواکانی گه‌لانی نیشته‌جێی یه‌کیته‌ی سۆقیه‌ت، ئەگه‌ر ئەوان له‌ لایه‌ک داوی مه‌عقول و ره‌وای خۆیان له‌ بواری مافی راسته‌قینه‌ی دیاریکردنی چاره‌نووس دیننه‌ گوێ، له‌ لایه‌کی تر، گوشار و سه‌رکوکردنی ده‌یان ساڵه‌ی حکومه‌تی ناوه‌ندسالاری، و به‌که‌م گرتنی درێژخایه‌نی که‌سایه‌تی و ناسنامه‌ی نه‌ته‌وايه‌تییان، یاغیگه‌ریکی ئەوتۆی پێکه‌وه‌ ناوه، که‌ رژیمه‌ کۆنه‌په‌ره‌سته‌کانی مه‌له‌بند به‌ پشت و په‌نا داده‌نرین و ئەمه‌ش نه‌وه‌کوو به‌هۆی جازیبه‌ی ئەو حکومه‌تانه‌یه‌، به‌لکو ئاکامی قانونه‌ندی ناوه‌ندی، سیستمی ناوه‌ندسالارییه‌. مافی دیاری کردنی چارنووس تا جیابوونه‌وه‌ی ته‌واو

و که‌مال، که دروشمی کۆمونیستیه‌کان بۆ چاره‌سه‌ری مه‌سه‌له‌ی نه‌ته‌وایه‌تی بوو، گه‌رچی بوو به هۆی پیک هینانی کۆماره‌کانی به‌رواله‌ت سه‌ربه‌خۆ، به‌لام به له ئارادابوونی فۆرموله‌کانی حیزبی سه‌رانسه‌ری و حیزب و ده‌وله‌ت و به ناچاری حیزبی سه‌رانسه‌ری- ده‌وله‌تی سه‌رانسه‌ری، ناوه‌رۆکی راسته‌قینه‌ی پووجه‌ل کرایه‌وه.

ناوه‌رۆکی ئامۆژگاریه‌کانی ئیمه له بنه‌ره‌ت را، چه‌شنیک بوون که له مافی دیاریکردنی چاره‌نووس، نه‌وه‌ک مافیکی که به‌گویره‌ی ره‌سم و هه‌میشه و له گشت جیگای پنیوستدا ده‌بی داکوکی لیبکری، تیده‌گه‌یشتین، به‌لکوو، له هه‌ر راجه‌ بازاری سیاسه‌ت، شته‌ پله‌ یه‌که‌م و به‌رژه‌وه‌ندییه‌کاندا، هه‌رزان فرۆشمان کرد و ره‌وابوونی ئه‌و مافه‌مان به‌سته‌وه به لیکدانه‌وه‌مان له رژیمی ده‌سه‌لاتداری ناوه‌ندی که ئه‌ویش به پنیوه‌ندییه‌کانی ئه‌و رژیمه له گه‌ل ئۆردوگا ده‌به‌سترایه‌وه. هه‌ر ئه‌م فه‌رق و جیاوازی دانانه‌ی نیوان ووته و کرده‌وه‌یه که مه‌عجونیکی دلته‌زینی له سه‌رجه‌می هه‌لوێسته‌کانی حیزبی تووده‌ی ئێران سه‌باره‌ت به مه‌سه‌له‌ی کورد دروست کردووه. هه‌لوێستی حیزبی تووده‌ی ئێران له سه‌رده‌مه‌کانی به‌رزبوونه‌وه‌ی هیژای بزوتنه‌وه له سالانی ۲۴-۲۵ و ۴۶-۴۷ و به تایبه‌تی دوا‌ی شو‌رشی ریه‌ندان، نیشاندهری قوولی هه‌له‌په‌ره‌ستی و قوربانی کردنی ئه‌سه‌له‌کانی به‌ره‌واله‌ت بیرو باوه‌ری خۆی له به‌رامبه‌ری قازانج و به‌رژه‌وه‌ندیه‌کانی رۆژدابه‌و. تا‌قی کردنه‌وه‌ی ده‌یان ساله‌ی بوون و ده‌سه‌لاتداری تا‌قه حیزبی سه‌رانسه‌ری له ولاتی فره‌نه‌ته‌وه‌ی ئێراند، فیرمان ده‌کا که ئه‌و چه‌شنه حیزبانه نه‌یان‌توانیوه هاوکات وه‌لامده‌ری داخوازییه‌کانی سه‌رجه‌م و به‌شه‌ تاکه‌تاکه‌کانی پیکه‌ینه‌ری کۆمه‌ل بن.

تا‌قی کردنه‌وه‌ی شو‌رشی ریه‌ندانیش، جیگایه‌تی گه‌لیک ئه‌زموونی لی فیربین. هه‌ر له‌و کاته‌دا که به‌رپه‌وه‌به‌رانی حیزبی تووده‌ی ئێران له خۆشی فه‌زای ئاوه‌له‌ی سیاسی و ده‌ره‌تانی ده‌مه‌ته‌قه‌ی ته‌لو‌یزیونی گه‌شکه‌ ببوون، کوردستانی خویناوی و بریندار، له تاو ئیش و ئازاری خۆی پێچی ده‌خوارده‌وه. دیهات ئاگریان تی به‌رده‌را و چه‌نگیزییه‌کانی ئیسلامی له که‌لاکان گردیان دروست ده‌کرد و ئیمه ئه‌ندامانی حیزبی سه‌رانسه‌ری، به کاویژ کردنه‌وه‌ی خۆشبینیه‌کان و هیل کیشان و هیل سازیه‌یه‌کانی ناوه‌ندیته‌ی حیزب ده‌که‌وتینه‌ پینه‌ کردنی ئه‌م کوشتاره به‌کۆمه‌لانه و ئیمه که ئاواتیکمان جیا له چاکه و به‌خته‌وه‌ری گه‌له‌که‌مان نه‌بوو، به‌کرده‌وه، له ته‌نشتی گه‌له‌که‌مان نه‌ماینه‌وه،..... تراژیدیای ئیمه به‌م چه‌شنه بوو.

حیزبی تووده‌ی ئێران له ناکۆکی و گیروگرفتی نیوخۆیی حیزبی دیموکراتی کردستان به مه‌به‌ستی دابین کردنی هیژمونی خۆی، که‌لکی وهرگرت و ئەم کاره له دواییدا به‌شیوه‌ی داکوکی کردن له جیابوونه‌وه‌ی پێره‌وانی کونگره‌ی چوار خۆی نیشاندا.

جیگای سرنجه که دوا‌ی هێرش بۆ سه‌ر حیزب، ده‌مراسه‌که‌کانی ئەوکاتی حیزبی تووده‌ی ئێران بۆ وه‌جه‌ولمیلله نیشاندا‌نی «کونفرانسی میلی» و به بیانووی ته‌ختکردنی ریگای پیوه‌ندی له‌گه‌ڵ حیزبی دیموکرات، پێره‌وانی کونگره‌ی چواریان کرده قوربانی سیاسه‌ته هه‌له‌په‌رستانه‌که‌ی خۆیان و له یه‌ک شه‌ودا «باندی قاسملو» ی پێشوو بووبه به‌رپێوه‌به‌ری بزوتنه‌وه‌ی نه‌ته‌وايه‌تی گه‌لی کورد.

خه‌لکی به‌شه‌رفی ئێران!

نه‌ته‌وه‌ی خه‌باتگیری کورد!

ئێمه بۆ پیکه‌پێانی ئالوگۆری له‌ناو حیزبی تووده‌ی ئێران، له سه‌ره‌تای وه‌خۆکه‌وتنماندا، به‌ گوێره‌ی ره‌چاوکردنی ئامۆژگارییه‌کانی خراپ و تا‌قی کردنه‌وه‌ی ناساخ‌ی شیوه‌ی خه‌باتی نیوخۆی حیزبی، چاومان بریبۆه سه‌ره‌وه. به‌لام ئەزمونی ژیان، جاریکی تر سه‌لماندی که ئیسلامی حیزبی تووده‌ی ئێران هه‌ولێکی بێ سه‌ره‌نجامه. ئێمه به‌ گوێره‌ی ئەو هه‌موو هۆ و بۆچوون و سنووردانانه‌ی سه‌ره‌وه، له حیزبی تووده‌ی ئێران جیاده‌بینه‌وه. ئێمه ئەندامانی حیزبی تووده‌ی ئێران، چ پێره‌وانی پێشوو کونگره‌ی چوار و چ ئەندامانی کوردی ریکخراوه‌کانی حیزبی له کوردستاندا، که له سیستمی بووروکراتیک و دوور له راسته‌قینه‌کانی نوێی ژیان ده‌ژیان و له ژێر کارتیکه‌ردنی سیاسه‌ت و کرده‌وه هه‌لاوییه‌کانی حیزبی تووده‌ی ئێراندا بووین، چ به تیکرای و چ به تاک تاک، به نۆره‌ی خۆمان، خۆ به هه‌وبه‌ش و به‌رپرسی هه‌له‌که‌نی حیزب له مه‌ر مه‌سه‌له‌ی گشتی شوێرش ئێران و به تاییه‌تی مه‌سه‌له‌ی کورد ده‌زانین.

به‌لام ئەمه که به‌ره‌و کام لا ده‌رۆیین؟ ئێمه پێشه‌کی بێ ئەوه‌ی هه‌چ شکلیکی خه‌بات له کوردستان و ئێراندا ره‌ت که‌ینه‌وه، یان پشتی بگرین، به‌ حوکمی تا‌قی کردنه‌وه، به‌ قوولی هاتوینه‌ سه‌ر ئەمه که پێویسته‌ گه‌له‌یه‌کی نوێ بێینه‌ گۆری و له‌و بواره‌دا بۆ دوزینه‌وه‌ی فۆرمولی هه‌ره‌ باش که وه‌لامی پێداویستی و نیازه‌کانی زه‌مان بداته‌وه، ریگایه‌کی ترمان جیا له ریگای گرتنه‌ به‌ری زنجیره‌ باس و ئالوگۆری له راده‌ی نه‌ته‌وه‌ییدا نییه. ئێمه به‌ نۆره‌ی خۆمان له‌ریگای گیرانه‌وه له هه‌موو هه‌یز و که‌سایه‌تییه تیکوشه‌ره‌که‌نی سه‌ره‌خۆ بۆ دۆزینه‌وه و پیک هه‌ینانی میکانیزمه‌کانی پێویستی ئەم

مه‌به‌سته، هه‌ول ده‌ده‌ین. رێباز و ئاسۆی هه‌ره گشتی بزوتنه‌وه‌ی ئێمه به‌و چه‌شنه‌ دیاری ده‌کری :

- ئێمه بۆ سه‌قامگیر کردنی رێژیمیکی دیموکراتیک که حاکیه‌تی یه‌کسانی هه‌موو نه‌ته‌وه‌کانی دانیشتووی ئێران دابین بکا، تێده‌کۆشین.

- ئێمه له پیناوی یه‌کیتی کرده‌وه‌ی گشت هیزه‌کانی نیشتمانی و دیموکراتیک و شه‌خسیه‌ته‌کانی کورد له کوردستاندا خه‌بات ده‌که‌ین.

- ئێمه بزوتنه‌وه‌ی رزگاربخوازی نه‌ته‌وه‌ی کورد به به‌شیک له بزوتنه‌وه‌ی جیهانی له رینگای ناشتی جیهانیدا، یاساخ کردن و له ناو بردنی چه‌که قر که‌ره‌کانی به‌کومه‌ل و پاراستنی ژینگه ده‌زانین.

- ئێمه ئاسۆی گشتی بزوتنه‌وه‌ی مرۆفایه‌تی پیشکه‌وتووخواز له پیناوی سه‌قامگیر کردنی دیموکراسی له جیهاندا، نه‌هیشتنی دیکتاتۆری به هه‌موو چه‌شن و شیوه‌یه‌کیه‌وه و سه‌ره‌خۆیی نه‌ته‌وه‌کان له دیاری کردنی چاره‌نووسیاندا و رووخانی رێژیمه‌کانی زۆردار و زۆرداری ولاته‌کان و خه‌بات له دژی ده‌ست درێژی ئیمپریالیزمدا ده‌نرخین.

زۆریه‌ی ئەندامان و کادره‌ کورده‌کانی سه‌ر به‌ حیزبی تووده‌ی ئێران له ده‌ره‌وه‌ی ولات.

۱۰. خا‌که‌لی‌وه‌ی ۱۳۶۹ ریکه‌وتی ۳۰-۳-۱۹۹۰

هاونیشتمانی خۆشه‌ویست!

خه‌لکی شه‌رپیی کوردستان!

ئێمه که ئەم نووسراوه کورته‌مان واژۆ کرده‌وه، له ره‌وتی ئاماده کردنی به‌یانه‌مه‌ی جیابوونه‌وه‌ی به‌شی زۆری ئەندام و کادره‌کانی سه‌ر به‌ حیزبی تووده له ده‌ره‌وه‌ی ولاتدا بووین و به‌گشتی له گه‌ل ده‌قی به‌یانه‌مه‌که‌دا هاوده‌نگین.

به‌لام له‌به‌ر ئەوه‌ی خۆمان و ژماره‌یه‌ک له وانه‌ی به‌یانه‌مه‌که‌یان واژۆ کردووه، له رابردوودا، ئەندامی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران بووین و کاتیک به‌ هۆی جیاوازی بۆچوون و لی‌کدانه‌وه و هیندیک هۆ و فاکتۆری تر که ئاگری دووبه‌ره‌کیان خۆشته‌ر ده‌کرد، له حیزب جیابووینه‌وه و له‌ژێر ناوی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران (پێره‌وانی کۆنگره‌ی چوار) ده‌ستمان کرد به تیکوشان و پاشان له به‌ر ئەوه‌ی ئاگاداری پێویستمان له ماهیه‌تی رابه‌ری و ساختاری دژی دیموکراتیکی حیزبی تووده‌ی ئێران نه‌بوو، چوینه‌ پال

ئەو حیزبه‌وه، ئیستاکه‌ش رای ده‌گه‌یه‌نین، له‌ روژی بلاو کردنه‌وهی ئەم به‌یاننامه‌ به‌دواوه، هیچ‌ چه‌شنه‌ پێوه‌ندیه‌کمان له‌ ژێر هیچ‌ ناو و نیشانیکی له‌ گه‌ڵ حیزبی تووده‌ی ئێران نییه‌ و هه‌ر وه‌ها هه‌ول ده‌ده‌ین به‌وتی جیابوونه‌وه‌ له‌ حیزبی دیموکراتی کوردستان و تیکوشان له‌ ژێر ناوی حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران (پێره‌وانی کونگره‌ی چوار) و چوونه‌ پال حیزبی تووده‌ی ئێران که‌ پێویستی به‌ توێژینه‌وه‌ی وردتر و تیکرای هه‌یه‌ و روانگه‌کانی خۆمان سه‌باره‌ت به‌ ئالووگوره‌کانی قوول، رووداوه‌کانی سه‌رده‌مسازی ئیستا و شوینه‌واری ئەو رووداوانه‌ له‌ سه‌ر پرۆسه‌ی خه‌بات و بزوتنه‌وه‌ی رزگاریخوازی کوردستان روون که‌ینه‌وه‌ و به‌ ئاگاداری گشتی بگه‌یه‌نین.

غهنی بلووریان - هه‌مه‌ده‌مینی سیراجی

١٠ خاکه‌لیوه‌ی ١٣٦٩ - ریکه‌وتی ٣٠-٣-١٩٩٠